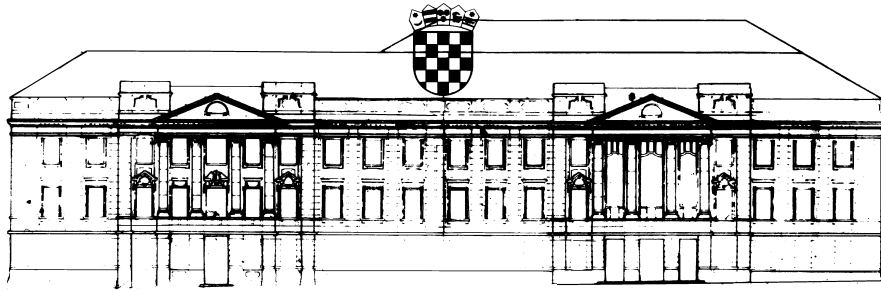

izvješća HRVATSKOGA SABORA

ISSN 1845-9404

GODINA XVII.

BROJ 437

ZAGREB, 6. III. 2006.

17. SJEDNICA HRVATSKOGA SABORA

ZAKON O TURISTIČKOM ZEMLJIŠTU

- PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA Druga faza reforme kaznenog zakonodavstva _____ <i>V.Žugaj</i> 3	- PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O SJEMENU, SADNOM MATERIJALU I PRIZNAVANJU SORTI POLJOPRIVREDNOG BILJA _____ <i>I.Čerkez</i> 53
- PRIJEDLOG ZAKONA O TURISTIČKOM ZEMLJIŠTU Turističko zemljište u koncesiju ili najam _____ <i>M. Kozar</i> 11	- PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU DRUGOG PROTOKOLA UZ KONVENCIJU ZA ZAŠTITU KULTURNIH DOBARA U SLUČAJU ORUŽANOG SUKOBA _____ <i>I.Čerkez</i> 54
- KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O SUDOVIMA Korak naprijed u reformi pravosuđa _____ <i>J.Šarlija</i> 18	- PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA O SOCIJALNOM OSIGURANJU IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I REPUBLIKE MAĐARSKE _____ <i>I.Čerkez</i> 55
- KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O LOVSTVU Potpora lovoovlaštenicima koji dobro gospodare _____ <i>M.Krakić</i> 26	- PRIJEDLOG ODLUKE O IMENOVANJU PRAVOBRANITELJICE ZA DJECU Opravdana briga za djecu _____ <i>A. Šoljan</i> 55
- KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O ŠUMAMA Šumarstvo i drvnu industriju učiniti konkurentnim na inozemnom tržištu _____ <i>J.Šarlija</i> 32	- PRIJEDLOG GODIŠNJEG PROVEDBENOG PLANA STATISTIČKIH AKTIVNOSTI REPUBLIKE HRVATSKE 2006.GODINE; IZVJEŠĆE O IZVRŠENJU GODIŠNJEG PROVEDBENOG PLANA STATISTIČKIH AKTIVNOSTI REPUBLIKE HRVATSKE 2004. GODINE _____ <i>I.Čerkez</i> 63
- PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O PODJELI TRGOVAČKOG DRUŠTVA HŽ - HRVATSKE ŽELJEZNICE d.o.o. Nastavak rekonstruiranja željezničkog sustava _____ <i>M. Kozar</i> 36	- PRIJEDLOG ODLUKE O IZMJENAMA I DOPUNAMA STATUTA VIJEĆA ZA POŠTANSKE USLUGE _____ <i>I. Čerkez</i> 65
- PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PLAĆAMA OVLAŠTENIH DRŽAVNIH REVIZORA Pomak prema financijskoj neovisnosti _____ <i>Đ.Krmpotić</i> 45	- PRIJEDLOG ODLUKE O OSNIVANJU ODBORA ZA NAGRADU ZA PROMICANJE PRAVA DJETETA _____ <i>I. Čerkez</i> 65
- PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O REVIZIJI Zakonom propisana pravila revizorske djelatnosti i struke _____ <i>J.Šarlija</i> 47	- IZVJEŠĆE ODBORA ZA PREDSTAVKE I PRITUŽBE ZA 2004. GODINU _____ <i>A. Favro</i> 66
- PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VODAMA Jedinstveno upravljanje vodama _____ <i>Đ.Krmpotić</i> 50	- STATUT NACIONALNOG CENTRA ZA VANJSKO VREDNOVANJE OBRAZOVANJA _____ <i>J. Šarlija</i> 67
- PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA CARINSKOG ZAKONA _____ <i>I.Čerkez</i> 52	- IZBORI - IMENOVANJA - RAZRJEŠENJA _____ <i>A. Favro</i> 68

PRIKAZ RADA:

- 17. SJEDNICE HRVATSKOGA SABORA ODRŽANE 9, 10, 11, 15, 16, 17, 22, 23, 24, 25, 29. I 30. STUDENOGA TE 1, 2, 6, 7, 8, 9, 13, 14. I 15. PROSINCA 2005.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA

Druga faza reforme kaznenog zakonodavstva

Većinom glasova Hrvatski sabor donio je na 17. sjednici zaključak kojim se prihvaća Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona. Ovim je prijedlogom Vlada Republike Hrvatske zaokružila započetu reformu kaznenog zakonodavstva, te preciznije normirala kazne za pojedina djela. Predloženi tekst trebao bi u konačnici dati bolje preventivne rezultate, a namjera predlagatelja očituje se i u povećavanju gornje granice kazni za pojedina djela. Ovakav pristup naišao je na podršku velike većine zastupnika, a čuli su se i prijedlozi kako je potrebno donošenje konsenzusom. Time bi se poslala poruka da je Zakon iznad svih političkih i stranačkih kalkulacija, budući da i javnost očekuje strože sankcioniranje pojedinih kaznenih djela.

U fokusu predloženih izmjena našlo se nekoliko grupa kaznenih djela: seksualni delikti i nasilje u obitelji, gospodarski kriminalitet, te kaznena djela koja se odnose na radnje protiv časti i ugleda.

O PRIJEDLOGU

Predsjedavajući je podsjetio da se u ovom slučaju primjenjuju poslovničke odredbe koje se odnose na prvo čitanje zakona, a zatim pozvao predstavnika predlagatelja da iznese uvodno obrazloženje zakonskog prijedloga. Državna

tajnica u Ministarstvu pravosuđa **Snježana Bagić** podsjetila je na kronologiju donošenja i izmjena Kaznenog zakona kojim se propisuje represija u granicama njene nužnosti i primjerene opasnosti za zaštićene vrijednosti i dobra. U tom je smislu istaknula potrebu da granice propisivanja kazni za pojedina kaznena djela budu dovoljno široke radi mogućnosti individualizacije kazne, a s druge strane da se izbjegne preveliki broj teških i lakših oblika pojedinog kaznenog djela. Propisivanjem gornje i donje granice stvaraju se dovoljno široki okviri kako bi se moglo postići načelo individualizacije kazne. Analitički je zatim obrazlagala pojedine primjere i dileme koje izviru iz prakse, a javnost ih ocjenjuje kao previše blage. Takav je utisak možda i subjektivan, jer se izrečena kazna treba promatrati kroz prizmu propisanih zakonskih okvira. Polazeći od prihvaćenih ciljeva, Vlada je još u srpnju predložila izmjene koje su usvojene i najavila drugu fazu izmjena i dopuna kaznenog zakonodavstva. Predloženim zakonskim izmjenama postrožena su kaznena djela za 15% ukupnog broja propisanih kazni, a svi prijedlozi predstavljeni su i tabelarno. Između ostalog, pooštrene su odredbe koje se odnose na mogućnost primjene uvjetne kazne, te u slučaju izricanja dugotrajnog zatvora.

U tom bi se slučaju uvjetni otpust mogao realizirati tek nakon što se izdrži 2/3 kazne. Dakle, u slučaju vremen-

ske kazne od 40 godina, uvjetni otpust mogao bi se primijeniti tek nakon izdržanih 30 godina zatvora, pojasnila je državna tajnica Snježana Bagić. Objasnila je zatim i pojedinosti vezane uz institut zastare, te istaknula da se ovim prijedlogom uređuje i kazneno-pravna zaštita političkih službenika za ona kaznena djela koja su počinjena u periodu dok obnašaju dužnosti.

Vlada je još u srpnju 2005. najavila drugu fazu izmjena i dopuna kaznenog zakonodavstva.

Kod sigurnosne mjere zabrane upravljanja motornim vozilom predloženo je povišenje maksimalnih mjera sa 5 na 10 godina, a u slučaju ponovljenog djela takva se zabrana može primijeniti zauvijek. Isto tako, prilikom sigurnosnih mjera obveznog zdravstvenog liječenja, predviđene mjere produžene su sa 3 na 5 godina, budući da je praksa potvrdila da se takvi slučajevi doista teško prevenciraju. Određene korekcije predložene su i kod kaznenih djela gospodarskog kriminala, a otvorena je i veća mogućnost oduzimanja imovinske koristi koja je ostvarena organiziranim kriminalom. To su ukratko bitne naznake iz podnjetog zakonskog prijedloga koji tvori drugu fazu ukupnih promjena, pojasnila je predstavnica Vlade Republike

Hrvatske. Zatim je objasnila odredbu članka 203. koja se odnosi na kaznena djela protiv časti i ugleda počinjenih javnom riječju. Područje kriminalizacije ovog djela, znatno je suženo i odnosi se na ono ponašanje koje je imalo za cilj samo naškoditi nečijoj časti i ugledu. Ujedno, teret dokaza je na tužitelju, a polemike koje se tim povodom vode u javnosti ukazuju da bi bilo potrebno razmisliti i o daljnjim promjenama zakonodavstva na tom području. Iznijeti su i argumenti da se za takva kaznena djela ukine kazna zatvora i da se ostavi samo novčana kazna. Iznijela je pretpostavku da će Vlada Republike Hrvatske takve promjene predložiti prilikom donošenja Konačnog zakonskog prijedloga.

RADNA TIJELA

O predloženom zakonskom tekstu očitovala su se i nadležna radna tijela. **Odbor za zakonodavstvo** podupro je donošenje ovoga Zakona, te upozorio na potrebu nomotehničke dorade izričaja u članku 25. stavku 2. i članku 122.

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav u raspravi je podržao predložena rješenja, ocjenjujući da su na tragu ostvarenja reforme pravosuđa. Ujedno ocjenjuje da će izmjene i dopune pridonijeti rješavanju problema porasta kriminaliteta, dodajući da bi se osobito trebalo posvetiti sankcioniranju gospodarskog kriminala. Iznijete su i konkretne primjedbe kojim bi se u članku 5. (članak 55.) trebao navesti odgovarajući naziv Zakona o izvršavanju kazne zatvora, umjesto Zakona o izvršavanju kaznenopravnih sankcija. Potrebno je precizirati i članak 11. kojim se uređuje primjena sigurnosnih mjera zabrane upravljanja motornim vozilom "zauvijek". Odredbu članka 12. treba pojasniti na način da se brišu riječi: "koja je u vremenskoj povezanosti s počinjenim kaznenim djelom i", sadržane u članku 12. predloženog teksta. Upozoreno je ujedno da je predloženi datum stupanja na snagu ovoga Zakona u članku 122. dana 1. prosinca 2005. godine nerealan.

Odbor za pravosuđe jednoglasno je podržao predložene izmjene i dopune

istaknuvši da one predstavljaju kontinuitet u odnosu na ranije predložene promjene kaznenog zakonodavstva. Pozitivno je ocijenjeno znatno ograničavanje primjene uvjetne kazne za teža kaznena djela, pooštrenje represije za koruptivna djela, te oduzimanje imovinske koristi za koju se osnovano sumnja da potječe od kaznenog djela.

Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina u raspravi je izrazio žaljenje što se ovim zakonskim prijedlogom nije obuhvatila zabrana zločinačkih ideologija. Također je izraženo žaljenje što ovim prijedlogom nije aktualizirano pitanje dekriminalizacije klevete. Pohvalno je što se nije ni razmatralo pitanje doživotne zatvorske kazne, a predložene su i znatno oštrije mjere za protuzakoniti lov i ribolov, osobito u situaciji koja dovodi do ozbiljne devastacije prirodnih bogatstava. Izraženo je mišljenje da bi trebalo usvojiti europsku praksu prilikom zaštite svjedoka u kaznenom postupku, te propisati kaznu za davanje mita u gospodarskom poslovanju. Nakon provedene rasprave, Odbor je jednoglasno predložio donošenje zaključka kojim se prihvaća Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona.

O predloženom se tekstu očitovao i **Odbor za ravnopravnost spolova**. Članovi ovog radnog tijela poduprli su predložene izmjene Zakona kojima se povisuje donja mjera kazne za kaznena djela protiv života i tijela, kaznena djela protiv spolne slobode i ćudoređa i kaznena djela protiv braka, obitelji i mladeži. Jednoglasno su predložili Saboru donošenje zaključka kojim se prihvaća predloženi tekst.

RASPRAVA

Nakon predstavnika predlagatelja riječ su dobili predstavnici i izvjestitelji saborskih radnih tijela. Zastupnica **Ana Lovrin (HDZ)** iznijela je pojedine naglaske koji su se čuli prilikom rasprave na Odboru za pravosuđe koji je jednoglasno predložio donošenje zaključka kojim se prihvaća podnijeti zakonski prijedlog, a sve primjedbe, prijedlozi i

mišljenja upućuju se Vladi da ih uzme u razmatranje pri izradi Konačnog prijedloga zakona. Zastupnica **Karmela Caparin** u kratkom je pregledu sažela pojedine dijelove iz rasprave koji su se čuli prilikom rada Odbora za ravnopravnost spolova. Odbor je jednoglasno podupro predložene izmjene. Zastupnik **Dražan Bošnjaković** izvijestio je Hrvatski sabor o stavovima Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav, koji je na tekst iznio i konkretne primjedbe, te naglasio da će za provedbu biti potrebno osigurati dodatna proračunska sredstva.

Potrebne su promjene prilikom sankcioniranja klevete

Predsjedavajući je zatim napomenuo da će svoje stavove iznijeti i zastupnici u ime svojih stranačkih klubova. Prvi je u ime **Kluba zastupnika IDS-a**, govorio zastupnik **Damir Kajin**. Ocijenio je da se ne radi o reformi sustava, već o ozbiljnim izmjenama Kaznenog zakona budući da su predložene izmjene sankcija za 70 inkriminacija. Nabrojio je zatim područja predloženih izmjena, te upozorio da je zaobidena kleveta, odnosno da su naši suci u posljednje vrijeme izrekli više uvjetnih kazni zatvora hrvatskim književnicima i novinarima. Ovakav se trend može doživjeti i kao ozbiljan progon pisane, odnosno izgovorene riječi, upozorio je zastupnik Kajin. Upozorio je da to ne smije postati pravni standard Republike Hrvatske, te naveo imena novinara i književnika koji su podvrgnuti ovom zakonskom članku. Radi se o Robertu Franku iz Novog Lista, Ljubici Letinić, novinarki HTV-a, Vladimiru Matijevića, novinaru Ferala, piscu i profesoru Predragu Matvejeviću, te Slavici Mrkić-Modrić iz Slobodne Dalmacije. Iznio je zatim kratku kronologiju zbivanja na ovom području u posljednjih 15 godina, čudeći se što se istovremeno nekažnjeno može šetati u ustaškim odorama, te kažnjavati uglednog pisca Predraga Matvejevića. Ne smije se osporavati da postoji odgovornost novinara, ali postojeća sudska praksa ne smije poput "Damaklovog

mača" stalno visiti nad kritičarima i javnosti. Podržao je zatim što se pooštava kaznena politika za razbojstva, te apelirao da se poveća efikasnost rada policije na tom području.

Zabrinjava činjenica da je u posljednje vrijeme izrečeno više uvjetnih kazni zatvora hrvatskim književnicima i novinarima.

Analizirao je zatim prijave za kaznena djela po teritorijalnom principu, čudeći se što se najveći broj prijava odnosi upravo na Istru. Podsjetio je na potrebu prevencije, te zaključno konstatirao da su s obzirom na sudsku praksu, promjene najpotrebnije upravo na području klevete. Za ispravak netočnog navoda javio se zastupnik **Lino Červar (HDZ)** te upozorio na veliku borbu političke i ekonomske elite za vlast i nadzor u medijima.

Vratiti povjerenje građana u pravni sustav

Zastupnica **Ingrid Antičević-Marinović** govorila je u ime **Kluba zastupnika SDP-a** ocjenjujući da se radi o izmjenama Kaznenog zakona na rate. To svjedoči o jednom neozbiljnom i neutemeljenom površnom radu, što potvrđuju i pripreme novih izmjena glede uvrede i klevete. Podsjetila je na ranije inicijative SDP-a koje je Vlada svojedobno odbila obrazlažući ih kao neprovedive, a sada, nakon pritiska javnosti ipak ih uvodi. Govoreći o predloženim izmjenama, smatra da se načelno treba podržati pooštrenje represije za pojedina kaznena djela jer je pretjerana blagost i neučinkovitost pravosuđa dovela u pitanje i povjerenje u pravni sustav. Govoreći o institutu zastare, zapitala je zbog kojih su razloga izostala pooštrenja za teška kaznena djela kojima se protupravno stječe velika materijalna korist. Pojasnila je zatim sudsku praksu na ovom području, upozoravajući da je ublažavanje kazni poprimilo zabrinjava-

juće razmjere. Međutim, tražeći izlaz iz ove situacije, predloženi tekst će najvjerojatnije donijeti više štete nego koristi. Iznijela je zatim pojedine situacije koje se mogu stvoriti zbog ovako nepripremljenih prijedloga. Istovremeno smatra da je neshvatljivo zbog kojih je razloga predlagatelj odustao od povećanja kazni za imovinska kaznena djela, odnosno za gospodarski kriminal. Do nelogičnosti u sudskoj praksi može doći i kod zbrajanja određenih kazni, pa bi u pojedinim situacijama poput razbojništva, jedinstvena kazna mogla biti i manja od pojedinačnih kazni što je potpuno besmisleno. Osvrnula se i na produljenje trajanja određenih sigurnosnih mjera kod upravljanja autom, a zatim je podržala namjeru predlagatelja koji predloženim mjerama omogućava oduzimanje protupravno stečene materijalne koristi.

Međutim, ova je inicijativa nerazrade na i teško provediva u sudskoj praksi. Zabrinjava ju i činjenica da je učinjen veliki korak unazad za sankcioniranje gospodarskih kaznenih djela, kao i izostanak sankcioniranja za kazneno djelo veličanja totalitarnih sustava i ideologija. Iako je premijer nadležnom ministarstvu sugerirao da sačini promjenu Kaznenog zakona i u tom segmentu, promjene su ipak izostale. Na kraju je upozorila da se ignoriraju i obveze koje izvire iz članka 69. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, ocjenjujući da će biti realizirane tek pri kraju mandata ove Vlade.

Za ispravak se javila zastupnica **Ana Lovrin (HDZ)** ocjenjujući da je netočno iznesena konstatacija kako nisu povećane kazne za djela gospodarskog kriminaliteta. Ukazala je istovremeno na pojedine primjere iz podnietog zakonskog prijedloga.

Vlada zaokružuje projekt kazneno-pravne reforme

Zatim je u ime **Kluba zastupnika HDZ-a** govorio zastupnik **Emil Tomljanović** koji je već u uvodnim riječima podupro predloženi zakonski tekst. Ocijenio je da se ovim izmjenama dovršava Vladin projekt u smi-

slu ostvarenja cilja ustavne politike redukcije i suzbijanja kriminala kaznenim materijalnim pravom, kao kriminalno-političkog instrumenta zaštite temeljnih vrijednosti i ljudskih prava. Istovremeno je predloženi tekst usuglašen i s najaktualnijim standardima za univerzalno protivljenje svim oblicima kriminala. Razmatrajući sustav kaznenog pravosuđa treba imati u vidu i efekte drugih zakona. U prvom redu radi se o Zakonu o prekršajima, Zakonu o kaznenom postupku, Zakonu o policiji, te Zakonu o izvršenju kaznenopravnih i prekršajnih sudova. Objasnio je zatim bit predloženih promjena kod preventivnog djelovanja, djela gospodarskog kriminaliteta, represije protiv korupcije, prisilne naplate novčane kazne, kaznenopravnu zaštitu policijskih službenika, te izmjene zakonskih propisa koje se odnose na inkriminiranje gospodarskog kriminaliteta.

Za ubojstvo policijskih službenika predviđa se maksimalna zatvorska kazna.

Govoreći o kaznenim djelima gospodarskog kriminaliteta, zastupnik je naglasio da su promjene nastupile oko kaznenih djela primanja i davanja mita, te tzv. pasivnog protuzakonitog poslovanja. Izvršene su promjene i radi uspješnije borbe protiv organiziranog kriminala, te onih odredbi koje omogućuje oduzimanje protupravno stečene dobiti. Precizirao je i odredbe kojima se pojačava kaznenopravna zaštita policijskih službenika, ističući da je za ubojstvo takve osobe predviđena maksimalna zatvorska sankcija. Osvrnulo se zatim i na kazneno djelo klevete, ocjenjujući da će novom konstrukcijom članka 203. tužitelju biti otežano dokazivanje da je neka osoba postupala samo s ciljem da naškodi njegovoj časti ili ugledu. Taj izmijenjeni članak, jamči iznimno široku slobodu izražavanja, pa je uočljiva intencija zakonodavstva da se dodatno zaštite demokratske slobode i načela izražavanja.

Riješiti dvojbe oko javne klevete

Zastupnik **Josip Vresk** govorio je u ime **Kluba zastupnika HSS-a**. Izrazio je očekivanje da će Vlada kao podnositelj, vlastitim amandmanom u drugom čitanju riješiti apostrofirane dvojbe oko javne klevete i doraditi zakonski tekst. Uspoređujući hrvatske i njemačke propise na području kaznenog progona zbog prijevare u gospodarskom kriminalu, upozorio je na potrebu konzekventne primjene postojećih propisa. Nije dobro da se produženjem zastarnih rokova možda stvara neki alibi da se naša kaznena tijela malo raskomote i da postupak bude spori. Ako je doista bilo potrebno dići gornju i donju granicu kazne, onda je to trebalo obrazložiti, ali ne tumačiti kako sudovi izriču blage kazne. Založio se za individualizaciju kažnjavanja, te za jasnije normiranje kazni koje su usmjerene na sankcioniranje zbog gospodarskog kriminaliteta.

Analizirao je zatim i pojedine dvojbe koje izviru iz članka 279. odnosno prikrivanja protuzakonito dobivenog novca, upozoravajući da je omaškom ispuštena sankcija. Zbog uočene nespretnosti, dolazi do dvojbi u sudskom postupku pa je potrebno urediti ovo područje. Podržao je zatim namjeru da se snažnije zaštite policijski službenici pri obavljanju svoga posla, sugerirajući da se konzekventno provedu sve potrebne mjere i pobroje svi policijski poslovi. Sugerirao je predlagatelju da preciznije uredi i dio teksta koji se odnosi na kazneno djelo povrede i ravnopravnosti građana, te na potrebu provođenja specijalne prevencije kada su u pitanju kazne vezane za prekršaje u prometu. Na kraju je ocijenio da se predloženim mjerama neće bitno popraviti stanje oko organiziranog kriminala, ponavljajući da su postojeći propisi oštri, ali je problem u samoj proceduri.

Podsjetio je na kraju na zakonske odredbe kojima se uređuje djelovanje USKOK-a, upozoravajući da ne postoji potrebna podzakonska infrastruktura.

Stvoriti efikasniji sudski mehanizam

Zastupnik dr.sc. **Milorad Pupovac** govorio je u ime **Kluba zastupnika SDSS-a**. Pozdravio je napore da se unaprijede mehanizmi pravne države i povećá stupanj zakonitosti i zakonitog postupanja. Međutim u proteklih je nekoliko godina došlo do propusta jer nije obavljena temeljita reforma Kaznenog zakona koja je bila predložena od bivše ministricice u koalicijskoj Vladi. Zbog proceduralnih pogrešaka Ustavni je sud cijeli postupak vratio unazad pa je došlo do donošenja određenog broja parcijalnih zahvata i izmjena Kaznenog zakona. Upozorio je zatim da je do neefikasnosti u pojedinim dijelovima sudstva dolazilo zbog odvođenja predmeta u zastaru, pa je potrebno stvoriti sudski mehanizam koji će biti u stanju provoditi zakonske propise. Same izmjene Kaznenog zakona neće, međutim, povećati profesionalnost ni mehanizme kontrole unutar samog sudstva. Prema tome, treba upozoriti na nedostatnost pojedinih predloženih kozmetičkih zahvata, budući da na ulicama imamo sve manji stupanj sigurnosti, upozorio je zastupnik Pupovac. Podržao je zatim namjeru predlagatelja da se dodatno zaštite policijski službenici koji i sami moraju prihvatiti čvrstu kontrolu i hijerarhijski mehanizam ustrojstva službe. Upozorio je zatim i na sve opasnosti koje izviru iz činjenice da se na području poslova policije i pravosuđa primjenjuju stranački mehanizmi. Osvrnuo se zatim i na teme koje su razmatrane na sjednici Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina.

Potrebno je sankcioniranje i onih osoba koje veličaju zločinačke režime iz prošlosti.

Potrebno je prije svega precizirati sve nejasnoće pri sankcioniranju krivične odgovornosti za djelo klevete kao i onih osoba koje veličaju zločinačke režime iz prošlosti. Na ovom su području svakako

potrebni određeni zahvati, tim više jer su ta pitanja uredile i druge države u svijetu, zaključio je zastupnik Pupovac.

Jasnije definirati djela mita i korupcije

U ime **Kluba zastupnika HSLS-a, DC-a, LS-a** govorila je zastupnica **Đurđa Adlešić**, koja se uvodno osvrnula na sudbinu i domašaj dosadašnjih reformi i izmjena kaznenog zakona. Sadašnjim se izmjenama između ostalog ograničava mogućnost izricanja blažih kazni od zakonom propisanih, te propisuje mogućnost kazne dugotrajnog zatvora i za počinitelja koji nije navršio 18 godina. Zastupnici su dali potporu i snažnijoj zaštiti policijskih službenika, odnosno podržali strože sankcije u slučaju napada na ove osobe, što u svakom slučaju treba podržati. Međutim, bilo bi dobro da se oglase i drugi stručnjaci oko predloženih oštrih sankcija za osobe mlađe od 18 godina, budući da se radi o osjetljivoj temi koja zaslužuje svestrano razmatranje. Bilo je za očekivati da se jasnije sankcioniraju i djela vezana za primanje i davanje mita i korupcije, a očekujemo i jasnije definiranje propisa vezanih uz kazneno djelo klevete. Uz novinarsku struku, dekriminalizacija treba obuhvatiti i one osobe koje takvo djelo počine u znanstvenom, književnom ili umjetničkom radu, te na osobe koje obavljaju javne dužnosti. Predložila je da se razmotri povećavanje sankcija i za kaznena djela dječje pornografije, zapuštanje ili zlostavljanje djeteta, zadovoljavanje pohote i spolni odnošaj s djetetom. Također bi trebalo povećati kazne za lihvarske ugovore i prijevaru, jer se takva kaznena djela učestalo javljaju, a brojne su osobe otjerane na prosjački štap zbog lihvarskih ugovora.

Treba voditi računa da je sofisticirani kriminal često puta brži i maštovitiji od zakonodavstva i kaznenih sankcija, zaključila je zastupnica Adlešić.

Pojačana zaštita obitelji

U ime **Kluba zastupnika HSP-a** govorio je zastupnik mr.sc. **Miroslav**

Rožić koji je upozorio da se Kazneni zakon mijenja peti put u posljednjih sedam godina. Upozorio je ujedno da bi upravo na ovom području trebala postojati određena stabilnost, a politički interesi ne bi trebali diktirati promjene Zakona. Ova Vlada ne može na takav način reducirati i suzbiti kriminal, iako mnoge od predloženih izmjena i dopuna doista nisu sporne. Radi se prvenstveno o pojačanoj zaštiti obitelji i restriktivnijim propisima u slučaju obiteljskog nasilja. Iako pozdravlja svaku pozitivnu promjenu, Klub zastupnika HSP-a procjenjuje da se time neće doći do značajnijeg poboljšanja. Upozorio je zatim da se brojni slučajevi kriminala vezanog za privatizaciju i pretvorbu nisu sankcionirali usprkos tragičnim posljedicama i masovnom otpuštanju radnika. Navedena postupanja nisu rezultat uobičajenih kaznenih djela, već kaznena djela ugrožavanja osnova ustavno-pravnog poretka Republike Hrvatske. Neučinkovitost represivnih djela ne može se pokriti nikakvim statističkim podacima ni sankcioniranju prometnih delikata i djelima sitne krađe, dodao je zastupnik Rožić.

Predloženim Zakonom uvedene su određene, ali neznatne promjene po pitanju koruptivnih kaznenih djela, kao i onih koja se odnose na gospodarski kriminalitet. Upozorio je na opasnost strožeg sankcioniranja u slučaju manjih prekršaja, jer se upravo u zatvorima osposobljavaju pravi prekršitelji i delikventi, a zabrinjava ga i najava ministrice o potrebi gradnje novih zatvora. Smatra ujedno da treba voditi računa o pravnoj individualizaciji prilikom izricanja kazni, kao i o jasnijem povećavanju kazni prilikom gornje i donje granice za pojedina kaznena djela.

Ne smije se narušavati sloboda izvještavanja

Usljedila su zatim pojedinačna izlaganja zastupnika, a prvi se za riječ javio zastupnik **Nenad Stazić (SDP)**. On je ocijenio da se nejasnoće prilikom sankcioniranja klevete više javljaju zbog dvojbe u praksi, a manje zbog kvalitete pravne norme. Zabrinjava ujedno da se

u posljednje vrijeme registrirano nekoliko nepravomoćnih presuda za uvredu i klevetu, samo zbog toga što sudac nije primijenio zakonsku odredbu sadržanu u članku 203. Govorio je zatim i o članku 309. Kaznenog zakona, koji uređuje kazneno djelo prisile prema pravosudnom dužnosniku. Sporao je njegov drugi stavak kojim se sankcionira iznošenje mišljenja o tome kako bi pravosudni dužnosnik trebao postupiti za vrijeme postupka pred sudom, a prije donošenja pravomoćne sudske odluke. U tom se slučaju predviđa novčana kazna ili kazna zatvora do 6 mjeseci. Mišljenja je da ovakvu odredbu treba ukinuti jer je neustavna, ali i zbog toga jer se ne narušava nepristrano suđenje ukoliko se javnost obavještava o određenom predmetu.

Takva je namjera u suprotnosti i s Europskom konvencijom koja se primjenjuje kao dio pravnog poretka Republike Hrvatske, a pogotovo odredbom 10. Naime, njom je dopuštena mogućnost ograničenja slobodnog izražavanja i širenja informacija, ali samo iz razloga koji su u demokratskom društvu nužni radi interesa državne sigurnosti, teritorijalne cjelovitosti ili javnog reda i mira, radi sprječavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja ili morala, radi zaštite ugleda ili prava drugih, radi sprječavanja odavanja povjerljivih informacija ili radi očuvanja autoriteta nepristranosti sudbene vlasti.

Iz svega navedenog proizlazi da sporni stavak članka 309. treba ukinuti, zaključio je zastupnik Stazić.

Strože sankcije za koruptivno ponašanje

Zastupnik **Josip Leko (SDP)** ocijenio je da bi nakon široke rasprave, Kazneni zakon trebalo donijeti konsenzusom, uz podršku i drugih subjekata u društvu. Treba izbjeći bilo kakve stranačke interese i poručiti da država ima instrumente i vodi jedinstvenu politiku kako bi se usprotivila neprihvatljivom kriminalnom ponašanju. I sam je zatim nabrojio i analizirao dosadašnje izmjene i dopune na ovom polju, upozoravajući da se

takvim pristupom stvara zbrka kod građana, ali i u pravosuđu. Očekuje i skore nove izmjene i dopune, budući da u tekstu nema prijedloga Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti o sankcijama zbog obiteljskog nasilja i neplaćanja alimentacije. Ni gospodarski kriminal nije dobio odgovarajuću pažnju, a Hrvatska je zbog propusta na ovom području visoko rangirana po broju prekršaja zbog korupcije.

Država mora poručiti da ima instrumente kojima sankcionira neprihvatljivo kriminalno ponašanje.

Govorio je zatim i o dvojama koje proizlaze iz prijedloga da se produži obvezno psihijatrijsko liječenje duševno poremećenih osoba s tri na pet godina. Na kraju je ocijenio da je Vlada poduzela pojedine mjere u duhu strategije, ali dubinskih promjena u kriminalnom ponašanju niti u sprečavanju kriminalnog ponašanja ipak neće biti. Usljedilo je nekoliko ispravaka netočnih navoda. Zastupnik **Franjo Matušić** smatra da nije točno kako se ovim prijedlogom nastoje riješiti socijalni problemi, dok je zastupnica **Ivana Sućec-Trakoštanec** podsjetila na konkretne mjere u kojima se vodi briga i sprječava nasilništvo u obitelji.

Oštrije mjere protiv gospodarskog kriminala

Zastupnica **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** upozorila je da Hrvatska u ovom trenutku nema Kaznenog zakona protiv gospodarskog kriminaliteta. "Pretvorbeni magovi" su na slobodi, a tijela kaznenog progona ne uspijevaju provesti očekivanu pravdu na ovom polju. Problemi izviru zbog kriterija i definicija Kaznenog zakona koji je ostao na razini bivše SFRJ, a Vlada izjavljuje da u postojećim odredbama KZ-a postoji zadani okvir zaštite i inkriminacija zabranjenih radnji u okviru gospodar-

skih kaznenih djela. Ocijenila je da gospodarski kriminalitet treba obuhvatiti svako namjerno kršenje obveznih i imovinskih prava u cilju namicanja nezakonite koristi, a na štetu poslovnih vjerovnika.

Umjesto rigoroznog sankcioniranja prekršitelja, Vlada je osnovala "www.hitro.hr." omogućujući i prekršiteljima da se ponovno registriraju i osnuju novo poduzeće, a da nisu prethodno nadoknadili učinjenu štetu i namirili dužnike zbog svojih poslovanja. Citirala je zatim kako su tekli poslovi jednog likvidacijskog upravitelja u Londonu, koji je svakih 6 mjeseci dostavljao detaljni izvještaj o svim uplatama i isplatama, pa bi i Hrvatska trebala izvući određene pouke u svojoj praksi. Podsjetila je na ranije inicijative koje je poduzimao Klub zastupnika SDP-a, te upozorila da javnost sumnja u vlast ukoliko izostanu sankcije za evidentna krivična djela. Time se ujedno potiče individualna nejednakost, te negativno utječe na društvenu stabilnost i opću socijalnu sigurnost. Ljudi se kod nas guraju u upravljačke strukture upravo zbog toga što nitko ne odgovara za propuste, a vjerovnici predstavljaju "zadnju rupu na svirali".

Ponovila je da treba sankcionirati pljačku koja je obavljena u periodu privatizacije i pretvorbe, te sugerirala predlagatelju da na tragu podnijetih primjedbi uvrsti i ovo kazneno djelo.

Za ispravak netočnog navoda javio se zastupnik **Franjo Matušić (HDZ)** demantirajući da je projekt "www.hitro.hr." tobože napravljen za kriminalce i tajkune. Podsjetio je i na slučaj propasti "Viktora Lenca", te zapitao zbog kojih je razloga izostala odgovarajuća zakonska sankcija za krivce stečaja ove tvrtke. Zastupnik **Franjo Piplović** javio se zbog ispravka netočnog navoda, te upozorio da je Vlada osnivanjem rečene agencije nastojala pomoći poduzetnicima i da ne štiti pljačkaše u pretvorbi.

Zaštita radničkih prava i potraživanja

Zastupnik mr.sc. **Mato Arlović (SDP)** i sam je ocijenio da stalne izmje-

ne i dopune u kazneno-pravnoj sferi nisu dobre. Međutim, kada se već pristupilo izmjenama trebalo je obuhvatiti i neka kaznena djela oko sankcioniranja gospodarskog kriminaliteta. Trebalo bi preispitati pitanje neisplate plaća radnicima, jer se radi o djelu usmjerenom protiv tuđe imovine. Smatra ujedno da je prestroga odredba za posjedovanje droge za vlastite potrebe, ocjenjujući da bi se ovisnici trebali smjestiti u lječilišta, a ne u zatvore. Do slijedećeg čitanja trebalo bi urediti i sankcije oko protuzakonito stečenog novca, dok se za neke postupke poput izlova tuđe ribe trebaju propisati novčane, a ne zatvorske kazne. Trebalo bi ujedno preispitati proceduru vezanu uz uvjetni otpust, te raspraviti mogućnost da se oštrije sankcioniraju i seksualni delikti na štetu djece. Ukoliko se nastavi povećavanje kazni, treba razmotriti i pitanja oko izgradnje novih zatvora, jer su postojeći već prebukirani. Potrebno je voditi računa o mladosti počinitelja kaznenog djela prilikom izricanja kazni, te ostaviti mogućnost olakotne okolnosti s obzirom na njegovu dob, a predlagatelj bi morao ispraviti i pojedine nomotehničke nepreciznosti.

Ukoliko se nastavi s povećavanjem kazni, treba razmotriti i pitanje izgradnje novih zatvorskih institucija.

Tako se primjerice u članku 122. kaže da će zakon stupiti na snagu 1. prosinca 2005. godine što je praktički i teoretski nemoguće, s obzirom da je ovo tek prvo čitanje. Na drugačiji način treba propisati i kazne u situacijama gdje se radi o kumuliranim kaznenim djelima, te riješiti i pitanje imovine koja je stečena unutar zločinačke organizacije, zaključio je zastupnik Arlović.

Drugačija formulacija za čin veleizdaje

Zastupnik dr.sc. **Slaven Letica (neovisni)** predložio je drugačije formulira-

nje kaznenog djela u slučaju veleizdaje iz članka 135. koja sada glasi: "Tko uporabom sile ili prijetnjom upotrebe sile, pokuša promijeniti ustavno ustrojstvo Republike Hrvatske ili izdvojiti dio njezinog državnog područja ili dio njezinog državnog teritorija pripojiti drugoj državi ili svrgnuti predsjednika Republike". Što se tiče veleizdaje preinaka bi glasila: "Tko god parafiranim međunarodnim sporazumom ili ugovorom, prepusti ili drugim aktima međunarodnog prava prepusti drugoj državi ili kani prepustiti, tretirat će se kao veleizdajnik".

Obrazložio je zatim ovakvu soluciju na primjeru Savudrijske vale, razgraničenja na Kleku i slučaju Bokokotorskog zaljeva. Istaknuo je i potrebu da se sankcionira dovođenje države u položaj ovisnosti drugoj državi, ratno profiterstvo i ratne prijevare. Govoreći o solucijama vezanim za sankcioniranje kaznenih djela klevete i uvrede, preporučio je oprez. Ocijenio je da bi tzv. dekriminalizacija ovih postupaka dovela do nastavka radikalnih napada na državotvorno hrvatstvo. Smatra ujedno da je pokojni predsjednik Tuđman neopravdano prozivan od strane pojedinih javnih djelatnika u Hrvatskoj.

Uslijedile su dvije replike. Prvo je zastupnik **Ivo Lončar (neovisni)** zatražio objašnjenje u slučaju Savudrijske vale, ocjenjujući da je ovom prilikom došlo do veleizdaje bivšeg predsjednika Vlade Republike Hrvatske. Predsjedavajući je zatražio da se problemu pristupi načelno i bez spominjanja imena. Zastupnik Letica u svom je odgovoru ocijenio da po postojećem zakonu rečeni akt nije, ali bi prema predloženim izmjenama i takvo postupanje bilo veleizdajničko. U drugoj replici zastupnik **Franjo Piplović (DC)** zatražio je da se razmotri mogućnost kojom bi se u veleizdaju uvrstilo i pjevanje pjesama koje su izvođene tijekom ubijanja hrvatskih građana i branitelja. Ovakve pojave u formalno-pravnom i suštinskom smislu nisu djela veleizdaje, odgovorio je zastupnik Letica. Treba, međutim, voditi računa da narod ne smije izgubiti suverenitet nad razumom, te sačuvati vlastiti kulturni identitet.

Sužava se mogućnost olakotnih okolnosti

Zatim je govorio zastupnik **Dražen Bošnjaković (HDZ)** koji je podsjetio na pojedine dijelove prilikom posljednje izmjene Kaznenog zakona. Tada su redefinirana i precizirana pojedina kaznena djela i to je bio veliki napredak u hrvatskom kaznenom zakonodavstvu. Smatra da u javnosti prevladava stav kako su sadašnje kazne blage, a i Vlada je odlučila jasnije utvrditi kazno-pravni okvir pojedinih kazni. Predloženi raspon kazni omogućava da sankcije za pojedina kaznena djela u budućnosti budu oštrije, a sužava se i mogućnost olakotnih okolnosti. Budući da se predloženi tekst nalazi u prvom čitanju postoji prostor za određene ispravke i dopune, a takvu su okolnost iskoristila i nadležna radna tijela Sabora. Zbog gospodarskog kriminaliteta tijekom pretvorbe i privatizacije, treba razmotriti i širi spektar kazni, a do drugog bi čitanja trebalo razmotriti solucije kojima bi se efikasnije štitila prava radnika u odnosu na poslodavca. Podržao je predloženi zakonski tekst, ocjenjujući da će pridonijeti oštrijem kažnjavanju počinitelja kaznenih djela.

Zaštita djece i nemoćnih osoba

Zastupnica **Ivana Sućec-Trakoštanec (HDZ)** također je ocijenila da se predloženi tekst podudara s očekivanjem šire javnosti, koja zahtijeva strože kažnjavanje pojedinih vidova kriminala. To se recimo odnosi na spolno općenje s djecom i nemoćnima te sankcioniranje u slučaju neizvršavanja obiteljskih obveza. Sugerirala je zatim pojedina rješenja koja se u europskom zakonodavstvu primjenjuju prilikom smanjenja težih vremenskih kazni. Govoreći o protuzakonom lovu i ribolovu, predložila je strože sankcioniranje, a zatim je govorila o djelima uvrede i klevete. Podsjetila je da većina europskih država ima mogućnost izricanja zatvorske kazne i do dvije godine, ali problem se nalazi u samom definiranju klevete. Upozorila je zatim i

na određene propuste u pripremi zakonskog sankcioniranja klevete, jer je predloženi tekst prvo dostavljen predstavnicima Hrvatskog novinarskog društva, što je neuobičajen korak i propust oko prioriteta u raspravi. Citirala je zatim pojedine konstatacije novinara Denisa Latina, ocjenjujući da iz njih izvire evidentne i nedvojbene klevete na račun zastupnika dr. **Andrije Hebranga** kojega se unaprijed difamira i kleveće. Potrebna je dakle, odgovornost prilikom izricanja teških riječi koje nanose nesagledive posljedice na račun oklevetanog, njegove obitelji i šire zajednice, konstatirala je zastupnica Sućec-Trakoštanec.

Za ispravak se javio zastupnik Piplović objašnjavajući proceduru i konzultacije sa nevladinim i strukovnim udrugama prilikom izrade zakona. Sugerirao je ujedno da bi se za obavljanje novinarskih poslova morala osigurati profesionalna licenca.

Na početku svog izlaganja, zastupnik **Slavko Linić (SDP)** izrazio je čuđenje zbog ležernosti predsjedavajućeg prilikom izricanja uvreda onih zastupnika koji su međusobno razmatrali sankcije zbog eventualnih djela veleizdaje. Zbog ovakvih je okolnosti zatražio petominutnu pauzu. Prije davanja pauze, predsjedavajući je ponovio svoje ranije ocjene i upozorenja, podsjećajući da se rasprave trebaju voditi bez spominjanja bilo čije-ga imena.

U nastavku rada Sabora, u ime **Kluba zastupnika SDP-a** govorila je zastupnica **Željka Antunović**. Smatra da je slanje uvreda i neprihvatljivih poruka postalo uobičajena praksa, a pojedinci u korist nekog političkog cirkusa prozivaju određene zastupnike ili pojedine političke grupe. Ponovila je ocjenu da je ovakva praksa moguća zbog propusta predsjedavajućeg, a tijekom ovoga tjedna demonstrirani su i različiti kriteriji i postupanja prema određenim zastupnicima. Nekima je, valjda zbog osiguravanja saborske većine dopušteno sve, pa i širenje mržnje prema drugim zastupnicima. U žaru političke borbe možemo razumjeti poneku težu ocjenu, jer se svi natječemo za povjerenje birača i pokušavamo svoje stavove predstavi-

ti argumentima koji se koriste u političkoj borbi. Građani koji su podržali naš sustav vrijednosti ne misle da smo mi veleizdajnici, ocjenjujući da sve što poduzimamo radimo u korist nacionalnih interesa.

Bez želje za nastavkom polemike, Klub zastupnika SDP-a traži održavanje sjednice Predsjedništva Sabora i to najkasnije prije početka nastavka ove sjednice, zaključila je zastupnica Antunović.

Predsjedavajući je najavio odgovor, ocjenjujući da je pola izlaganja bilo usmjereno protiv predsjedničkog stola. Zbog odredbi utvrđenih Poslovníkom, riječ je zatim dao zastupniku **Ivi Lončaru** koji je ocijenio da je zastupnica Antunović u svom izlaganju narušila odredbu sadržanu u članku 214. Definirao je zatim razlike između "partije i socijaldemokrata koji ratuju još od 1905. godine". Smatra da se partija još uvijek sukobljava s istinom i s vlastitim bićem.

Predsjedavajući je zatim ocijenio da se zastupnik Lončar bez ikakvih elemenata pozvao na članak 214. Poslovníka, a neutemeljeni su i prigovori zbog ranijih izricanja opomena. Smatra ujedno da je korektno vodio sjednicu jer je zatražio od svih zastupnika da ne koriste imena prilikom argumentiranja pojedinih prijedloga. Ponovno je riječ dobio zastupnik Lončar koji je upozorio na netočan navod, ocjenjujući da nije prozivao nijednu stranku niti širio mržnju. Iznosio sam argumente, pribijavajući se da će partija odlaskom u šumu ponovno dovesti do kataklizme.

Zbog ovakvih ocjena zaradio je opomenu jer je predsjedavajući ocijenio da je neprimjereno govorio o jednoj parlamentarnoj stranci. Za ispravak se javila i zastupnica **Ana Lovrin (HDZ)** koja je ocijenila da bi sve stranke trebale uložiti napore kako bi se donijeli što kvalitetniji zakoni, a zastupnica **Zdenka Babić-Petričević (HDZ)** zapitala je zastupnicu Antunović zašto nije uvrijeđeno reagirala i kada je HDZ prozvana kao "zločinačka organizacija", odnosno kada je Republika Hrvatska prozvana zbog tobožnje agresije na Bosnu i Hercegovinu.

Olako se barata pojmom javnosti

Zastupnica **Ana Lovrin (HDZ)** izrazila je očekivanje da cijeli lijevi blok neće izaći iz sabornice. Predložila je određene izmjene u Kaznenom zakonu, upozoravajući da je potrebno sagledati i njegovu provedbu. Simptomatično je da se zastara produžuje upravo za najmanja kaznena djela, te da se povisuje samo donja granica kazne, dok se gornja ostavlja nedirnutu. U praksi se događa da sudovi uvijek pronalaze olakotne okolnosti i da se u većini slučajeva izriče upravo najniža propisana kazna, pa je takva praksa i dovela do predloženih izmjena. Zapitala je zatim za razloge zbog kojih nije došlo do povećanja roka zastare za teža kaznena djela, a zatim je sugerirala povećanje kazni u slučaju dokazane korupcije.

Potrebno je povećati kazne u slučaju dokazane korupcije.

Govoreći o sankcioniranju klevete, zastupnica je ocijenila da je ranija argumentacija zastupnika Stazića vezana za članak 203. postojećeg Zakona utemeljena, a dokazivanje namjere toliko je otežano da će biti teško donijeti pravomoćnu osuđujuću presudu. Ocijenila je istovremeno da mediji imaju znatan upliv pa postaju i prva vlast u zemlji, a njihova moć nije protkana s dovoljno odgovornosti. Podsjetila je da i ostale članice Unije poznaju sankcije u slučaju klevete i uvreda, a izuzetak je samo Bosna i Hercegovina, gdje je odlukom Visokog predstavnika kleveta brisana iz Kaznenog zakona. Olako se barata i s pojmom javnosti, jer se nitko ne bi smio pozivati na slučajeve vezane za dvije nepravomoćne presude koje su dobile veliki publicitet u našim medijima, zaključila je zastupnica Lovrin.

Zastupnik mr.sc. **Marin Jurjević (SDP)** upozorio je na seksualne zloči-

ne i nasilje nad djecom, ističući da su za najteža djela primjerene i najteže kazne. Ocijenio je zatim da se različito sankcionira silovanje i prisila na spolni odnošaj, što ga čudi budući da su razlike teško uočljive. Analizirao je zatim pojedina krivična djela iz ove domene, iznoseći istovremeno vremenski raspon kazni za pojedina djela spolnog nasilja. U kaznenom je postupku potrebno jasnije zaštititi žrtvu, a ne počinitelja, pogotovo u slučajevima nasilja nad djecom. Na kraju izlaganja, ocijenio je da se ne može izreći kazna od samo pet godina za onoga tko je silovao dijete koje je potom umrlo, dodajući da i javnost očekuje izricanje težih kazni za ovakve teške delikte. Osim toga, potrebno je strože kažnjavanje slučajeva korumpiranosti, a pogotovo korupcije političara.

I zastupnik **Jure Bitunjac (HDZ)** smatra da je zakonodavac trebao staviti jasnu distinkciju između djela silovanja i prisile, jer se radi o različitim radnjama. Zamjerio je što se u ovom kontekstu spominju pojedinci u politici, bez obzira da li su nezavisni ili članovi određenog stranačkog kluba, ocjenjujući da je kontekst potpuno neprimjeren. U svom odgovoru zastupnik Jurjević ponovno je definirao rečene pojmove, upozoravajući da je i samo silovanje u svojoj biti prisila. Iznio je zatim i određene detalje iz sudske prakse, zbog koje se i založio za rigorozne kazne u slučaju ponavljanja određenih kaznenih djela. Smatra ujedno da zastupnici i iz lijevoga i iz desnoga političkog spektra podjednako osuđuju i ne prihvaćaju korupcijsko ponašanje određenih pojedinaca u politici.

Uz preventivne mjere važni i represivni učinci

Predsjedavajući se zatim zahvalio zastupnicima, ocjenjujući da je završena rasprava o ovoj točki dnevnog reda i dao riječ državnoj tajnici u Ministarstvu pravosuđa **Snežani Bagić**. Iznoseći zaključne ocjene, predstavnica predlagatelja zahvalila je svima koji su podržali predložene izmjene i dopune. Time

se zapravo štiti sloboda, pravo, zdravlje, čast i dignitet ljudi, a predloženi tekst trebao bi imati preventivne, ali i represivne učinke u svojoj primjeni. Bilo je prigovora da se ovaj zakon donosi u više etapa, ali u biti radi se o fazama izmjena i dopuna kaznenog zakonodavstva, koje je Vlada i ranije najavila. Sada se pojedini zakoni usklađuju i definiraju s međunarodnim normama, a sudska praksa dat će odgovor o svrhovitosti ponuđenih vrijednosti zakona. Jasno je da postoje različita viđenja oko podizanja gornje granice kazne, jer se pretpostavlja da bi se to moglo zlorabiti kroz ublažavanje kazne. S druge strane, mi smo već ublažavanje kazne smanjili kroz promjenu zakona kojom se sužava mogućnost suda u korištenju ovog instituta kaznenog prava.

Pojasnila je zatim razloge zbog kojih postoji interes međunarodnih organizacija, uključujući i zanimanje OESS-a koji je pratio suđenje za ratne zločine učinjene na području Hrvatske. Još ranije je bio zakazan sastanak ministrice pravosuđa sa šefom Misije OESS-a koji se vremenski poklopio, pa je ministrica sredstvima javnog priopćavanja prenijela samo ono što je već ranije dogovoreno unutar Vlade. Rasprava ujedno pokazuje da određena pitanja trebamo temeljito razmotriti, uvažavajući sugestije i prijedloge koji dolaze i iz zastupničkih redova. Time će ovaj zakon u svojoj konačnici biti cjelovit i odraziti sve potrebe našeg društva kada je riječ o kaznenom zakonodavstvu, zaključila je predstavnica Vlade Republike Hrvatske.

Predsjedavajući je zatim zaključio raspravu.

Predsjedavajući je dao na glasovanje zaključak kojim se prihvaća Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona. Predloženi zaključak zastupnici Hrvatskog sabora prihvatili su većinom: 87 "za" i 12 "suzdržanih" glasova. Sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja upućeni su predlagatelju radi pripreme Konačnog prijedloga zakona.

V.Ž.

PRIJEDLOG ZAKONA O TURISTIČKOM ZEMLJIŠTU

Turističko zemljište u koncesiju ili najam

Predloženim se uređuje institut turističkog zemljišta, kao dobra od interesa za Republiku Hrvatsku, imovinsko-pravni odnosi na tom zemljištu, te način njegova korištenja.

U središtu pozornosti zastupnika na 17. sjednici bio je, među ostalim, zakonski prijedlog kojim se uređuje institut turističkog zemljišta, imovinsko-pravni odnosi na tom zemljištu, te način njegova korištenja. Riječ je o zemljištu koje nije procijenjeno u vrijednosti temeljnog kapitala hotelskih kuća ili turističkih naselja u postupku pretvorbe, odnosno privatizacije, a koje trgovačka društva koriste bez valjane pravne osnove i bez ikakve naknade. Budući da neriješen vlasnički status tog zemljišta uzrokuje niz problema, predlaže se da se ono proglasi dobrom od interesa za Republiku Hrvatsku, koja bi imala pravo prvokupa. Zemljište u kampovima, koje nije ušlo u temeljni kapital trgovačkog društva, postalo bi vlasništvo države, dok bi se ono oko hotela i turističkih naselja dodijelilo lokalnoj samoupravi. Kako je istaknuto u raspravi, najvažnije je to da se tzv. turističko zemljište neće moći prodati, već će se davati u koncesiju ili najam, s tim da polovina prihoda od koncesijskih naknada ide u Fond za naknadu oduzete imovine.

To je u skladu i s upozorenjem oporbenih zastupnika, kako treba voditi računa o tome da ne dođe do nove nacionalizacije, što bi bila dodatna nepravda prema prijašnjim vlasnicima ovog zemljišta, koji nisu ostvarili ni pravo povrata oduzete imovine. Većina sudionika u raspravi podržala je Prijedlog zakona, uz sugestiju predlagatelju da ga do drugog čita-

nja temeljito doradi. To podrazumijeva usklađivanje sa Zakonom o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, Pomorskim zakonikom i drugim propisima, uz poštivanje ustavnih načela jednakosti pred zakonom i prava vlasništva, posebice bivših vlasnika na povrat oduzete imovine (to se odnosi i na nacionalizirano zemljište koje nije privedeno namjeni). Uvodno spomenimo i zahtjeve iz rasprave da se na isti način kao turističko, tretira i poljoprivredno te šumsko zemljište.

O PRIJEDLOGU

Predloženi zakon zastupnicima je predstavio **Božidar Kalmeta**, ministar mora, turizma prometa i razvitka. Uvodno je napomenuo da se njime tretira zemljište koje nije procijenjeno u vrijednosti temeljnog kapitala hotelskih kuća ili turističkih naselja u postupku pretvorbe, odnosno privatizacije. Riječ je, kaže, o više od 100 milijuna m² atraktivnog zemljišta u kampovima i neizgrađenog građevinskog zemljišta u hotelsko-turističkim naseljima koje trgovačka društva koriste bez ikakve valjane pravne osnove i na pravno neuređeni način. Neriješen imovinsko-pravni status tog zemljišta uzrokuje pravnu nesigurnost, poglavito kod sklapanja poslova u svezi s njegovim korištenjem. Osim toga, na tom su području zakočene i investicije, budući da se, zbog nemogućnosti prilaganja dokaza o vlasništvu zemljišta, ne može ishoditi građevinska dozvola.

Ovaj Zakon tretira to zemljište dobrom od interesa za Republiku Hrvatsku i ono će, sukladno tome, uživati njezinu posebnu zaštitu, napominje ministar. Njime se definira pojam turističkog zemljišta i način njegova korištenja, zatim postupak utvrđivanja koncesije i prava građevnja te način raspodjele prihoda od koncesijskih naknada. Prema predloženom, turističkim zemljištem se smatra ono za koje je dokumentima prostornog uređenja određena ugostiteljsko-turistička namjena, odnosno na kojem su izgrađeni kampovi, hoteli i turistička naselja. Predlaže se da zemljište u kampovima, koje nije ušlo u temeljni kapital trgovačkog društva, bude vlasništvo države, a ono oko hotela i turističkih naselja vlasništvo lokalne samouprave. Ako se na temelju dokumentacije o pretvorbi ne može identificirati koji dio zemljišta je procijenjen a koji nije, smatrat će se da je zemljište suvlasništvo države i trgovačkog društva, s tim da ono ima pravo na prioritetnu koncesiju za korištenje kampa.

Zakonom su posebno regulirani i imovinsko-pravni odnosi na turističkom zemljištu na kojem su izgrađeni hoteli i turistička naselja, gdje su trgovačka društva vlasnici građevina i zemljišta ispod njih (tzv. zemljište tlocrtne površine). Dakako, utvrđuje se i uporabni dio parcele koji se tom društvu daje u prioritetnu koncesiju, budući da se radi o zemljištu potrebnom za redovnu uporabu turističkih objekata. Preostali dio zemljišta postaje vlasništvo jedinice lokalne samouprave, ali ona ga nema

pravo prodati. Može ga jedino dati u koncesiju, ili osnovati na njemu pravo građenja, sukladno planskoj dokumentaciji.

Polovina prihoda od koncesijskih naknada, kao i kod koncesije za korištenje kampa, usmjerila bi se u Fond za naknadu oduzete imovine, dok bi se preostalih 50 posto dijelilo na tri dijela (trećina bi išla državi, trećina županiji, a trećina gradu ili općini na čijem se području zemljište nalazi). Ovim Zakonom se ne rješavaju niti se mogu riješiti vlasnički odnosi vezano uz povrat imovine, ali bi se predloženom raspodjelom sredstava od koncesija trebale stvoriti pretpostavke za povećanje naknade za oduzetu imovinu, koja je sada smiješno mala, kaže Kalmeta.

Prijašnjim vlasnicima treba vratiti njihove nekretnine temeljem zakona o denacionalizaciji, s tim da se prostornim planovima zabrani gradnja na tom zemljištu.

Proglašavanjem turističkog zemljišta dobrom od interesa za Republiku Hrvatsku, jamči se zaštita najvrednijih turističkih prostora i resursa u priobalju, naglašava dalje. Naime, to zemljište se neće moći prodati, već će se davati u koncesiju ili najam. Na taj će način lokalne i područne jedinice, kao i država, imati dugoročno osigurane prihode od njegova korištenja. A što je najvažnije, omogućit će se razvojni zamah i investicijski ciklus na tim prostorima, odnosno nova ulaganja u turizam.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupro je donošenje ovog Zakona, uz sugestiju predlagatelju da ga nomotehnički doradi.

Matični **Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav** je također predložio Saboru da prihvati ovaj zakonski prijedlog, s tim da se do drugog čitanja nje-

gove odredbe usuglase s drugim zakonima koji uređuju pitanja u tom području, poštujući ustavna načela jednakosti pred zakonom i prava vlasništva, posebice bivših vlasnika na povrat oduzete imovine.

U raspravi na sjednici **Odbora za turizam** naglašeno je, među ostalim, da kod rješavanja otvorenih pitanja imovinsko-pravnog statusa tzv. turističkog zemljišta treba u potpunosti respektirati nacionalne ciljeve u području zaštite prostora, kao najvrjednijeg turističkog resursa, posebice pomorskog dobra; precizirati kriterije i načela za određivanje i dodjeljivanje koncesija na pomorskom dobru; osigurati vlasnička prava koja jamči Ustav RH, kao i prava prošlih vlasnika na povrat oduzete imovine, te voditi računa o tome da se ne dovede u pitanje poslovni interes poduzetnika u području ugostiteljstva, a posebno hotelijerstva. Navedena upozorenja sadržana su i u zaključcima koje je Odbor donio početkom lipnja 2004., nakon održane tematske sjednice na kojoj se raspravljalo o ovoj problematici. Podsjetimo, tom je prilikom predložio Vladi da što brže podnese zakon kojim će se regulirati i uskladiti ova materija.

Od konkretnih primjedbi tog radnog tijela na pojedine zakonske odredbe spomenimo zahtjev predlagatelju, da obrazloži različito tretiranje imovinsko-pravnih odnosa na turističkom zemljištu, ovisno o tome je li na njemu izgrađen hotel, kamp ili turističko naselje. Uz upozorenje da iz odredbe članka 3. nije jasno od koga Republika Hrvatska kupuje to zemljište, u raspravi se čulo i mišljenje da ne bi trebalo sprječavati ili usporavati njegovu moguću prodaju hrvatskim poduzećima, već pobliže urediti način i rokove prodaje, odnosno na zakonit način omogućiti prijašnjim vlasnicima da prodaju to zemljište državi.

Spomenimo i zamjerku sudionika u raspravi da u Zakonu nije predviđena mogućnost da i bivši vlasnici mogu biti u suvlasništvu s trgovačkim društvom i državom, kad je riječ o zemljištu u kampovima koje je dijelom procijenjeno da dijelom nije.

RASPRAVA

Ovaj Zakon je itekako potreban i koristan, ima li se u vidu činjenica da su pojedini hotelijeri još od 92. godine, kad je započela pretvorba, koristili na tisuće i tisuće hektara tzv. turističkog zemljišta bez naknade, konstatirao je **Damir Kajin**, predstavnik **Kluba zastupnika IDS-a**. Riječ je, kaže, o najmoćnijim hrvatskim tvrtkama poput TDR-a, Lagune, Rivijere iz Poreča, Jadran-turista, Arena-turista, Liburnije iz Opatije, itd. Još su gori od toga stalni pokušaji vlasnika tih tvrtki da se uknjiže nad tim nekretninama, koje vrijede neusporedivo više od njihovih hotela. Takvih je pokušaja najviše bilo u Istri, gdje je najprije započela pretvorba hotelskih tvrtki, no IDS je, srećom, gotovo sve te uknjižbe uspio spriječiti. To znači da je ovaj zakonski prijedlog, zapravo, odgovor na naše zahtjeve, zaključuje Kajin. Nažalost, revizija pretvorbe je već za nama i bolje da se na to više ne vraćamo, budući da su sudovi izrekli svega dvije uvjetne i dvije novčane kazne, (iako je nesumnjivo bila posrijedi jedna od najvećih pljački u hrvatskoj povijesti).

Po riječima zastupnika 93. odnosno 92. godine, u hrvatski turizam ulaze banke i to na temelju revaloriziranih, a ranije otplaćenih kredita, (tko će danas revidirati poslovanje tih privatiziranih banaka u stranom vlasništvu?) Dolazilo je i do nerealne procjene vrijednosti pojedinih nekretnina. Na svu sreću, zbog tog socijalističkog kaosa koji je tada vladao u tim poduzećima, iz temeljnog kapitala izostavljeno je zemljište. Ne smijemo zaboraviti ni na poljoprivredno zemljište, koje bi trebalo biti tretirano na isti način kao i turističko. Jer, bude li se trend doseljavanja u Istru nastavio istim tempom, uskoro će se i dio tih nekretnina morati urbanizirati. Nema sumnje - kaže - da hotelske tvrtke neće ništa platiti retroaktivno za korištenje tog zemljišta, ali će ubuduće morati usmjeravati dio dobiti bilo državi, bilo lokalnoj samoupravi, bilo županiji. Dakako, prijašnjim vlasnicima treba vratiti njihove nekretnine temeljem Zakona o denacionalizaciji, s tim da im se prostornim

planovima zabrani gradnja na tom prostoru i dr. Izrazio je uvjerenje da će istu sudbinu doživjeti i imovina osoba koje su dobile tzv. otpust iz jugoslavenskog državljanstva (5236) koja je također bila nacionalizirana (npr. zemljište u kampovima u Dalmaciji i dr.)

Prema predloženom, državi pripadaju kampovi, dakle ono što je najvrijednije, a lokalnoj samoupravi zemljište oko hotela, konstatira dalje. To je puno više nego što smo imali do sada, ali treba povesti računa o tome da na kraju ne bi ispalo da država renta kampove, dok lokalna samouprava mora "šišati travu, zalijevati cvijeće oko tih hotela, i dr., a sve to - "za ništa". Doduše, država ima pravo prvokupa turističkog zemljišta, ali od toga vjerojatno neće biti ništa, jer nema novaca, a ni osmišljene politike o tome što s koncesijama. To je najbolje vidljivo iz Proračuna za 2006. godinu, u kojem su po toj osnovi planirani manji prihodi nego 2005.

Najbitnije je da se turističko zemljište više neće moći prodavati, tako da će lokalne jedinice doći u poziciju da putem prostorno-planskih dokumenata diktiraju tempo razvoja u oblasti turističkog gospodarstva.

U svakom slučaju, ovaj zakon treba što prije prosljediti u drugo čitanje (ionako kasni već 12 godina), prije svega zbog prihoda koje država te lokalne i područne jedinice mogu ostvariti, radi definiranja odnosa između države i hotelijera, te radi pokretanja investicija (zadnjih 15 godina na cijelom Jadranu nije sagrađeno pet novih hotela).

Njegovo izlaganje potaklo je više zastupnika na repliku. Ne osporavajući spomenute zasluge IDS-a, **Željko Ledinski** je primijetio da se ta stranka istodobno uspjela uknjižiti na veći broj šuma i šumskog zemljišta na području Istre, što Državno odvjetništvo već nekoliko godina osporava. **Ivo Lon-**

čar je opovrgnuo Kajinovu tvrdnju da je IDS inicirao donošenje ovog Zakona. Kako to da je u Istarskoj županiji, gdje je IDS već 15 godina na vlasti, milijun i 200 tisuća četvornih metara poljoprivrednog zemljišta na najatraktivnijim mjestima pretvoreno u građevinsko zemljište, upitao je dalje. Tome treba pridodati i oko 300 tisuća kvadrata tzv. šumskog zemljišta koje je, umjesto u poljoprivredno, prenamijenjeno u građevinsko zemljište.

Turističko zemljište neće se moći prodavati

Po riječima **Frane Matušića, Klub zastupnika HDZ-a** podupire donošenje ovog Zakona, jer se njime rješava važno pitanje za turističko gospodarstvo, sređuje stanje u ovom području i osigurava daljnji kvalitetni turistički razvoj. Osim toga, predviđa se i pravična koncesijska naknada te raspored sredstava koja će se prikupiti po toj osnovi, na način da se 50 posto uplaćuje u Fond za naknadu oduzete imovine, a preostalih 50 posto bi ravnopravno dijelile država, županija, lokalna jedinica na čijem se području nalazi turističko zemljište.

Najbitnije je to da se od trenutka kad zemljište oko hotela i turističkih naselja bude dodijeljeno lokalnoj samoupravi, ono više neće moći prodavati, kaže zastupnik. Budući da je propisano da je vlasnik zemljišta u kampovima država, ona će dalje skrbiti o njemu. Na taj će način lokalne jedinice doći u poziciju da putem prostorno-planskih dokumenata diktiraju tempo razvoja u području turističkog gospodarstva, što će omogućiti kvalitetniji razvoj tog sektora i osigurati bolju poziciju našem turizmu. Budući da je propisano da je vlasnik zemljišta u kampovima država, ona će dalje skrbiti o njemu. Iako kasnimo s donošenjem ovog Zakona, još uvijek nije kasno da uredimo ovu problematiku, jer se radi o izuzetno vrijednom građevinskom zemljištu koje je u prostorno-planskim dokumentima rezervirano za ugostiteljsko-turističku namjenu. Možda je čak dobro da o tome odlučujemo tek danas, kad je već puno jasnije na koji način se

Hrvatska želi razvijati. Naime, već je donesena uredba kojom je zabranjena gradnja na tom prostoru, prije svega u priobalnom pojasu, jer ne želimo daljnju apartmanizaciju, ni devastaciju obale.

Zamjena jednog nelegalnog vlasništva drugim

Klub zastupnika HSP-a pozdravlja Vladino nastojanje za sređivanje stanja u ovoj oblasti, ali smatra da predloženi model nije dobar, konstatirao je dr.sc. **Tonči Tadić**. Umjesto zamjene jednog nelegalnog vlasništva drugim, trebalo bi obeštetiti one od kojih je ta zemlja oduzeta, ne dovodeći u pitanje pravo lokalne samouprave da sama planira svoj prostor.

Umjesto zamjene jednog nelegalnog vlasništva drugim, trebalo bi obeštetiti one od kojih je ta zemlja oduzeta, ne dovodeći u pitanje pravo lokalne samouprave da sama planira svoj prostor.

U nastavku je podsjetio na to kako su nastajale mnoge hotelske firme na Jadranu. Naime, najbolji dijelovi zemljišta oduzimani su voljom tadašnjih općina od građana i davani hotelskim poduzećima. Neka od njih su ta zemljišta uknjižila kao svoje vlasništvo, a bilo je i potpuno nejasnih situacija u kojima su zemljišta knjižena, ali vlasništva nisu postojala. Hoteli su to tuđe vlasništvo mirno koristili, a onda je uslijedila privatizacija koja je dovela do novog apsurd. Novi vlasnici kupili su samo dio zemljišta, a nastavili koristiti ogromne komplekse oko hotela, potpuno besplatno, nerijetko čak ne plaćajući ni komunalnu naknadu. Primjerice, austrijski vlasnici hotelskog poduzeća "Borik" kupili su svega 57 tisuća kvadrata zemljišta, a koriste 333 tisuće kvadratnih metara.

Ako u ovoj zemlji poštujemo pravo privatnog vlasništva, onda ni država niti lokalna samouprava ne može postati vlasnik zemljišta za koje se zna da je

oduzeto pod prijetnjom sile i u nedemokratskoj državi. Ovakvim zakonom možemo jedino podilaziti turističkim lobijima s njihovim kapitalom, i to tako da zapečatimo otimačinu iz vremena komunizma, tvrdi zastupnik. Napominje da Europa poznaje samo dvije vrste vlasništva - ili državno ili privatno. Ne postoji kvazi privatno zemljište kojim lokalna samouprava ili država upravlja u ime vlasnika, mimo njihove volje, kao što se predlaže ovim zakonom.

Zakon o naknadi imovine oduzete tijekom komunističke vladavine jasno kaže da se zemljište koje nije privedeno namjeni vraća prijašnjem vlasniku, na njegov zahtjev, podsjeća dalje. To znači da država ili lokalna samouprava može imati pravo prvokupa jedino od bivših vlasnika, a poslije može dati to zemljište u koncesiju kome god želi. Druga je mogućnost da bivši vlasnici sudjeluju u definiranju koncesijskih ugovora, odnosno u radu tijela koje će odlučivati o tome kakva će biti koncesija. Postoji i treća solucija - da se to zemljište proglašuje dijelom temeljnog kapitala trgovačkih društava, i tim ljudima omogućiti da dobiju dionice, odnosno vlasničke udjele, te da sudjeluju u nadzornom odboru i u upravi.

Država neće doći u posjed niti jednog kvadratnog metra tog zemljišta, po osnovi prava prvokupa, jer za tu namjenu nije osigurala ni kune (barem ne u Proračunu za 2006. godinu), komentirao je Damir Kajin.

Nužno usklađivanje sa Zakonom o vlasništvu

Ova tema zaslužuje ozbiljnu analitičku raspravu, budući da se radi o pitanju od interesa ne samo za sadašnju, nego i za buduće generacije, napomenuo je mr.sc. **Mato Arlović**. Stoga, kad se već toliko čekalo na to da se ovaj Zakon pojavi u proceduri, možemo pričekati još neko vrijeme da dobije na kvaliteti. U prvom redu, treba ga uskladiti ne samo s ustavnim odredbama i načelom pravednosti i jednakosti, nego i s drugim zakonima koji reguliraju vlasničke odnose, a prije svega sa Zakonom o vlasništvu i drugim

stvarnim pravima čije su izmjene već u saborskoj proceduri (nije logično da se ova dva zakonska prijedloga razmatraju odvojeno).

Predloženim se prvi put uspostavlja institut turističkog zemljišta koji tek treba urediti. Međutim, u zakonu smo pobrkali načela prava i sadržaja prava vlasništva, tako da imamo potpuno nejednaku pravnu poziciju pravnih subjekata u odnosu na takva zemljišta. Osim toga, njime dodatno provodimo novu nacionalizaciju, i to po dvije osnove. Jednim dijelom nacionaliziramo zemljište u kampovima od jedinica lokalne samouprave (one su po Zakonu o lokalnoj samoupravi iz 92. postale pravni vlasnici dijela tog zemljišta koje nije obuhvaćeno privatizacijom). I ne samo to. Onemogućujemo im da budu suvlasnici tog zemljišta, jer je to rezervirano za trgovačka društva i državu. Prema predloženom, imale bi pravo vlasništva na dijelu turističkog zemljišta na kojem su izgrađeni hoteli i turistička naselja (dakako, onoga koje nije procijenjeno u vrijednosti društvenog kapitala), ali mi im nudimo samo golo pravo. Naime, one ne mogu otuđiti to zemljište, niti na drugi način raspolagati njime. Omogućeno im je jedino da kroz prostorno planiranje propisuju uvjete i kriterije mogućeg korištenja tog zemljišta.

Ovaj Zakon treba uskladiti ne samo s ustavnim odredbama i načelom pravednosti i jednakosti, nego i s drugim zakonima koji reguliraju vlasničke odnose.

U svakom slučaju, ovaj zakon je postavio načelno moguće odnose, ali ih nije razradio, konstatira zastupnik. To pitanje treba razraditi do kraja, s tim da ne smijemo zadirati u stečena prava vlasništva, kao Ustavom zajamčena prava. Naime, postoji i dio trgovačkih društava koja su nastala izvornim ulaganjem, a ne kroz privatizaciju, kao i dio zemljišta koje je oduzeto i proglašeno društvenim, a da nikada nije izvlašteno u

zemljišno-knjižnim dijelovima. Sada najavljujemo tim bivšim vlasnicima da će se, doduše, primijeniti Zakon o oduzetoj imovini, ali da će, umjesto naturalne restitucije, dobiti naknadu. To se ne smije dogoditi, jer bi to bio prikriven oblik nove nacionalizacije (a ako se ipak želi ići na novčanu naknadu, onda se mora propisati isključivo tržišna naknada). U zakonu, među ostalim, treba precizirati obuhvaća li koncesija i pravo na građenje ili se dozvoljava za to mora ishoditi u posebnom postupku, uz plaćanje dodatne naknade. Postavlja se pitanje i odnose li se predložena rješenja na svo turističko zemljište, ili samo na ono uz obalu, te može li resorni ministar nositi teret odgovornosti kakva mu se daje člankom 12. (propisivanje kriterija za utvrđivanje roka na koji se daje koncesija, te za izračun visine koncesijske naknade za korištenje kampa, odnosno za prvenstvenu koncesiju na pomorskom dobru).

Jednom riječju, do drugog čitanja ovaj zakon treba temeljito doraditi, kako bi se propisao takav režim za zemljište od osobitog interesa za Republiku Hrvatsku, koji će omogućiti zaštitu tog interesa, naglašava Arlović. Reguliranju ove problematike treba prići oprezno, kako ovaj Zakon ne bi imao negativne implikacije na usklađivanje pravne stečevine Hrvatske sa zasadama EU.

Pomiriti interese gospodarstva, lokalne samouprave i države

Govoreći u ime **Kluba zastupnika HSS-a, Ante Markov** je konstatirao da je ova materija jedna od najozbiljnijih pravnih dilema od osamostaljenja Hrvatske, kako za pravne teoretičare, zakonodavce, izvršnu vlast i gospodarstvo. Doduše, od 91. naovamo doneseni su zakoni koji su utjecali na vlasnički status nekretnina o kojima je riječ, ali zbog njihove nedorečenosti ili nekoordiniranosti s drugim zakonima nikada nisu do kraja razriješeni nagomilani problemi s tim u vezi. Posljedica - te se nekretnine, u pravilu, u zemljišnim knjigama još uvijek vode kao društveno vlasništvo. Nemojmo danas ponav-

ljati grešku iz 50.-ih i ono što definitivno nije predmet državnog vlasništva stavljati u režim bilo kakvog novog prometa, apelira zastupnik (ni tada kad je vođena nacionalizacija to zemljište nije davalo tadašnjim poduzećima u vlasništvo, nego na korištenje). Ni nakon stupanja na snagu Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima te Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine iz 97. godine, status neprocijenjenih nekretnina nije razriješen. Čak štoviše, dodatno je zakompliciran. Osim toga, odredba Zakona o vlasništvu, kojom je u sustav stvarnog prava uvedeno načelo jedinstvenosti vlasništva i jedinstva nekretnine, otvorila je niz pitanja u svezi stjecanja prava vlasništva i na tim nekretninama. Stoga je prijedlog kolege Arlovića ne samo prihvatljiv nego i nužan, želimo li riješiti ovaj problem, tvrdi Markov. Teško je - kaže - procijeniti o kojoj kvadraturi turističkog zemljišta se radi, jer nitko ne zna koliko se sporova trenutno vodi po pitanju tih zemljišta. Jedno je, međutim, sigurno. Ono što nije procijenjeno nije ni plaćeno, a mora biti plaćeno po tržišnim cijenama, ili se može dati na korištenje (u onim okolnostima u kojima nećemo povrijediti vlasničko pravo onog drugog).

Po mišljenju haesesovaca ovaj zakon valja dotjerati da bi bio u funkciji, ali pritom ne smijemo zaboraviti ni na gospodarstvenike u hotelskoj industriji koji imaju ozbiljnih problema. Naime, to je danas niskoakumulativna i niskoprofitabilna grana, u kojoj nema novih investicija, jer pogodnosti nisu onakve kao u drugim zemljama, ali taj problem mora riješiti s lokalnom samoupravom. Moramo pronaći rješenje koje će pomiriti gospodarstvo i lokalnu samoupravu, ali i zaštititi temeljne interese ove zemlje (ovo pitanje je usko povezano s pitanjima o kojima će naši pregovarači uskoro voditi pregovore s europskim kolegama, u pogledu statusa zemljišta). Prema tome, ovaj zakon je puno više od onoga što pokušava riješiti i treba voditi računa o tome da bude pravičan, ali i razvojan. U prvom redu valja utvrditi jednake kri-

terije za sve, kao preduvjet za pravičan povrat oduzete imovine.

Na kraju je predložio da se do drugog čitanja ovog propisa ponovno organizira jedan okrugli stol ili tematska rasprava na sjednicama nadležnih odbora, u proširenom sastavu.

Prevelike ovlasti resornom ministru

Dražen Bošnjaković (HDZ) smatra da je predloženi Zakon solidna osnova na kojoj se mogu naći rješenja za vlasničkopravni status turističkog zemljišta, ali da ga treba doraditi (precizirati članke 3, 5, 16.) . Primjerice, u članku 3. bi trebalo navesti ima li država pravo prvokupa i zemljišta u privatnim kampovima, precizirati članak 5. (razvrgnuće suvlasničke zajednice regulirano je nekim drugim zakonom u sudskom postupku), te preispitati odredbu koja predviđa da se ukupna koncesijska naknada za korištenje kampa umanjuje za tržišnu vrijednost procijenjenih objekata. Mišljenja je da bi trebalo razdvojiti rješenje o koncesiji i ono o utvrđivanju prava vlasništva na nekretnini.

Moramo pronaći rješenje koje će pomiriti gospodarstvo i lokalnu samoupravu, ali i zaštititi temeljne interese ove zemlje.

Naime, trebalo bi odrediti da Državno odvjetništvo, odnosno jedinice lokalne samouprave najprije pokrenu postupke u kojima će se utvrditi njihovo pravo vlasništva na određenom zemljištu. Tek kad se to upiše u zemljišne knjige, može se ići na zasnivanje prava koncesija. Po mišljenju zastupnika, člankom 12. daju se prevelike ovlasti resornom ministru (bilo bi bolje da kriterije za utvrđivanje roka na koji se daje koncesije propisuje Vlada RH).

Osvrnuo se i na članak 16. koji govori o tome da je koncesija neprenosiva, ali da čini imovinu u stečajnom postupku. Ne dopustimo da se s koncesijom trgu-

je u stečajnom postupku, već ovlastimo ministra da u tom slučaju daje suglasnost na prijenos te koncesije. Drži, također, da u članku 19. nema mjesta tom institutu, jer je riječ o klasičnom pravu služnosti. Naime, spomenutom odredbom predviđa se da trgovačko društvo ima pravo koncesije na zemljištu za redovnu uporabu građevina, dok one postoje i imaju ugostiteljsku namjenu. Pozdravlja intenciju da se ne dira u pravo prijašnjih vlasnika koji ostvaruju pravo na naknadu temeljem Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine, ali traži da se precizira hoće li im se vratiti nekretnine ili samo isplatiti naknada.

Turističko zemljište ne bi trebalo rasprodavati, kako bi se sredstva od koncesija i najma ponovno uložila u razvoj turističke ponude, odnosno u poboljšanje infrastrukture i zaštitu okoliša.

S obzirom na velike površine turističkog zemljišta o kojima je riječ moramo se zapitati što se čekalo tolike godine s donošenjem zakona koji bi pomirio interese trgovačkih društava koja koriste to zemljište, lokalnih jedinica, do najviših interesa Republike Hrvatske - kaže **Valter Poropat (IDS)**. Nerješavanje tog problema onemogućavalo je - kaže - svako unapređenje kvalitete turističkog proizvoda, jer se na tom zemljištu nije mogla ishoditi nikakva dozvola za građenje. Pozdravlja, stoga, inicijativu Vlade, budući da IDS godinama zagovara prijedlog da turističko zemljište pripadne lokalnoj i regionalnoj samoupravi, te da se ne rasprodaje, kako bi se sredstva od koncesijskih naknada i najma ponovno uložila u razvoj turističke ponude, odnosno u poboljšanje infrastrukture i zaštitu okoliša. Sugerirao je da se za tu namjenu usmjeri i preostalih 50 posto od koncesijske naknade, nakon isplate utvrđene vrijednosti Fondu za naknadu oduzete imovine.

Treba se čuvati nove nacionalizacije

Treba voditi računa o tome da donošenjem ovog Zakona ne učinimo novu nacionalizaciju, odnosno novu nepravdu, i to prema prijašnjim vlasnicima ovog zemljišta koji nisu ostvarili ni pravo povrata oduzete imovine po prijašnjem zakonu, upozorava **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)**. Kako reče, ta bojazan nije bez osnove, s obzirom na nepreciznu i netransparentnu odredbu članka 22. u kojem stoji da je preostalo zemljište na kojem je društveno poduzeće imalo pravo korištenja, a koje u postupku pretvorbe i privatizacije nije procijenjeno u vrijednosti društvenog kapitala, vlasništvo jedinice lokalne samouprave.

Upozorila je i na koliziju predloženog i Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine, koji izriječno kaže da se ono što nije ušlo u temeljni kapital vraća u naturi prijašnjim vlasnicima. Budući da se ovim Zakonom predviđa da te nekretnine postaju državno odnosno vlasništvo lokalnih jedinica, treba posebno naglasiti da se turističkim zemljištem ne smatra ono na kojem su građani ostvarili pravo vlasništva po prijašnjim osnovama, bez obzira na to jesu li ga uknjižili ili ne (to nisu ni mogli učiniti, s obzirom na dugotrajnost upravnih i pravosudnih postupaka, ali bitno je da su podnijeli zahtjeve sukladno spomenutom Zakonu).

Promijeniti naziv zakona

Ako su hotelijerske turističke tvrtke doista uzurpirale oko 100 mln. kvadrata turističkog zemljišta, riječ je o ogromnom financijskom i gospodarskom potencijalu, primijetio je dr.sc. **Slaven Letica (neovisni)** (to zemljište vrijedi dvostruko više od ukupnog vanjskog zaduženja Hrvatske). To više čudi činjenica što se ovakav zakonski prijedlog nije pojavio u doba koalicijske vlasti, jer bi dosad ti problemi bili riješeni. Ne radi se samo o turističkom, nego i o poljoprivrednom zemljištu, ali i drugim prostora

rima koji nisu ušli u procjenu vrijednosti temeljnog kapitala u procesima privatizacije turističkih i drugih tvrtki. Stoga bi naziv ovog Zakona trebalo promijeniti, tako da izražava njegov pravi smisao (mogao bi se zvati zakon o otočnim, priobalnim uzurpiranim zemljištima i prostorima). Kad je riječ o ciljevima koji se njime žele postići, u prvom planu ne bi trebalo isticati samo racionalno gospodarenje i zaštitu tih prirodnih resursa, nego naglašavati da se radi i o zaštiti krajolika, i prirodnih bogatstava, socijalne pravednosti, itd. Potpuno je iracionalno da pravo upravljanja nad svim time ima centralna vlast, a u odnosu na kampove i vlasnička prava, kaže zastupnik. Primarna svrha bi trebala biti pronalaženje izvornih vlasnika tih nekretnina i to ne samo radi obeštećenja, nego i radi restitucije, ako ti prostori nisu privedeni svrsi.

Voditi računa o tome da donošenjem ovog Zakona ne učinimo novu nacionalizaciju.

Šime Prtenjača (HDZ) dijeli mišljenje da privatno vlasništvo, gdje god je to moguće, treba vratiti privatnicima, ili izravno ili kroz druge oblike u kojima će oni imati kontrolu i nadzor nad tim prostorom. U dilemi je, međutim, tko će definirati što su to tehnološke cjeline, budući da je svaki hotel odnosno autokamp slučaj za sebe. Naime, postavlja se pitanje koji dio zemljišta je sada vlasništvo novih vlasnika, a koji bivših. Zbog toga bi trebalo doraditi i zakon o povratu oduzete imovine, kako bi se definirao status i prava tih ljudi. Po njegovu mišljenju pravo upravljanja turističkim zemljištem trebalo bi spustiti na razinu županija, gradova i općina (kroz koncesije i sl.), s tim da se ono ne može otuđiti. Zanima ga što je s onim zemljištem koje je sada državno, a u međuvremenu je iznova stavljeno u funkciju turističke namjene. Sugerirao je da se ovim Zakonom regulira i to pitanje, kako bi se stvorile pretpostavke za cjelovito rješavanje problema turističkog zemljišta. U

protivnom bi se - kaže - moglo dogoditi da dobar dio tog nacionalnog bogatstva, kroz hipoteke i na drugi način, postane vlasništvo banaka. Budući da su neki hotelski kompleksi pod firmom tehnoloških cjelina ogradili i uzurpirali i dio pomorskog dobra, ne bi bilo z gorega i ovim zakonom definirati da se raspolaganje pomorskim dobrom ne može otuđiti.

Zaštititi privatno vlasništvo

Prijedlog da se vlasništvo nad turističkim zemljištem, u smislu ovog Zakona, utvrđuje u upravnom postupku, potakao je **Josipa Leku** na zaključak da to praktički znači nacionalizaciju. Budući da se ne zna što sve obuhvaćaju prostorni planovi pojedinih područja, iz toga proizlaze brojni pravni i gospodarski problemi. Naime, mnoga trgovačka društva u oblasti turizma su u posjedu nekog zemljišta već više od 10 godina, a ako ih nitko u tome ne osporava, pozvat će se na Zakon o pravu na dosjelo. Stoga bi trebalo propisati da, bez obzira na to tko koristi turističko zemljište, ne može na njemu steći vlasništvo dosjelošću.

Želimo poštovati pravni poredak, promjena u zemljišno-knjižnom stanju se ne može temeljiti na zakonu, nego uvijek na postupku, napominje zastupnik. To znači da nakon svih ovih promjena država, odnosno vlasnik nekretnine, mora tražiti da se uskladi zemljišno-knjižno stanje za svaku nekretninu. Prije provođenja postupka o utvrđivanju turističkog zemljišta i načina njegova korištenja treba riješiti započete postupke oko povrata vlasništva, temeljem zakona o naknadi za oduzetu imovinu, jer je to pitanje pravne sigurnosti. Naime, na taj ćemo način smanjiti broj sporova i brže doći do rješenja.

Nenad Stazić (SDP) podupire osnovne intencije ovog Zakona, ali je u dilemi nije li se pitanje "uzurpatora" turističkog zemljišta možda moglo riješiti i kroz postojeće propise (po principu "ili plati ili vrati"). Napominje da Hrvatska ima odličan Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima te da postoji opasnost da nekim novim propisom, kad u dobroj

namjeri posežemo za ad hoc rješenjem, ne zadremo u područje tog zakona i ne narušimo pravnu sigurnost u zemlji. Osim toga, treba se čuvati nove nacionalizacije, koja se gotovo eksplicitno može iščitati iz ovog zakona. Budući da smo se kao država odlučili za denacionalizaciju, treba istrajati na tom putu i završiti procese povratka nacionalizirane imovine, a ne se petljati u nedovršene postupke. Privatno vlasništvo valja zaštititi koliko god je to moguće, a ne da privatni vlasnici zemljišta budu na gubitku, nakon što lokalna samouprava njihovih parcele proglasi turističkim zemljištem, na kojem država ima pravo prvokupa. Mnogi građani će se zbog toga žaliti i pokrenuti upravne sporove, a sudovi će biti zatrpani tim predmetima.

Isti tretman i šumskom zemljištu

Željko Ledinski (HSS) se založio za to da se i šume uvrste u turističko zemljište, budući da, po njegovoj ocjeni, predstavljaju najvrjedniji dio tog zemljišta (zahvaljujući brizi šumara na terenu ostale su sačuvane). Napomenuo je da su mnogi hoteli sagrađeni u samoj šumi, a sada će se njihovo poslovno dvorište proširiti i na šumsko zemljište, koje će moći dobiti u koncesiju. Budući da se u Zakonu o šumama taj institut ne spominje, zanima ga kako će se to pitanje riješiti.

Da bi ilustrirao kakvih sve zloporaba ima na terenu, spomenuo je da su se pojedine općine i gradovi uknjižili na turistička i ostala šumska zemljišta, koja su kasnije proglašena građevinskim područjima i prodavana dosta jeftino. Danas to zemljište vrijedi puno, kao i neizgrađeno građevinsko zemljište oko hotela i turističkih naselja, a ulaskom Hrvatske u EU višestruko će dobiti na cijeni. Veliki dio šumskog zemljišta je - kaže - pretvoren u kampove (riječ je o najobičnijoj otimačini od strane nekakve lokalne firmice u sprezi s lokalnom politikom), tako da se površine pod šumama sve više smanjuju. To će se događati i ubuduće, pogotovo ima li se u vidu činjenica da se, prema Zakonu o građenju, kod gradnje cesta i ostale infrastrukture ne mora plaćati naknada za šume.

Nije siguran je li pravično da u raspodjeli prihoda od koncesijske naknade za korištenje kampa ne sudjeluju i prijašnji vlasnici zemljišta, a upozorava i na nelogičnu formulaciju u članku 23. prema kojoj se prenošenje prava vlasništva nad turističkim zemljištem s jedinice lokalne samouprave na državu ili županiju, ne smatra raspolaganjem.

Na kraju je apelirao na predlagatelja da u izradu konačnog zakonskog teksta uključi sve zainteresirane subjekte, pa i stručnjake Hrvatskih šuma.

Nužno usklađivanje s Pomorskim zakonikom

Luka Bebić (HDZ) upozorava na to da ovaj Zakon mora biti usklađen ne samo sa Zakonom o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, nego i s Pomorskim zakonikom koji regulira područje pomorskog dobra. Naime, u procijenjeni kapital pojedinih poduzeća u pretvorbi i privatizaciji ušli su i objekti izgrađeni na pomorskom dobru. Zbog toga se događa da novi vlasnik tih objekata mora dobiti koncesiju od lučkih uprava za korištenje vlastite imovine, a ne može dići ni kredit za njihovu modernizaciju, jer nema pravo hipoteke na te objekte.

Treba riješiti i problem povrata nacionaliziranog zemljišta koje nije privedeno svojoj svrsi bivšim vlasnicima (druga je varijanta obeštećenje putem pravične naknade), kao i pitanje statusa zemljišta koje je potrebno za redovnu uporabu hotela i drugih turističkih objekata (prilaz zgrada i dr.) - napominje zastupnik.

Slaže se, inače, s tim da se preostalo zemljište na kojem je društveno poduzeće imalo pravo korištenja, a koje nije procijenjeno u vrijednosti društvenog kapitala, prenese u vlasništvo lokalne samouprave. Međutim, trebalo bi porazmisliti o tome koje bi sve ovlasti imale lokalne jedinice, budući da su ograničena urbanističkim i prostornim planom za namjenu te površine. Primjerice, ako se radi o parku oko hotela, logično je da treba zabraniti njegovu prodaju, kako bi se spriječila prenamjena tog prostora.

Sve aspekte ovog problema treba sagledati na vrijeme, jer ovaj zakon ima dalekosežne posljedice, budući da određuje sudbinu turističkog zemljišta na dugi vremenski period, naglašava Bebić. Glavna mu je svrha da Republika Hrvatska ostane vlasnik tog zemljišta, jer će u tom slučaju opći interes zasigurno biti bolje zaštićen.

U okviru zakonskog paketa o kojem je bilo riječi, treba jasno definirati da se nacionalizirano zemljište na kojem nisu izgrađeni planirani turistički objekti mora vratiti prijašnjim vlasnicima, bio je kategoričan Ante Markov. Pojasnio je da sada u većini slučajeva ne uspijevaju doći do povrata vlasništva ni na takvim parcelama. Naime, sudovi kao razlog tome nerijetko navode da su ti ljudi dobili naknadu (iako se radi o "crkavici") ili da se spomenuti projekti nisu mogli realizirati zbog nedostatka planova.

Postavlja se pitanje je li pravično da u raspodjeli prihoda od koncesijske naknade za korištenje kampa ne sudjeluju i prijašnji vlasnici zemljišta.

Bivše vlasnike ne treba kažnjavati po drugi put, već im treba isplatiti pravičnu naknadu ili vratiti to zemljište u prirodu, naglasio je **Luka Bebić**.

Vladimir Pleško (HDZ) je pohvalio Vladu što je uputila u proceduru ovako dobar zakonski prijedlog, koji napokon rješava neke dileme koje su u proteklih deset godina imale vrlo teške posljedice u područjima gdje je došlo do privatizacije turističkih objekata, napose u Dalmaciji. Izrazio je zadovoljstvo prijedlogom da turističko zemljište u kampovima postane vlasništvo države, tako da se ne može prodavati, nego jedino kroz koncesijske ugovore iznajmljivati zainteresiranim poslovnim subjektima. Za tim bi se primjerom - smatra - trebali povesti i privatni vlasnici zemljišta, umjesto da naše bisere na Jadranu prodaju strancima. Slaže se s tim da zemljište uz komplekse hotela ide na upravlja-

nje jedinicama lokalne samouprave, te upozorava na potrebu preciznijeg definiranja i usklađivanja odredbe stavka 1. u članku 3. sa Zakonom o vlasništvu i drugim stvarnim pravima.

Nakon što su **Kruno Peronja i Ante Markov** rezimirali stajališta klubova zastupnika HDZ-a i HSS-a, predsjedatelj je dao na glasovanje Prijedlog zakona o turističkom zemljištu.

Budući da se za njegovo prihvaćanje izjasnila većina nazočnih zastupnika (81 glas "za", 19 "protiv" i 3 "suzdržana") dobio je "zeleno svjetlo". Primjedbe, prijedlozi i mišljenja iz rasprave proslijeđeni su predlagatelju, radi pripreme Konačnog prijedloga zakona.

Glasovalo se i o Prijedlogu zaključaka Odbora za turizam, iz lipnja 2004., koji-

ma se, među ostalim, predlaže da Vlada RH podnese zakon kojim bi se regulirala materija u svezi s rješavanjem vlasničkopravnog statusa tzv. turističkog zemljišta. S obzirom na to da je Zakon o turističkom zemljištu već u saborskoj proceduri, parlamentarna većina je ocijenila da bi njihovo donošenje bilo bespredmetno.

M.Ko.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O SUDOVIMA

Korak naprijed u reformi pravosuđa

Hrvatski je sabor raspravljao na svojoj 17. sjednici o Zakonu o sudovima. Razlog - ukazala se, naime, potreba za novim pristupom u obavljanju sudačke dužnosti, a i poslova sudske uprave. Nesporno je da su suci samostalni i neovisni i da se nitko nema pravo miješati u donošenje odluke suca, međutim, to ne znači da su suci izuzeti od bilo kakve odgovornosti za učinkovito obavljanje svoje zadaće. Upravo suprotno, imperativ je da građani svoja prava na sudsku zaštitu ostvare u razumnom roku. U tom pravcu našao se prostor i mogućnost za pojačan nadzor nad radom sudova, radi njihove veće učinkovitosti. Zbog toga je Vlada RH predložila, a Hrvatski sabor uz određene amandmanske korekcije donio Zakon o sudovima.

O PRIJEDLOGU

U prikazu ovog zakonskog prijedlog poslužili smo se izlaganjem državne tajnice Ministarstva pravosuđa, **Snježane Bagić**. Važeći Zakon o sudovima donesen je 1993., a činjenica da je dosad već

devet puta mijenjan govori o njegovoj važnosti za pravosuđe, ali i za ukupno ostvarivanje prava građana na pristup sudu. Predloženim Zakonom uređuje se ustrojstvo, djelokrug i stvarna nadležnost sudova, ukoliko nije određena drugim zakonom, unutarnje ustrojstvo sudova, Vrhovnog suda Republike Hrvatske, prava i dužnosti sudaca, uvjeti za imenovanje predsjednika suda, uvjeti za imenovanje i razrješenje sudaca, sudaca porotnika, te zaštita osoba i imovine pravosudnih tijela. Zakonom se pravi razlika između redovnih i specijaliziranih sudova i otvara mogućnost osnivanja nekih novih sudova. Proširuje se pravo građana na suđenje u razumnom roku, a to je načelo precizirano zbog objektiviziranog interesa stranaka i neravnopravnog opterećenja svih sudova u Hrvatskoj, tako da se određeni predmeti mogu dati u nadležnost drugog suda iste stvarne nadležnosti. U segmentu pravosuđa sve će više na značenju dobivati načelo jedinstvene primjene zakona i ujednačavanje sudske prakse. Svjedoci smo činjenice da je u određenim slučajevima građanima uskraćeno to ustavno načelo.

Sada se uvodi novina da kada sudovi drugog stupnja donose različite odluke u istoj činjeničnoj i pravnoj stvari, a nije dopušten izvanredni pravni lijek, stranka može podnijeti zahtjev Vrhovnom sudu Republike Hrvatske da ispita je li takvim odlukama ugrožena jedinstvena primjena zakona i ravnopravnost građana. Suci jesu i moraju ostati nezavisni, a njihova nezavisnost zagantirana je kod donošenja sudskih odluka. Svi se mi nalazimo pred sudom javnosti pa tako i suci koji trebaju biti odgovorni javnosti, ali se utvrđuje i poseban položaj dužnosnika u sudbenoj vlasti, te ga obvezuje na ponašanje kojim ne umanjuje svoj ugled i ugled sudbene vlasti.

U obavljanju poslova pravosudne uprave predviđeno je u Ministarstvu pravosuđa uvesti pravosudnu inspekciju, koju će obavljati suci na radu u Ministarstvu pravosuđa ili viši upravni savjetnici. Razrađeni su kriteriji za ocjenjivanje rada sudaca, a državna je tajnica spomenula i novinu koja se odnosi na podatke o imovinskom stanju sudaca. Stalna profesionalna edukacija, razvoj i usavršavanje sudaca je imperativ današ-

njice. Radi potpunog i pravilnog informiranja javnosti o pitanjima iz rada suda uvedena je novina da sudovi imaju glasnogovornika suda.

Predlagatelj zakona je razmotrio i prihvatio pojedine primjedbe zastupnika i nadležnih odbora na zakonski tekst. Tako je prihvaćen prijedlog Odbora za pravosuđe da se uvjeti za imenovanje i prestanak sudačke dužnosti ponovno urede Zakonom o sudovima i prenesu iz Zakona o Državnom sudbenom vijeću. Usvojena je također i primjedba Odbora da nije razvidno u koju kategoriju sudbene vlasti spada Vrhovni sud RH, pa se predložen zakon dopunjuje tako da su redovni sudovi osim općinskih i županijskih sudova i Vrhovni sud RH.

RADNA TIJELA

Radna su tijela poduprla donošenje ovoga Zakona. **Odbor za zakonodavstvo** učinio je to bez primjedbi, a druga dva odbora uz primjedbe. **Odbor za pravosuđe** predložio je npr. preispitivanje odredbe članka 8. jer se istom sužava imunitet sudaca u odnosu na postojeću odredbu članka 9. Zakona o sudovima. Tu je i odredba članka 37. kojom je, među ostalim, propisano da Sudačko vijeće daje ocjenu obnašanja sudačke dužnosti, a Odbor je mišljenja da bi pri davanju ocjene obnašanja sudačke dužnosti Vijeće trebalo konzultirati predsjednike sudova, posebno kada se ocjenjuju predsjednici općinskih sudova. Uz dva amandmanska zahtjeva donošenja ovoga Zakona podržao je i **Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina**. Prvim se predlaže nadopuniti odredbe kojim bi se stvorile pretpostavke za ostvarivanje prava manjina na zastupljenost u pravosudnim tijelima, dok se drugim amandmanom osigurava njihovo pravo na uporabu jezika i pisma u postupcima pred sudbenim tijelima u Republici Hrvatskoj.

AMANDMANI

Uz amandmanski zahtjev **Vlade** na članak 74. (o tome pišemo u dijelu prikaza izjašnjavanja o amandmanima),

Vlada je podnijela i amandman na članak 158. (prihvaćen je) da se zaštita prava na suđenje u razumnom roku ne primjenjuje na predmete u kojima je do dana stupanja na snagu ovoga Zakona podnesena ustavna tužba.

Ovaj je zakonski prijedlog neinventivan i neambiciozan jer ne rješava ključne probleme koji se pokazuju u radu sudbene vlasti.

Dr. sc. **Ivo Josipović (neovisni)** podnio je 18 amandmana, a prihvaćeno je 13 i odnose se: na odredbu da je rad sudova javan, osim u slučajevima kada je zakonom isključeno sudjelovanje javnosti (članak 6. stavak 1.). U predloženoj formulaciji članka 10. stavak 5. nije jasno odnosi li se plaćanje troškova iz proračuna prema okolnostima slučaja samo na odvjetničke troškove ili na sve troškove iz stavka 5. pa zastupnik to amandmanski precizira. Držeći da predložena formulacija u članku 18. stavak 2. jezičnim i logičkim tumačenjem širi nadležnost općinskih sudova i na predmete koji izvorno nisu predmeti sudske nadležnosti, predloženim amandmanom zastupnik unosi pojašnjenje. Nejasno mu je zašto bi npr. kazneno djelo protiv sigurnosti prometa koje počini vojni službenik u obavljanju dužnosti, ili kakve krađe, sudilo specijalizirano vijeće pa u tom smislu amandmanski intervenira u članku 18. stavak 4. Za formulaciju u članku 19. točku 1. zastupnik drži da bi značila da županijski sudovi sude sva kaznena djela vojnih osoba što je, po njegovom mišljenju, u kontradikciji s člankom 18. stavak 3. koji govori o nadležnosti općinskih sudova. Stoga amandmanski intervenira i kaže ako se amandman usvoji tada je samo po sebi jasno da županijski sudovi sude u vojnim osobama za kaznena djela iz svoje nadležnosti. Predložena amandmanska dopuna u članku 26. stavak 1. je sukladna poziciji Vrhovnog suda kao najvišeg suda u RH koji ima i funkciju nadzora, a novom formulacijom u članku 28. sta-

vak 3. ispravlja se propust da se odredi vrsta odluke kojom se odlučuje o zahtjevu (rješenje), kao i propust da se ustanovi rok za žalbu protiv rješenja o zahtjevu za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku. Amandmanom na članak 59. daje mogućnost i državnom odvjetniku da podnese Zahtjev za jedinstvenom primjenom zakona u svezi s odlukom na koju se odnosi ta odredba. Zastupnik predlaže u članku 74. stavak 1. novu formulaciju glede stručnih uvjeta koje mora zadovoljiti osoba da bi bila imenovana za suca prekršajnog i općinskog suda, dok se novom formulacijom članak 118. usklađuje sa Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, članak 138. nomotehnički poboljšava članak, a u članku 154. otklanja nejasnoća koje je vrste sud nastao spajanjem prekršajnog i općinskog suda.

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) podnijela je deset amandmana od kojih je usvojen amandman kojim je zatražila da se iz članka 10. stavak 2. briše angažiranje Opće sjednice Vrhovnog suda kod dodjeljivanja određenih predmeta u nadležnost drugog suda iste stvarne nadležnosti, jer bi to bespotrebno opteretilo suce Vrhovnog suda. Prihvaćen je i njezin prijedlog da se radi transparentnosti odlučivanja nametne kao nužna obveza ministra pravosuđa da donese obrazloženu odluku o prijedlogu za izbor predsjednika suda.

Rad sudova kao i bilo kojih drugih tijela javne vlasti mora biti javan, dostupan i podložan sudu javnosti.

Držeći da je predloženom odredbom članka 8. Konačnog prijedloga Zakona o sudovima sužen imunitet sudaca u odnosu na postojeću odredbu članka 9. Zakona o sudovima. HDZ-ovi zastupnici **Ana Lovrin** i **Emil Tomljanović** amandmanskim su prijedlogom na članak 8. predložili da se zadrži dosadašnji opseg imuniteta iz spomenutog članka 9. Zadržavanje postojećeg rješenja

moglo bi pridonijeti ostvarenju neovisnosti sudaca, nepristranog i učinkovitog sudstva.

Kažimo još da je jedan amandman podnio zastupnik **Nenad Stazić (SDP)**, dva amandmana **Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina** i jedan amandman **Klub zastupnika SDSS-a**, ali isti nisu prihvaćeni jer su konzumirani prihvaćenjem amandmana Vlade RH pa su ih predlagatelji povukli.

RASPRAVA

Tapkanja i kaskanja za situacijom koju je nametala praksa

Klub zastupnika SDP-a je s velikim iščekivanjem očekivao Konačni prijedlog zakona ali je do te mjere razočaran zakonskim aktom da mu ne može dati potporu, podvukla je **Ingrid Antičević-Marinović**. Prijedlog je neinventivan i neambiciozan jer ne rješava ključne probleme koji se pokazuju u radu sudbene vlasti počesto je blamirajući u cjelini, a samim time i izvršnu vlast koja je opet u konačnici odgovorna za uredno i efikasno funkcioniranje sudbene vlasti. Česte promjene Zakona o sudstvu bile su na tragu tapkanja i kaskanja za situacijom koju je nametala praksa, ali u konačnici nije bilo dovoljno hrabrosti da se otklone opravdani prigovori javnosti. Konstatcija predlagatelja da za provedbu ovog zakona ne treba osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske nije točna, a demantira ju već nekoliko zakonskih odredbi čija će primjena, kaže, zahtijevati dodatna sredstva u državnom proračunu ili se neće primjenjivati. U vezi s predloženim rješenjima imala je više primjedbi, a mi spominjemo tek primjedbu na odredbe članaka 27. i 28. kojim se uređuje zaštita prava na suđenje u razumnom roku. Stranka u sudskom postupku kojoj predmet dugo traje ima pravo uputiti zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku. Ako se takav zahtjev odnosi na postupak koji je u

tijeku pred Visokim trgovačkim sudom Republike Hrvatske, Visokim prekršajnim sudom ili Upravnim sudom, o zahtjevu će odlučiti Vrhovni sud Republike Hrvatske. Zastupnica drži da ćemo tako vrlo brzo biti zatrpani predmetima i udvostručit će se zaostaci pa će umjesto milijun i pol neriješenih predmeta u zemlji vrlo brzo dobiti tri milijuna, jer nema osobe koja se neće pritužiti. Iako je ideja dobra zastupnica se boji da će sav teret posla ponovno pasti na sudove, posebno one više, pa čak i na sam Vrhovni sud RH.

Ovaj je zakon svakako još jedan korak naprijed u cjelokupnoj reformi pravosuđa i pridonijet će većoj učinkovitosti i kvaliteti rada naših sudova.

Ovaj zakon uspostavlja više načela visokog dometa kao što su neovisnost, nepristranost, pravičnost i suđenje u razumnom roku, rekao je **Ratko Gajica (SDSS-zastupnik srpske nacionalne manjine)** u ime **Kluba zastupnika SDSS-a**. U praksi ta načela još uvijek nismo dosegli. S načelnog gledišta zakon uspostavlja dobar okvir, ali se mora izgraditi svijest i stav u društvu koji podupire ta načela i njihovo ostvarivanje kao cilj. Unutar sudstva valja uspostaviti praksu koja dominantno ostvaruje ta načela, a u sudačkim krugovima postići svijest i hrabrost da svaki sudac tome teži. Zakonom se određuje mogućnost da sudovi imaju glasnogovornike, ali Gajica drži da to nije potrebno. Razlog - riječ je o specifičnoj ustanovi u kojoj postupak i pojedinačni podaci nose određen stupanj diskrecije pa je u cijeloj toj situaciji dovoljan istup predsjednika suda pred javnošću. Dobar cilj predstavljaju novine glede ujednačavanja sudske prakse, ali misli da se to najbolje postiže dosljednom primjenom zakona. Rekao je još da u ovom zakonu treba još normirati primjenu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina.

Neprijeporna opravdanost donošenja Zakona o sudovima ne proizlazi samo iz činjenice što je važeći zakon donesen 1993. već više puta mijenjan i dopunjavao već i zbog očite potrebe drugačijeg normativnog uređenja i pristupa obavljanju sudačke dužnosti s jedne strane, i poslova sudske uprave s druge strane, rekao je **Emil Tomljanović** u ime **Kluba zastupnika HDZ-a**. Zakonskim se prijedlogom razraduje odgovornost za učinkovito obavljanje sudačke dužnosti sagledavane kroz imperativ građana da svoja prava na sudsku zaštitu ostvare u razumnom roku. Naglašava da je ova zakonska novina i bitan element reforme hrvatskoga pravosuđa. U smislu te novine treba sagledavati i odredbu članka 10. stavak 2. Konačnog prijedloga zakona o ustupanju predmeta drugim stvarno nadležnim sudovima koji su manje opterećeni predmetima od suda koji je po zakonu mjesno i stvarno nadležan. Govorio je zatim o pravnim institutima za koje drži da su kvalitetni i da će dovesti do boljih rješenja u organiziranju i funkcioniranju sudova, a u konačnici do rješavanja problema u hrvatskom pravosuđu (institut stalne službe suda, sudovi pilot-projekti, glasnogovornici suda, edukacija sudaca i kodeks sudačke etike). Sudački imunitet definira se kao specifična, ustavnopravna kategorija. Klub je više sklon prikloniti se mišljenju da se doslovce ne prepisuje ustavna odredba u kojoj se navodi da će se posebnim zakonom razraditi imunitet sudaca. Amandmanskom intervencijom na tom se tragu može poboljšati zakonska odredba o sudačkom imunitetu. Na kraju je rekao da će Klub podržati predložen zakon kao uistinu kvalitetno rješenje koje će pridonijeti poboljšanju učinkovitosti pravosuđa u Republici Hrvatskoj.

Radno-pravni sudovi

Za **Klub zastupnika HNS-a** intencija ovog zakona je dobra ali je pitanje hoće li u praksi zaživjeti, rekao je **Nikola Vuljanić**. Što se tiče predloženih rješenja prema članku 6. zabranjuje se svaki oblik utjecaja na donošenje sud-

ske odluke, ali se ništa ne kaže na koji način, kada i tko može komentirati sudске odluke. Pravo na komentiranje sudskih odluka pripada svakom hrvatskom građaninu, pa i zastupnicima, kaže. Nije na nama da se petljamo u sudsku vlast, ali jeste i treba biti da komentiramo ono što nam se čini lošim i nakaradnim, pa makar to bila i sudska odluka. Isto tako smatra da je dobro da se ujednači sudska praksa kako se o istoj stvari, uz iste argumente i dokaze, ne bi donosile dvije različite presude. Od donošenja Zakona o viskom obrazovanju ovo je prvi zakon u kojem je prihvaćena i na jednom mjestu eksplicitno navedena nova nomenklatura zanimanja u skladu sa zakonom, pa zastupnika zanima zašto se to isto ne bi učinilo i kod drugih zakona. Kod specificiranja sudova izrijeckom bi trebalo staviti ne samo mogućnost nego i obvezu osnivanja radno-pravnih sudova. Glede informatizacije sudova misli da je došlo vrijeme da se isti na to obvežu, a neugodno ga je iznenadila zakonska odredba da je tajnik Vrhovnog suda osoba sa statusom državnog dužnosnika i imenuje ga i razrješuje predsjednik Vrhovnog suda. Vuljanić kaže kako je takvo rješenje udaljeno od logike i principa demokratskog funkcioniranja društva.

Usljedi je pojedinačna rasprava, a prvi je govorio **Nenad Stazić (SDP)**. Najprije je ispravio netočan navod prethodnika da nema ničeg nelegalnog u komentiranju nepravomoćne presude. To, kaže, jeste nažalost nelegalno po dosad važećem Zakonu o sudovima, a bit će i po novom ako se ne izmijeni članak 6. Ta zakonska odredba nije u skladu s Ustavom, i s Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda Europskog suda za ljudska prava. Spomenutu zakonsku odredbu treba izmijeniti kako bi premijer ali i ukupna naša javnost mogla iznositi svoj stav o radu sudova, jer sudovi su samo tijela javne vlasti, naglašava Stazić. Rad sudova, kao i bilo kojih drugih tijela javne vlasti mora biti javan, dostupan i podložan sudu javnosti. U članku 6. stavku 1. Konačnog prijedloga zakona kaže da je zabranjen svaki oblik utjecaja na donošenje sudске odluke, a posebno:

svaka uporaba javnih ovlasti, sredstava javnog priopćavanja i uopće javnih istupanja radi utjecanja na tijek i ishod sudskih postupaka. Što uopće znači utjecaj na tijek i ishod sudskog postupka učinjen sredstvima javnog priopćavanja, pita zastupnik?. Je li to jedan ili deset natpisa, je li to tekst objavljen u visoko ili nisko tiražnom listu ili se naprosto radi o tome da zakonodavac teži tomu da sudске postupke, posebno one u tijeku, drži podalje od javnosti. Suci moraju biti sposobni oduprijeti se onome što pročitaju u novinama, a ako to nisu u stanju tada ne mogu biti suci, kaže Stazić.

Rad sudova se može propitivati, ali se ne može sa zloradošću govoriti o meritumu spora i načinu suđenja dok presuda nije pravomoćna.

Dražen Bošnjaković (HDZ) je pozdravio novine koje donosi predloženi zakon jer su dobrodošle za određena poboljšanja u pravosuđu ali drži da neće sam po sebi dovesti do temeljitih promjena (uvođenje glasnogovornika suda, imovinske kartice sudaca, zaštita prava na suđenje u razumnom roku, edukacija sudaca itd.). Posebno se osvrnuo na novinu kojom se pruža mogućnost u slučaju kada sudovi drugog stupnja donose različite odluke u istoj činjeničnoj i pravnoj stvari, a nije dopušten izvanredni pravni lijek, da stranka može podnijeti zahtjev Vrhovnom sudu Hrvatske da ispita je li takvim odlukama ugrožena jedinstvena primjena zakona i ravnopravnost građana. Tom je odredbom određeno postupanje Vrhovnog suda RH po ovom zahtjevu. Bošnjaković kaže da je ideja dobar ali nema osjećaj da bi mogla zaživjeti u praksi pa bi tu zakonsku odredbu valjalo preurediti ili je pak izbrisati iz ovog Zakona i uvesti kao zaseban pravni lijek u Procesni zakon.

Pero Kovačević (HSP) replicirao je na onaj dio izlaganja prethodnika u

kojem je on govorio o dosezima predloženog zakona glede reforme pravosuđa. Kaže da dosezi ovog Zakona neće biti takvi da će omogućiti učinkovitije funkcioniranje pravosuđa tako da hrvatski građani budu zadovoljni, a regionalizacija sudova neće automatski polučiti učinak da sporovi kraće traju. Smatra da će reforma pravosuđa doživjeti svoj pomak kada se malo više posvetimo izmjenama i dopunama ZKP-a i Zakona o parničnim postupcima, a pogotovo kada se napravi više reda u situaciji kada država vodi sporove putem Državnog odvjetništva.

Bošnjaković je ustrajao na stavu da ovaj zakon neće dovesti do temeljitih promjena ali će dovesti do određenih poboljšanja u pravosuđu. Značajna je, međutim, potpuna promjena pristupa sudaca u rješavanju konkretnih predmeta jer se ti predmeti sada predugo rješavaju kroz brojne procesne mogućnosti za odgodu rasprave. Potrebno je stoga promijeniti pristup i metodologiju rada sudaca u predmetu, a zastupnik misli da bi bilo dobro kada bi resorno ministarstvo izdalo jedan pragmatičan priručnik (vodič) kako npr. pripremiti glavnu raspravu na sudu.

Vijeća za radne sporove

Poznato je da sudski sporovi predugo traju, ali predložena rješenja ohrabruju, rekao je **Krunoslav Peronja (HDZ)**. Iako to nije predmet predloženog zakona, Peronja smatra da u daljnjem razvoju hrvatskog pravosuđa ne bi trebali izostati "mali općinski sudovi". Ništa manje važna nisu ni sredstva za rad sudova, a napose način na koji se ta sredstva osiguravaju jer je to preduvjet za dobro i kvalitetno sudovanje. Zadivljuje hrabrost i brzina s kojom se Vlada uhvatila ukoštac s informatizacijom zemljišnih knjiga, ali to nije dostatno nego je potrebno još povećati broj izvršitelja u tim zemljišnim službama. Zastupnik ističe važnost osiguravanja sredstava za rad vježbenika jer gdje god su oni uključeni u rad sudova i zemljišno-knjižnih odjela postoje vlastiti kadrovi za obnašanje te odgovorne dužnosti. Zakon pre-

viđa i sredstva za stručno usavršavanje sudaca, sudskih službenika i namještenika jer je primijećeno da suci pre malo međusobno komuniciraju i posjećuju seminare.

Iako se u replici **Pero Kovačević (HSP)** složio da je Vlada dosta napravila u reformi pravosuđa, zastupnik misli da bi se morao još napraviti najvažniji iskorak, a u svezi s troškovima sudskih postupaka. Naime, mnogi građani su u sporu s državom, a u toj situaciji Vlada nalaže Državom odvjetništvu da vodi sporove jer nema novca u državnom proračunu pa se troškovi gomilaju. Mora se krenuti u rješavanje tog problema jer država već sada duguje građanima više od 10 milijardi kuna, zaključuje zastupnik.

Upravo je tu leži važnost predloženog zakona, odgovara **Peronja**, te podsjećajući na novinu kojom se uređuje zaštita prava na suđenje u razumnom roku, a presude, kaže, valja nemilosrdno izvršiti u ovršnom postupku. Ovim zakonom treba pokazati da tu nema razlike između tužitelja i tuženika odnosno je li to država ili privatna osoba.

Nije dobro što se u nadležnost Ministarstva pravosuđa stavlja pravosudna inspekcija već bi ona trebala biti u sastavu Državnog sudbenog vijeća.

”Kada bi zajednički došli do ocjene što je uzrok stanja u pravosuđu (neefikasnost pravosuđa, dugi procesi, često sudovanje, vrlo neujednačene presude) tada bismo mogli odgovoriti na pitanje je li ovaj zakonski prijedlog pogodilo cilj”, primijetio je **Josip Leko (SDP)**. S obzirom na to da se vrtimo u krug, i da je nestalnost propisa koji uređuju sudovanje i sudstvo općenito takva da se ne može niti znati što je i kada mijenjano i koliko je doneseno strategija, ovaj Prijedlog nema nikakve cilj, osim politički. Kad sudstvo počnemo gledati nadstranački i kada budemo dosljedni u provođenju stavova i politike koju

je donio Hrvatski sabor, a napose suglasni glede uzroka stanja u pravosuđu, tada možemo očekivati rezultate, rezolutan je Leko. Osobno ne vjeruje da je glavni uzrok sadašnjeg stanja u pravosuđu njegova organizacija, a ni propisi nisu tolika smetnja za nezadovoljstvo pravosudem. Zastupnik je imao i neke primjedbe na zakonski prijedlog. Zakonom se predlaže uvođenje glasnogovornika suda. Leko upozorava da glasnogovornik ima zadaću da uljepšava stvarnost, a sud, kaže, ne bi smio imati takvu zadaću. Drži da se ne možemo oglušiti o činjenicu da sporovi iz radnih odnosa traju predugo, da je zaštita neefikasna i da u Hrvatskoj 300 tisuća radnika traži posao. Takva situacija zahtijeva da se u organizaciji pravosuđa osnuju vijeća za radne sporove i Leko misli da bi to bio pomak u zaštiti prava radnika.

Ovaj je zakon o sudovima još jedan korak naprijed u cjelokupnoj reformi pravosuđa koji će pridonijeti većoj kvaliteti i učinkovitosti rada sudova, općenito uspostavi pravosuđa kao pravednog, zakonitog, nepristranog i demokratskog sustava, podvukao je **Damir Sesvečan (HDZ)**. U raspravi o predloženom zakonu u prvom čitanju naveo je, kaže, primjer kada je, po njegovom mišljenju, zbog zlorabe interpretacije odredbe važećeg članka 73. Zakona o sudovima (regulira izbor predsjednika suda) nezakonito imenovana predsjednica Općinskog suda u Vrbovcu, jer je bivša ministrica pravosuđa (Antičević-Marinović) protivno jednoglasnom prijedlogu sudačkog vijeća imenovala kandidatkinju koju sudačko vijeće ne samo da nije predložilo već se i negativno izrazilo o kompetentnosti te kandidatkinje. Da se takve stvari ne bi ubuduće događale potrebno je precizno i nedvosmisleno regulirati postupak izbora predsjednika suda i s tim u vezi Sesvečan sugerira da predlagatelj svojim amandmanom uskladi odredbu članka 112. stavak 1. sa člankom 109. stavak 3 ili prihvati formulaciju koju predlaže Odbor za pravosuđe.

Ispravljajući netočni navod **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** rekla je da je u spomenutom slučaju postupila po

zakonu, ali se slaže da ministar svoju odluku zašto se ne slaže s mišljenjem sudačkog vijeća treba obrazložiti.

Ana Lovrin (HDZ) je podržala Konačni prijedlog zakona o sudovima, ali naglašava kako moramo biti svjesni da svaka reforma, pa i u pravosuđu, ovisi o tome kako će se provesti do kraja, a to uvijek ovisi o pojedincima koji će reformu svakodnevno provoditi. Pozdravila je prijedlog o donošenju Kodeksa sudačke etike, jer mnogi suci nisu svjesni važnosti svoje društvene uloge, pa i one izvan sudnice. Suci se trebaju senzibilizirati i sami osjetiti nemir kada im neki predmet u ladici leži 20 godina. Postoji niz važećih procesno-pravnih instituta koji bi se mogli koristiti za ubrzanje sudskih postupaka ali u većini slučajeva hotimice ili ne služe za odugovlačenje. Predloženi zakon nudi novine koje bi mogle prevladati tu situaciju, smatra zastupnica, i u tom smislu spominje uvođenje obvezne edukacije sudaca, obvezu ustanovljavanja odjela za praćenje i proučavanje sudske prakse, odnosno u manjim sudovima za to specijaliziranih sudaca, zatim mogućost održavanja sudbenih dana izvan sjedišta suda, uvođenje pravosudne inspekcije, daljnje jačanje ovlasti i broja sudskih savjetnika itd.

Rad sudova izložiti javnosti

”Ako budemo čekali da se u sucima pojavi određeni nemir koji će ih natjerati da rade savjesnije i svoje predmete zaključče na vrijeme, onda se bojim da nećemo dočekati taj dan”, replicirao je **Nenad Stazić (SDP)**. Čekati taj nemir nije dobra metoda, smatra zastupnik, potkrepljujući to s dva primjera. Prvi je kada u jednom banalnom predmetu parnica za klevetu i uvredu spor traje 4 godine, a dokazni se postupak izvede za pola sata tako što se pročitaju 3 članka zakona, i sudac donese presudu 10 dana prije isteka apsolutne zastare. Razlog vidi u tome da viši sud ne može ulaziti u meritum i kvalitetu presude, nego po eventualnoj žalbi može samo zaključiti da je nastupila zastara. Ili npr. kada u jednom drugom predmetu (navodnog prepisivanja magisterija) sudac donese

oslobađajuću presudu također par dana prije apsolutne zastare kako nikada ne bismo imali pravorijek. To se, međutim, može ispraviti samo na jedan način, a to je da rad sudova bude izložen javnosti, zaključuje Stazić. Zastupnica **Lovrin** je rekla kako ona uopće ne zna na što joj je zastupnik Stazić replicirao jer nije niti rekla kako se rad sudova ne smije propitivati. Rad sudova se svakako može propitivati, ali se ne može sa zluradošću govoriti o meritumu spora i načinu suđenja dok presuda nije pravomoćna, zaključila je zastupnica. Sudski predmet navodnog prepisivanja magisterija bio je politički pokrenut, replicirao je **Pero Kovačević (HSP)** te ustvrdio kako bivša vlast nije ništa napravila u pravosuđu, samo je vodila političke sporove.

Sabor je u dva navrata odgađao primjenu odredbi Obiteljskog zakona kojim se regulira prijenos nadležnosti centara za socijalnu skrb na sudove, podsjetila je **Gordana Sobol (SDP)**. U međuvremenu Vlada je donijela Nacionalnu strategiju za borbu protiv nasilja u obitelji u kojoj izričito piše da se do prosinca 2005. imaju osnovati sudovi, odnosno obiteljski odjeli pri redovnim sudovima. U obrazloženju ovog zakonskog prijedloga kaže se da se jedino temeljem ovog zakona mogu osnivati prema stvarnoj nadležnosti ili za određena pravna područja drugi redovni i specijalizirani sudovi. Istodobno članak 13. Konačnog prijedloga zakona pruža mogućnost da se posebnim zakonom osnivaju sudovi za pojedina pravna područja, te je izričito propisana podjela sudova na redovne i specijalizirane sudove. Stoga, kaže zastupnica, ostaje nejasnoća na koji će se način ti drugi, specijalizirani sudovi osnivati - predloženim zakonom ili nekim drugim? Ako se podrazumijeva da se posebnim zakonom mogu osnivati specijalizirani sudovi, onda ostaje na neki način nada da bi se eventualno nekim drugim zakonom u budućnosti mogli osnovati obiteljski sudovi. Ukoliko se, pak, odustalo od osnivanja obiteljskih sudova interesira je da li se na temelju predloženog zakona eventualno može računati na osnivanje obiteljskih odjela pri redovnim sudovima. U članku

32. ne precizira se tko donosi odluku o ustanovljavanju odjela u sudu, a napose koji se to odjeli ustrojavaju, pa je zastupnica zatražila dodatno pojašnjenje tih dvojbi. Rekla je još da dvije godine traje postupak educiranja sudaca u Ministarstvu pravosuđa te da joj je poznato da je educiranje za problematiku iz obiteljskog pravo započelo prije mjesec dana. "Znači li to da smo sposobni u roku od dva mjeseca educirati suce za tu problematiku za koju ih nismo uspjeli educirati u zadnje dvije godine", zaključno je upitala ova zastupnica?

Replicirajući joj na potonju konstataciju **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** rekla je da je edukacija sudaca započela prije dvije i pol godine, a edukacija o kojoj je govorila zastupnica Sobol i koja je trebala biti provedena do dana današnjeg nije cjelovito provedena. U vrijeme bivše koalicijske Vlade pokrenut je projekt Centra za izobrazbu sudaca, a jedina izmjena do dana današnjeg jeste što se taj centar, koji još uvijek ima samo jednog zaposlenog, zove Akademija, dodala je zastupnica.

Budućnost našeg pravosuđa određivat će ne samo naša borba sa zaostacima i racionalizacija sudske mreže.

U kraćoj raspravi dr. sc. **Antun Vujić (SDP)** se posebno osvrnuo na članak 6. kojim se zabranjuje svaki oblik utjecaja na donošenje sudske odluke, a posebno: svaka uporaba javnih ovlasti, sredstava javnog priopćavanja i uopće javnih istupanja radi utjecaja na tijek i ishod sudske postupke. Pod pojmom "svaki oblik utjecaja" zapravo se krije zatvaranje mogućnosti da javnost, stručna javnost, pa i saborski zastupnici ispunje svoju dužnost i reagiraju na eklatantne slučajeve kada se zbog različitih razloga određene presude ne donose u skladu s očekivanjem javnosti, europskim standardima i zakonima. Pozvao je stoga predlagatelja da još jednom razmotri tu zakonsku odredbu i pril-

godu je europskim standardima. Za **Anu Lovrin (HDZ)** potpuno je netočno da je člankom 6. Konačnog prijedloga zakona zabranjena svaka rasprava o radu suca nego je, podsjeća, zabranjen svaki oblik utjecaja na donošenje sudske odluke.

Pilot-sudovi

Uslijedila je petominutna rasprava predstavnika klubova zastupnika, a prvi je u ime **Kluba zastupnika HSL-DC-LS-a** govorio dr. sc. **Zlatko Kramarić**. Iako se boji da ovaj zakonski prijedlog nije reformski, zastupnik je pozdravio pokušaj da se novim institutima riješe uočeni problemi. Boji se, naime, da je riječ isključivo o paliativnim mjerama, ali će Klub podržati predloženi zakon. U nastavku iznio je neke primjedbe na predložene odredbe zakona. Člankom 120. Konačnog prijedloga zakona daje se ovlaštenje sudskim savjetnicima da samostalno provede određene sudske postupke, ocjenjuju dokaze i utvrđuju činjenice. To nas, kaže, nehotice vraća na neka stara rješenja kada se sudilo prema osjećaju pravde, a ne prema zakonima. Kramarić drži da i u sudovima valja čuvati hijerarhiju, a osim toga predloženo rješenje ne bi dovelo do smanjenja broja predmeta kako bi zakonodavac želio. Ovaj zakon predviđa mogućnost osnivanja pilot-sudova na način da se spoje jedan ili više prekršajnih sudova s općinskim sudom, a odluku o spajanju donosio bi ministar pravosuđa po prethodno pribavljenom mišljenju Opće sjednice Vrhovnog suda RH. Kramarić drži da je zakonodavac svakako morao naglasiti trajanje projekta pilot-sudova, i precizirati na kojem će se teritoriju on odvijati, a nije dobro što ovlast donošenja odluke o spajanju ima ministar, jer to pravo isključivo pripada Hrvatskom saboru.

Htjeli mi to priznati ili ne hrvatsko pravosuđe je jedna od najkorumpiranijih grana hrvatskoga društva (nakon revizije i pretvorbe sudovi izdaju tek dvije uvjetne i dvije novčane kazne) pa je takvom pravosuđu teško vjerovati. Stoga valja učiniti sve da se našem pravosuđu vrati dignitet, integritet, vje-

rodostojnost i nadasve povjerenje jer se jedino tako može "vratiti" poštenje u tu instituciju, naglasio je **Damir Kajin** u ime **Kluba zastupnika IDS-a**. Tvrdi da su ozbiljni krivci takvog kaosa ljudi u Vladi, a indirektno i parlament koji kao po tekućoj vrpici donosi zakone pa ih na kraju više nitko nije u stanju pratiti. U nastavku Kajin je ukazao na neka rješenja za koja smatra da bi ih trebalo predvidjeti, poboljšati, odnosno preciznije definirati. Da bi se postigla ravnomjerna opterećenost svih prvostupanjskih sudova potrebno je propisati jednaku nadležnost za sve općinske sudove u Republici Hrvatskoj, a ukinuti sudove proširene i sužene nadležnosti. Tako bi se postigla i ravnomjerna opterećenost sudaca težinom i brojem predmeta. Pozdravio je mogućnost osnivanja pilot-sudova na način da se spoje jedan ili više prekršajnih sudova s općinskim sudom, ali smatra da bi trebalo razmotriti i mogućnost takvog pilot-projekta s trgovačkim sudovima, i to kroz građanski i kazneni odjel u sudovima. Razlog - i druge europske države imaju sličan model koji uspješno funkcionira. Ukoliko želimo reformu pravosuđa tada je potreban i zahvat u nadležnost sudova radi objedinjavanja malih sudova u jedan veći, ali takvu bi odluku trebao donijeti Hrvatski sabor, a to ne može biti diskrecijska odluka ministrice.

Pero Kovačević (HSP) nije se složio s Kajinovom konstatacijom da su sudovi krivi za neprocesuiranje krađe i pljačke u pretvorbi i privatizaciji. Kovačević smatra da veću krivicu od sudova snose loši zakoni, izvršna vlast i Državno odvjetništvo.

Osnovnu značajku našeg pravosuđa predstavlja opterećenost sudova i njihova neefikasnost pa je pravna sigurnost sve manja, nezadovoljstvo građana sve veće, a i država trpi financijsku štetu, naglasio je Josip Vresk u ime **Kluba zastupnika HSS-a**. Postojeća organizacija sudbene vlasti nije dobra i ne može više funkcionirati. Ideja o apelacionim sudovima je bila dobra pa zastupnika čudi što se od toga odustalo. Dodaje kako nisu samo opterećeni općinski sudovi nego naprosto svi sudovi. Drži

da je premala odgovornost naših sudaca te da nije dobro predloženo rješenje po kojem se u nadležnost Ministarstva pravosuđa stavlja pravosudna inspekcija. Kaže kako bi po prirodi stvari ta inspekcija trebala biti u sastavu Državnog sudbenog vijeća. Predloženi zakon ne nudi sistemsku rješenja koja su najvažnija da bi se sredilo stanje u pravosuđu, a dobra su rješenja premala da bi se riješilo postojeće stanje u pravosuđu, zaključio je zastupnik.

Sadržaj ove rasprave i novopredloženi instituti (suđenje u razumnom roku, obveza uvođenja imovinskih kartica i Kodeksa sudačke etike te objektivnih kriterija za ocjenjivanje rada sudaca, edukacija sudaca i pravosudna inspekcija) upućuju na opravdanost donošenja ovoga zakonskog akta, rekao je **Emil Tomljanović** u ime **Kluba zastupnika HDZ-a**. Najviše kritike doživjelo je zakonsko rješenje kojim se zabranjuje svaki oblik utjecaja na donošenje sudske odluke (članak 6.). Radi se o ključnom institutu koji je suština ovog zakona. Da ne stoje sve argumentacije kojima se oponiralo tom zakonskom rješenju možda najviše svjedoči izlaganje u kojem se zabrana svakog oblika utjecanja na donošenje sudske odluke karakterizira kao pokušaj zatvaranja mogućnosti reagiranja na slučajeve kada se presude donose mimo očekivanja javnosti. Tomljanović nije za to da se sudske odluke donose u skladu s očekivanjem javnosti jer je to u suprotnosti sa svim demokratskim načelima i trodionom vlasti. Nikakve percepcije javnosti u odnosu na meritum spora ne može i ne smije biti, i to je suština članka 6. stavka 1. Konačnog prijedloga zakona, zaključio je zastupnik.

Sudske ili izvansudske nagodbe

U odnosu na prvo čitanje zakona Konačni prijedlog zakona daleko je bolji i kvalitetniji, a donošenjem ovog zakona učinit će se jedan mali iskorak vezan za konačno sređivanje stanja u pravosuđu, za funkcioniranje pravne države, a napose za učinkovit rad pravosudnih

tijela, podvukao je **Pero Kovačević** u ime **Kluba zastupnika HSP-a**. Hrvatski su građani nezadovoljni učinkovitošću rada hrvatskih sudova i hrvatskog pravosuđa (tu misli i na Državno odvjetništvo) i od Sabora, Vlade i sudova očekuju da ponovno profunkcionira pravna država. Da bi do toga došlo potrebno je odmah krenuti u rješavanje najhitnijih pitanja. Tako npr. da bi se postigla učinkovitost rada hrvatskih sudova mora doći do promjena u Zakonu o krivičnom postupku, odnosno o Kaznenom i parničnom postupku. Puno toga valja napraviti, pogotovo u parničnom postupku rješavajući sporove, odnosno predmete sudskim ili izvan sudskim nagodbama. Država tu mora dati prvi pozitivan primjer. Mora se popraviti i rad državne uprave jer ne funkcioniranje državne uprave automatski ima odjek na zatranost sudova novim predmetima. Konačno, i česta promjena zakona, pogotovo po hitnom postupku, uzrokuje dodatan teret za rad sudova.

Rasprava je zatim bila zaključena, a završnu riječ imala je državna tajnica **Snježana Bagić**. Ovaj zakon o sudovima neće ponuditi odgovore na sve probleme u hrvatskom pravosuđu i u tom segmentu nije radikalna premda jeste u sklopu reforme pravosuđa. Ovdje je, kaže, riječ o zakonu koji nudi sistemsku rješenja koja bi trebala dati odgovore i upute za rad svima koji rade u pravosuđu, a resornom ministarstvu u djelokrugu rada u kojem nadzire rad pravosuđa. Uzimajući u obzir djelokrug Zakona i što se sve njime regulira, a polazeći od toga što mu je cilj, Vladina predstavnicica smatra da nudi dobar okvir, određene novine i pomake. Nije se složila s ocjenom iz rasprave da sudovi nisu podložni oku javnosti. U nastavku dotaknula se i odredbi koje se odnose na utvrđene kriterije za ispunjavanje sudačkih obveza i ocjenjivanja sudaca. Naglašava kako u sudovima i pravosuđu mora postojati kvalitetan i učinkovit sustav kontrole pa su u tom pravcu i predložene novine u ovom zakonu (uveden je institut pravosudne inspekcije Ministarstva pravosuđa). Rad sudaca prati se utvrđivanjem ispunjava li sudac svoje

sudačke obveze i ocjenjivanjem sudaca. Suca najprije ocjenjuje predsjednik suda u kojem ovaj obnaša sudačku dužnost, ali to čini i sudačko vijeće, a osim toga postoji i kontrola rada predsjednika suda. S osobitim zadovoljstvom državna je tajnica objavila da je upravo Vrhovni sud napravio jedan program po kojem sam ide u kontrolu rada nižih sudova. Na opasku iz rasprave da nema sudske statistike, odgovara da postoji statistički godišnjak koji se objavljuje svake godine, ali je zastario iako daje odgovore na puno pitanja ali ne i na sva koja bi željeli znati. Stoga će Ministarstvo pravosuđa s Vrhovnim sudom napraviti novu strukturu statistike koja će privremeno dati i ponuditi odgovore na neka nova pitanja, ali će se tek otprilike za dvije godine u potpunosti primijeniti. Iako zvuči nevjerojatno za dvije će se godine primjenjivati sustav automatiziranog upravljanja sudskim spisima. Budućnost našeg pravosuđa određivat će ne samo neposredna zadaća naše borbe sa zaostacima (neriješeni predmeti) nego i racionalizacija sudske mreže. Tek valja dati odgovor na pitanje koliko nam sudova treba, koje vrste i s kojom nadležnošću. Zbog toga je u zakonu predložena mogućnost osnivanja pilot-sudova kako bi se vidjele sve mane i prednosti jednog takvog projekta spajanja sudova. Što se tiče edukacije sudaca (Centar za izobrazbu sudaca) napominje da je prije dvije godine osnovana Pravosudna akademija i da zapošljava 8 osoba. Tu je i podatak da je 2004. održano ukupno 63 radionice za standardnu edukaciju sa oko 1000 polaznika (sudaca, državnih odvjetnika) i oko 37 specijaliziranih radionica, odnosno tečajeva sa oko 640 polaznika. Što se tiče osnivanja obiteljskih sudova (zastupnica Sobol) državna tajnica upućuje na odredbu članka 13. kojom se daje mogućnost da se posebnim zakonom osnivaju sudovi za pojedina pravna područja a o tome tko ih osniva odgovor treba potražiti u odredbi članka 32. Obiteljski sudovi. Godišnjim rasporedom poslova za slijedeću godinu Općinski sud Zagreb i Općinski sud Split predviđa osnivanje posebnih odjela. Gospođa Bagić je zahvalila na svim

iznesenim prijedlozima i primjedbama i rekla još da će predlagatelj pomno razmotriti sve pristigle amandmane.

IZJAŠNJAVANJE

Po završetku rasprave uslijedilo je izjašnjavanje o podnesenim amandmanima.

Budući da su zastupnici odlučili da će razmotriti i dva amandmana koje je Vlada naknadno podnijela na vlastiti tekst, državna tajnica Ministarstva pravosuđa **Snježana Bagić** obrazložila je o čemu se radi. Kako reče, cilj je predložene dopune u članku 74. Konačnog prijedloga zakona, odnosno novopredloženim stavcima 7. i 8. primjena mjerila propisanih Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina gdje se kod imenovanja i popunjavanja mjesta u pravosudnim tijelima mora uzeti u obzir zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina. U raspravi koja je potom otvorena **Anto Đapić** je u ime **Kluba zastupnika HSP-a** izrazio nezadovoljstvo ovakvim amandmanom Vlade. Nitko u Klubu ne broji krvna zrnca, kaže Đapić, ali drži da bi jedini kriterij za mjesto suca, bez obzira na to da li Ustavnog suda ili općinskog suda, trebala biti kompetentnost, stručnost i sposobnost takve osobe. Zatražio je od Vladine predstavnice da pojasni kako bi realizacija tog amandmana izgledala u praksi, i na koji bi se način odredili kriteriji za to, odnosno koja bi manjina u ovom slučaju imala prednost (da li samo ona koja je najveća u Hrvatskoj ili bi tu mogućnost mogli ostvariti npr. i Nijemci kojih ima tek nekoliko stotina u Hrvatskoj). Rekao je još kako će Klub glasovati protiv amandmana i predloženog zakona.

U ime **Kluba zastupnika nacionalnih manjina** dr. sc. **Furio Radin (neovisni; zastupnik talijanske nacionalne manjine)** drži da bi se usvajanjem ovog amandmana ispravila nepravda učinjena u nedavnoj prošlosti. Upozorio je na poražavajuće podatke o postotku zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina u pravosuđu, odnosno kada su u pitanju suci, pa drži da je normalna stvar

primijeniti načelo pozitivne diskriminacije. Ne spori da je kriterij sposobnosti na prvom mjestu, ali napominje da postotak pripadnika nacionalnih manjina u pravosuđu pruža sliku Hrvatske po nacionalnom sastavu. Za Radina uopće nije sporna provedivost zastupljenosti po nacionalnoj strukturi, ali se s tim nije složio **Pero Kovačević (HSP)**. No, mr. sc. **Mato Arlović (SDP)** smatra da je Vlada dobro postupila predloživši ovaj amandman radi usklađivanja s Ustavnim zakonom. Da bi se Ustavni zakon primjenjivao mora biti ugrađen u posebne zakone kao što je ovaj o sudovima, rekao je dr. sc. **Milorad Pupovac** u ime **Kluba zastupnika SDSS-a**. To je i razlog zašto je Vlada predložila ovaj amandman. Nacionalne manjine u Hrvatskoj čine oko 8 posto stanovništva, a u sudovima ih je oko 3,5 posto, dok ih je u trgovačkim sudovima 0,0 posto, naglašava Pupovac. Tamo gdje je u pitanju jedno mjesto u sudu vodit će se računa o kriteriju stručnosti, a u sredinama gdje neka manjina živi u razmjerno značajnom broju vjerojatno će se voditi računa o zastupljenosti manjina u općinskim ili županijskim sudovima, zaključio je Pupovac. HSP nije protiv Ustavnog zakona, rekao je **Pero Kovačević**, ali ga zanima što će netko tko smatra da je oštećen jer kao pripadnik nacionalne manjine nije izabran za suca iznijeti kao krucijalni argument na temelju kojeg će Ustavni sud ili neko drugo nadležno tijelo poništiti taj natječaj i dati za pravo osobi koja se žali. Iako je **Klub zastupnika HSLS-DC-LS-a** za poštivanje Ustavnog zakona smatra da je intencija kojom nastupaju predstavnici HSP dobra jer zakon koji nije provediv ne znači mnogo, rekao je dr. sc. **Ivan Čehok (HSLS)**. Možda je trebalo naznačiti da je riječ o područjima općina, gradova i županija gdje se utvrđuje razmjerno postotku nacionalnih manjina također i mogućnost da suci budu pripadnici nacionalnih manjina. Drži da bi se na taj način izbjegle dvojbe. Luka Bebić je u ime **Kluba zastupnika HDZ** predložio da se odgodi odlučivanje o ovom zakonu radi potrebne konzultacije, a predsjednik Šeks to uvažio odgo-

divši glasovanje o amandmanima i odlučivanje o predloženom zakonu.

O predloženim se amandmanima očitovala ministrica pravosuđa **Vesna Škare-Ožbolt**. Tako je predlagatelj od 35 amandmana prihvatio 16 amandman-

skih prijedloga (od toga 13 zastupnika **Ive Josipovića**, dva amandmana **Ingrid Antičević- Marinović**, amandman zastupnice **Ane Lovrin** i **Emila Tomljanića** i dva amandmana Vlade), koji su time postali sastavni dio zakona.

Ishod rasprave - predloženi Zakon donesen je većinom zastupničkih glasova (92 glasova "za", 3 "suzdržana" i 7 "protiv") u ponudenom tekstu, korigiranom prihvaćenim amandmanima.
J.Š.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O LOVSTVU

Potpورا lovoovlaštenicima koji dobro gospodare

Hrvatski je sabor, sredinom studenoga (17. sjednica), većinom glasova, donio novi Zakon o lovstvu, prihvatitiji Vladin prijedlog, korigiran brojnim amandmanima. Tijekom gotovo godinu dana, taj se Prijedlog zakona pojavljivao pred saborskim zastupnicima u više navrata, dok nije bio temeljito "izbrušen" i prihvatljiv. U zadnjem pojavljivanju, brojne puke iz prethodnih rasprava ustupile su mjesto pohvalama i ocjenama da je, unatoč sitnijim nedorečenostima i nekim drugačijim viđenjima konačnih rješenja, zakonski tekst ovaj put solidan i usklađen s lovnim zakonodavstvima većine europskih zemalja koje su nam konkurenti na tržištu lovnoga turizma. Nedostatke se pokušalo otkloniti amandmanima, od kojih su brojni prihvaćeni i postali sastavnim dijelom Zakona.

O PRIJEDLOGU

Zadržane osnovne postavke

Predstavljajući saborskim zastupnicima tekst Konačnog prijedloga zakona o lovstvu, državni tajnik u Ministarstvu

poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva **Herman Sušnik**, naglasio je da se predloženim zakonskim rješenjima ne mijenjaju osnovne postavke važećeg Zakona o lovu, već se one nadopunjuju, detaljnije razrađuju te usklađuju s promjenama u našem zakonodavstvu nastalima nakon njegova donošenja (1994. godine). Privatna lovišta i zajednička lovišta ustanovljuje županijska skupština, odnosno Skupština Grada Zagreba, a državna lovišta ustanovljuje ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva.

Usklađivanje s Europom

Novim Zakonom, ocjenjuje Sušnik, lovstvo dobiva znatno širu dimenziju; uzgoju, zaštiti, lovu, korištenju divljači, osim gospodarskog, daje se turistički, rekreativni i sportski značaj. Time se zakonsko uređenje lovstva izjednačuje s lovnim zakonodavstvom većine europskih zemalja koje su nam konkurenti na tržištu lovnog turizma. Zakon također usvaja europska načela, počevši od Međunarodnog savjeta za lov, uzgoj i zaštitu divljači, uvažava sve međunarodne konvencije i svjetske standarde o zaštiti prirode, zaštiti i očuvanju divljači

i njezinih staništa te o očuvanju biološke ravnoteže.

Potpura dobrom gospodarenju

Novi Zakon daje potporu lovoovlaštenicima koji dobro gospodare. Njima se, naime, omogućuje dugoročno gospodarenje, red na tržištu, u prometovanju s divljači i njezinim dijelovima, nadzor i potpora u gospodarenju lovištem, red u uporabi lovačkog oružja.

Zakon otvara mogućnost produženja zakupa u državnom i zajedničkom lovištu, za slijedećih deset godina, ako je lovozakupnik provodio mjere i radnje propisane ugovorom. Također, u slučaju većih investicijskih ulaganja u lovno-tehničke i lovnogospodarske objekte u državnom lovištu, moguće je ugovorni odnos zakupa zamijeniti koncesijom.

I uvođenje reda na ovom području pogodovat će dobrim gospodarima. Preciznije je, naime, uređeno prometovanje s divljači i divljačinom. Divljač se može prevoziti ili prenositi izvan lovišta samo uz potvrdu o porijeklu divljači koju izdaje lovoovlaštenik, a krupna divljač se može držati i stavljati u promet ako je označena odgovarajućom oznakom. Sve ostalo smatra se krivolovom. Isto tako,

za stavljanje divljači i njezinih dijelova u promet, doradu, preradu ili izvoz, potrebne su potvrde propisane Zakonom o veterinarstvu.

Lovnogospodarska osnova

Lovnogospodarske osnove donose lovoovlaštenici, a odobrava ih Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva.

Ustanovljuje se Središnja lovna evidencija koju vodi spomenuto Ministarstvo. Ta će evidencija sadržavati sve podatke iz lovnogospodarskih osnova i programa uzgoja divljači te podatke o odstrelu divljači i trofejima.

Radi stručnijeg i kvalitetnijeg gospodarenja jelenom i divokozom, Zakon predviđa određivanje uzgojnih područja.

Predloženim zakonskim rješenjima ne mijenjaju se osnovne postavke važećeg Zakona o lovu, već se one nadopunjuju, detaljnije razrađuju te usklađuju s promjenama u našem zakonodavstvu nastalima nakon njegova donošenja (1994. godine).

Za lov smeđeg medvjeda, Ministarstvo, na prijedlog Nacionalnog povjerenstva za izradu plana gospodarenja smeđim medvjedom i praćenja populacije velikih zvijeri, svake godine donosi Akcijski plan gospodarenja smeđim medvjedom u Republici Hrvatskoj te nadzire njegovo provođenje. S druge strane, daje se mogućnost donošenja naredbi o zabrani lova pojedine vrste divljači te smanjenju brojnog stanja pojedine vrste divljači, ako ona ugrožava zdravlje ljudi, stoke, druge divljači ili čini druge štete.

Raspoređivanje naknade

Na nov način, (različito i od Prijedloga u prvom čitanju), raspoređuje se naknada od lovozakupnina i koncesi-

ja. Vlasnicima zemljišta bez prava lova namijenjeno je 50 posto sredstava, a isplaćuju im se preko županijskih proračuna i proračuna Grada Zagreba i to u roku 30 dana od podnošenja zahtjeva. Ako, pak, vlasnik zemljišta bez prava lova ne zatraži isplatu naknade u roku godine dana, županija, odnosno Grad Zagreb, koristit će ih za razvoj i unapređenje lovstva.

U Državni proračun uplaćuje se 30 posto sredstava naknade. Njihova namjena nije pobliže određena.

Na poseban račun Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva od naknada se uplaćuje 10 posto sredstava, a namijenjena su za provedbu Zakona, odnosno zaštitu i čuvanje državnih lovišta koja nisu pod ugovorom, zatim za naknadu štete od divljači u tim lovištima, troškove natječaja, promidžbu, razvoj informatike. Jednaka je namjena i 10 posto sredstava usmjerenih županijama i Gradu Zagrebu, dakako u njihovu djelokrugu.

Lovna inspekcija

Lovna inspekcija ustrojava se dvostrukim stupanjima, a poslove lovnog inspektora mogu obavljati osobe koje su završile šumarski fakultet šumarskog smjera, agronomski ili veterinarski fakultet s položenim kolegijem iz lovstva.

Edukacija u ovlasti Lovачkog saveza

Lovački ispit, ispiti za lovočuvare te ispiti za ocjenjivače trofeja divljači, polažu se kod Hrvatskog lovačkog saveza i drugih pravnih osoba koje za to ovlasti Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva. Lovačke iskaznice izdaje Hrvatski lovački savez.

RADNA TIJELA

Matični odbor podržao uz sugestije ...

Saborski Odbor za poljoprivredu i šumarstvo razmotrio je Konačni pri-

Obilježavanje Dana sjećanja na žrtvu Vukovara 1991. i žrtve u Škabrnji

Podsjetivši da je Hrvatski sabor 18. dan studenoga proglasio Danom sjećanja na žrtve Vukovara (Odluka donesena 29. listopada 1999), predsjednik Hrvatskoga sabora Vladimir Šeks obavijestio je zastupnike da se toga dana neće održavati sjednica, nego se "odaje, dostojanstveno i primjereno, počast svim sudionicima obrane Vukovara, grada simbola hrvatske slobode." Istoga dana je komemoracija žrtvama u Škabrnji. Predsjednik je pozvao sve zastupnice i zastupnike da se u Vukovaru priključe mimohodu od bolnice do groblja i cijeloj komemoraciji te na taj način da Hrvatski sabor obilježi Dan sjećanja na žrtvu Vukovara. Dio zastupnika neka bude u Škabrnji i tamo oda počast žrtvama stradanja.

Predsjednik je na kraju obavijestio zastupnike da je organiziran prijevoz i za Vukovar i za Škabrnju te da će on (Šeks) biti u Vukovaru, a u Škabrnji potpredsjednik Sabora Luka Bebić.

jedlog zakona u svojstvu matičnog radnog tijela te ga jednoglasno podržao, uz sugestije:

- da bi valjalo zabraniti ustanovljavanje lovišta u rasadnicima, voćnim i loznim nasadima namijenjenim intenzivnoj proizvodnji i na površinama većima od 100 hektara, ako su ograđene;

- zabraniti ustanovljavanje lovišta na pašnjacima koji se koriste u sustavu krava-tele, jer kvaliteta tog uzgoja kao jednog od strateških ciljeva hrvatskoga stočarstva ne smije biti narušena omogućavanjem lova na takvim pašnjacima;

- još jedanput razmotriti opravdanost odredbe o omogućavanju sklapanja ugovora s pravnom ili fizičkom osobom kojoj je povjerenje izvršavanje prava lova a koja koristi državno zemljište,

direktnom pogodbom na 30 lovnih godina (mogućnost da neki subjekti budu u povoljnijem položaju od drugih);

- prevelik iznos sredstava koja se polažu kao jamstvo za uredno izvršavanje koncesije (trostruki iznos godišnje naknade za koncesiju) odnosno zakupa (dvostruki iznos godišnje lovozakupnine);

Na nov način, (različito i od Prijedloga u prvom čitanju), raspoređuje se naknada od lovozakupnina i koncesija. Vlasnicima zemljišta bez prava lova namijenjeno je 50 posto sredstava; u Državni proračun uplaćuje se 30 posto; na poseban račun Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva 10 posto; županijama i Gradu Zagrebu usmjerava se 10 posto sredstava.

- skreće se pozornost na smanjenje naknade vlasnicima zemljišta sa 90 posto 1999. godine, na 50 posto u predloženom Zakonu, no, naglasak je na pojednostavljenju naplate naknade, s obzirom na to da je većinom riječ o staračkim domaćinstvima;

- ukazano je na činjenicu da inozemni lovcu nerijetko nekažnjeno love sredstvima kojima je lov zabranjen;

- valjalo bi zabraniti lov barem 100 metara od izvora na kojima životinje dolaze piti, osobito u sušnim i kraškim područjima.

Uvodi se više reda u lovno gospodarstvo

Odbor za prostorno uređenje i zaštitu okoliša, kao i matični, jednoglasno je podržao predloženi zakon, ocijenivši da se njime uvodi nov sustav zaštite od krivolova i više reda u lovno gospodarstvo, uz primjerenu organizaciju lovne inspekcije. Predlagatelju predlaže da razmisli o:

- smanjenju iznosa garancije za izvršenje koncesije, odnosno lovozakupa;

- da se jasnije definira pojam korisnika zemljišta;

- da preispita odredbu o sklapanju ugovora na 30 godina direktnom pogodbom (nije jasno koji je pravni temelj korištenja zemljišta onih koji bi takvo pravo mogli ostvariti pa bi se i to moralo pojasniti).

Odbor drži da bi se direktna pogodba u ovom slučaju mogla odnositi isključivo na znanstveno-istraživačke i znanstveno-nastavne ustanove te na pravne osobe od interesa za Republiku Hrvatsku.

Pozitivna ocjena i od drugih odbora

Odbor za zakonodavstvo bez primjedbi je podržao Konačni prijedlog zakona; **Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravnu** (jednoglasno) uz sugestiju da se pri nabrojaju životinjskih vrsta koje se, u smislu ovog Zakona, ubrajaju u krupnu divljač, dodaju i muflon i grivasti skakač, a **Odbor za europske integracije** konstatirao je jednoglasno, da je Konačni prijedlog zakona o lovstvu usklađen s pravnim stečevinama Europske unije i pravnim aktima Vijeća Europe te da ispunjava obveze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

RASPRAVA

Nakon uvodnog izlaganja predstavnika predlagatelja državnog tajnika u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva **Hermana Sušnika**, prvi je, u ime Kluba zastupnika **Hrvatske demokratske zajednice**, riječ dobio zastupnik **Marko Širac**.

Neujednačeno gospodarenje lovištima

Naglasio je da je gospodarenje lovištem i divljači važna djelatnost te da je njegova uspješnost na području Republike Hrvatske vrlo neujednačena. Gospodarenje lovištem i divljači ima gospodarsku, turističku i rekreativnu funkciju te značajnu ulogu u zaštiti i očuvanju

biološke i ekološke ravnoteže, prirodnih staništa divljači i divlje faune. Širac je podsjetio da je u proteklom godinama završen najveći dio posla na provedbi Zakona: ustanovljena su lovišta i određeni lovoovlaštenici; izrađeni su višegodišnji planski dokumenti za gospodarenje lovištem odnosno programi uzgoja i zaštite divljači te lovnogospodarske osnove. Lovištima gospodare lovoovlaštenici na temelju tih planskih dokumenata. Najvećim brojem lovišta gospodare lovačke udruge (više od 90 posto). Uspostavljen je upravni inspekcijски nadzor.

Naše lovstvo karakterizira velika neujednačenost uspješnosti gospodarenja, kako među lovoovlaštenicima, tako i među lovištima u pojedinim regijama.

Konstatirao je, nadalje, da naše lovstvo karakterizira velika neujednačenost uspješnosti gospodarenja, kako među lovoovlaštenicima, tako i među lovištima u pojedinim regijama; s jedne strane je državno lovište Garjevica, koje je Međunarodni savjet za lovstvo proglasio najbolje uređenim i vođenim lovištem na svijetu, dok su, s druge strane, brojna lovišta kojima se ne gospodari suvremeno i koja tek u budućnosti mogu postići viši stupanj razvoja.

Govoreći o problemima u lovstvu, Širac je ocijenio da su oni većim dijelom rezultat subjektivnih slabosti lovoovlaštenika, no da ima i objektivnih: područja pod minama, krivolov, zapuštenost i neobrađenost zemljišta, požari u obalnom području države, neuređena odlagališta otpada, izgradnja prometnica koje priječe slobodno kretanje divljači, nerazvijenost lovnog turizma, nedostatak lovnih inspektora.

Među odredbama koje bi, po mišljenju Kluba zastupnika HDZ-a, valjalo poboljšati, Širac je naveo: određivanje tijela koje bi utvrđivalo lovozakupninu vlasnika lovišta (članak -14); to bi moglo biti nadležno tijelo županijske

skupštine, odnosno Gradske skupštine Grada Zagreba; ograničavanje povjeravanja prava lova fizičkim osobama bez natječaja (članak 15); tu mogućnost dopustiti samo pravnim osobama koje su od interesa za Republiku Hrvatsku; preciziranje da je za obavljanje odgovornih poslova pri ustanovljavanju zajedničkih lovišta (članak 18) potrebno da članovi komisije budu stručne osobe s odgovarajućim iskustvom (ovlašteni inženjeri lovstva); potrebu smanjenja iznosa novca koji koncesionar ili lovozakupac mora položiti na ime jamstva za uredno izvršenje koncesije, odnosno ugovora o lovozakupu (članci 23. i 30), tim više što su ugovori o koncesiji ili zakupu sklopljeni s našim lovačkim udrugama, u gotovo 90 posto slučajeva; propisivanje potrebne stručne spreme, iskustva i stručnog ispita te da je ovlašteni inženjer lovstva uvjet za osobu koja može izrađivati lovnogospodarsku osnovu, program uzgoja i program zaštite divljači (članak 47). Širac je, javljajući se na kraju za petominutnu raspravu u ime Kluba zastupnika HDZ-a, polemizirao s iznesenim tvrdnjama da su vlasnici zemljišta zakinuti zakonskim odredbama. Ustvrdio je da "divljač nije u vlasništvu ni jednog vlasnika zemljišta, on je uvijek morao ishoditi i steći pravo na lov i to pravo plaćati".

Zabraniti ustanovljavanje lovišta u rasadnicima, voćnim i loznim nasadima ...

Govoreći u ime **Kluba zastupnika Hrvatske seljačke stranke**, zastupnik **Božidar Pankrećić** također je pozitivno ocijenio zakonski prijedlog. Složio se s prijedlozima Kluba zastupnika HDZ-a za promjene u predloženom tekstu, osobito onima o smanjenju jamstvenog pologa za provođenje ugovora o koncesiji ili zakupu, predloživši da se financijska sredstva osiguravaju "putem obvezatnog osiguranja za štetu na divljači i štetu od divljači" te ponovio zahtjev Odbora za poljoprivredu i šumarstvo da se zabrani ustanovljavanje lovišta u rasadnicima, voćnim i loznim

nasadima namijenjenima intenzivnoj proizvodnji te pašnjacima koji se koriste za uzgoj u sustavu krava-tele, ako su ograđeni ogradom koja sprečava prirodnu migraciju dlakave divljači.

Valja smanjiti jamstveni polog za provođenje ugovora o koncesiji ili zakupu.

Prijedlog Kluba je i da se poveća pojas udaljenosti od naselja i u nizini (sa 300 na 500 metara) i u brdsko-planinskim područjima (sa 200 na 300 metara) u kojem je zabranjeno loviti divljač (članak 64, stavak 1. točka 2), radi povećanja sigurnosti stanovništva.

Tržišna dimenzija lovstva i zaštita biološke ravnoteže

Govoreći u ime **Kluba zastupnika PGS/SBHS/MDS-a** zastupnik **Željko Pavlic (MDS)** podržao je namjeru da se na sveobuhvatan način unaprijedi cjelokupan sustav lovstva, istaknuvši posebno važnost dvaju aspekata lovstva u Republici Hrvatskoj - onog gospodarski povezanog s turizmom te aspekta očuvanja i zaštite biološke ravnoteže i fonda divljači te u vezi s tim i očuvanja zdravlja ljudi. Ukazao je, kad je riječ o tržišnom aspektu, na činjenicu da su zbog rata, ali i zbog zaostajanja u razvoju, mnoge lovačke rute skrenute u susjedne i druge europske zemlje. Zbog toga valja uložiti puno truda da bi naše lovačke udruge, ponajprije Hrvatski lovački savez, bile sposobne za tržišnu utakmicu. U tome bi svakako posebnu važnost morala imati sredstva naknade od koncesija i zakupa (članak 27), odnosno njihovo ulaganje u razvoj i unapređenje lovstva. U tom smislu založio se za propisivanje roka u kojem se sredstva namijenjena vlasnicima zemljišta mogu, ako oni ne zatraže da im se isplate, ustupiti jedinicama lokalne samouprave za izgradnju i održavanje infrastrukture lovstva, poljoprivrede i šumarstva. Prigovorio je i rješenju da se 30 posto sredstava od koncesija i zakupa usmjerava

u Državni proračun, bez određivanja namjene. Bilo bi dobro, kaže, da se iz tih sredstava formira fond ili agencija, ili nekakva posebna stavka u Ministarstvu, iz koje bi se, na temelju ponuđenih programa, podupirala lovačka društva. Drži također da bi bilo korisno omogućiti da se dio sredstava uplaćenih na račun županija i Grada Zagreba, ako nisu iskorištena za naknadu šteta, upotrijebe za promidžbu i informiranje iz područja lovstva.

Financijska sredstva trebalo bi osiguravati "putem obvezatnog osiguranja za štetu na divljači i štetu od divljači".

Ocijenivši da je u određivanju granica lovišta (članak 11) u pojedinim slučajevima na terenu bilo primjedbi i napeitosti, Pavlic je apelirao da se još jedanput provjere sve granice lovišta i riješe uočeni problemi.

Vrijeme je za europske standarde u zaštiti životinja

Govoreći u ime Kluba zastupnika HNS-a, zastupnica **Alenka Košiša Čičin-Šain** naglasila je da je, za razliku od davnih vremena kada je lov bio nužnost preživljavanja, on danas prvenstveno turistička zanimljivost i unosna gospodarska djelatnost od koje ćemo u budućnosti, želimo li prihvatiti europske standarde u zaštiti životinja, morati odustatati (ako su to učinili Englezi u vezi s tradicionalnim lovom na lisice, morali bismo moći i mi).

Konačni prijedlog zakona, u odnosu na zakonski prijedlog razmatran u prvom čitanju, ocijenila je znatno kvalitetnijim te pohvalila predlagatelja zbog uvažavanja primjedbi iz rasprave. Složila se s prethodnikom da bi bilo bolje odrediti namjenu sredstvima od naknade za koncesiju i zakup usmjerenima u Državni proračun.

Predložila je, nadalje: u nabranju pernatih divljači (članak 3. stavak 1. pod

2.) da se spomene i divlja grlica; da se pri određivanju profila članova stručne komisije za ustanovljavanje zajedničkog lovišta (članak 18. stavak 2) uz završeni šumarski, veterinarski ili agromonski fakultet navede i stručni studij lovstva i zaštite prirode; da se nazive i titule osoba koje se spominju u Zakonu uskladi s novim zakonskim rješenjima; da se u nabranju obveza koncesionara u vezi s lovačkim psima (članak 25. stavak 3) propiše da oni moraju biti čistokrvni; da se uvede obveza čipiranja lovačkih pasa (obvezno u Europskoj uniji); da se u lovištima odredi područje za potrebe školovanja lovačkih pasa (članak 23. stavak 9).

Onemogućiti iznajmljivanje koncesije i nekontrolirani lov

U ime **Kluba zastupnika SDSS-a** govorio je **Milorad Pupovac**. Ocijenio je dobrodošlim poboljšanje zakonskog teksta, ali naglasio da ima područja kojima ne može pomoći poboljšanje zakonskih rješenja, već samo zabrana daljnjeg izlova, jer su sasvim devastirana, što zbog ratnih okolnosti, što zbog nekontroliranog i neciviliziranog izlova i zloupotrebe instituta koncesije odnosno njezino iznajmljivanje.

Što se tiče raspodjele naknada od koncesije, Klub zastupnika SDSS-a smatra da bi od njih nekakvu korist morale imati i jedinice lokalne samouprave i da ne bi bilo dobro ta sredstva ostaviti na razini županija i Ministarstva pa je u tom smislu najavio amandman. Također slaže se sa zastupnicima koji su prigovorili da je neprihvatljivo smanjenje udaljenosti od naselja u kojoj nije dopušteno loviti. Osobito važnim smatra pojačavanje mehanizma kontrole u području lovstva.

Predloženi Zakon bitno ograničava pravo vlasništva

Inišeći stajališta **Kluba zastupnika SDP-a**, zastupnik **Josip Leko** rekao je da predloženi Zakon bitno ograničava pravo vlasništva jer omogućuje da, bez pitanja i odobrenja vlasnika, lovac može

ući na njegovo područje i loviti, i "ne samo jedan lovac, nego cijeli vod lovaca". Osim toga Zakon propisuje i da je vlasnik zemljišta odgovoran za divljač na svome području. Složio se s prethodnicima da je preuzak pojas uz naselja u kojemu je zabranjen lov te dodao da je neshvatljivo da se ne propisuje zabrana lova na odgovarajućoj udaljenosti od ceste, igrališta i drugih objekata gdje se ljudi zadržavaju.

I **Ivo Josipović (neovisni)** je ukazao na problem ograničavanja prava vlasništva i na "pitanje balansa interesa" jer je smanjeno sudjelovanje vlasnika zemljišta u raspodjeli naknada od koncesija i zakupa (sa 90 na 50 posto) i na činjenicu da "vlasnik zemljišta nema efikasnog pravnog puta da obrani svoj interes da se ne proglasi lovište".

Uputiti u treće čitanje

Dorothea Pešić-Bukovac je, u ime **Kluba zastupnika IDS-a**, predložila upućivanje Prijedloga u treće čitanje. Problematično je, kaže, povećanje lovnih površina na štetu lokalnog stanovništva, uz sve manju naknadu; obveza da vlasnici zemlje svake godine dokažu privatno vlasništvo nad svojom zemljom - što im nameće dodatne troškove; krivolovstvo koje bi valjalo suzbijati strožim mjerama kontrole, osobito stranih lovaca i unošenja oružja; sustav inspekcijskog nadzora kojega bi trebalo decentralizirati; neravnopravnost ugovornih strana (sada vlasnicima nije omogućen raskid ugovora, a morao bi biti pod određenim kondicijama); uspostavljanje lovišta na otocima ("zar do sada nismo imali samo negativna iskustva s lovištima na otocima"; na nastanjenim otocima Ministarstvo ne dopušta da se uzgajaju ovce, koze - predlažu brisanje te odredbe).

Oživjeti lovačke običaje i tradiciju

Zastupnik **Ivan Vučić** pohvalio je rješenja iz Konačnog prijedloga zakona te naglasio da se njime želi uvesti više reda u lovstvu, počevši od gospodarenja lovi-

štima pri uzgoju, zaštiti i prometovanju s divljači i njezinim dijelovima te u upotrebi lovačkog oružja. Želi se pokrenuti lovni turizam, oživjeti lovačke običaje i tradiciju, osnažiti lovačku etiku te djelotvornije uključiti lovstvo i udruženja u toj djelatnosti u razvoj i unapređenje lovstva kao važne privredne grane.

I **Jure Bitunjac (HDZ)** zadovoljan je predloženim, osobito činjenicom da je izmijenjen smjer koji se mogao prepoznati iz ranijih tekstova - da se krene u "pravcu koji bi otvorio put elitnom lovstvu i na neki način eliminirao dugu tradiciju među našim ljudima koji se od davnina bave tom djelatnošću". S druge strane, lovstvu se otvara komercijalna perspektiva koju omogućuje predložena koncepcija. Izrazio je neslaganje s prijedlogom Alenke Košiče Čičin-Šain u vezi s polaganjem radnih ispita lovačkih pasa jer to, po njegovu mišljenju, vodi u elitizam.

I mr. sc. **Vlado Jelković (HDZ)** zadovoljan je ponuđenim rješenjima, osobito potporom lovoovlaštenicima koji dobro gospodare tako što im se omogućuje dugoročno gospodarenje lovištem. Također dobrodošlo je i uvođenje reda u lovstvu - od gospodarenja lovištima, uzgoja, zaštite, prometovanja s divljači i njezinim dijelovima, do upotrebe lovačkog oružja. Drži da se i sredstva od koncesija i zakupa pravednije raspodjeljuju te da je dobro što ih županije, ako vlasnici ne zatraže isplatu, mogu koristiti za unapređenje lovstva na području dotične jedinice lokalne samouprave. Smatra da bi bilo dobro još jedanput razmotriti mogućnost sklapanja ugovora na 30 godina neposrednom pogodbom te preporučuje da rok od 30 godina bude gornja granica i da se, ovisno o konkretnom slučaju, takav ugovor može dati do 30 godina. Također, dogodi li se iz nekog razloga otkaz ili raskid ugovora, takvom lovo-zakupniku trebalo bi uskratiti ponovno sklapanje ugovora.

Zastupnik **Franjo Arapović (HDZ)** naglasio je da je "jako zadovoljan što je Ministarstvo shvatilo, razumjelo želje lovaca" i njihove sugestije ugradilo u ovaj zakonski tekst.

Kruno Peronja (HDZ) također je zadovoljan predloženim zakonom i osobito je pohvalio zakonsku mogućnost da se na otocima ustanovi lovište na manjoj površini nego što se zahtijeva za lovišta na kopnu (na kopnu tisuću hektara; na otoku ili skupini otoka ako im je površina veća od 500 hektara). Imao je i sugestija (podnio amandmane) za poboljšanje zakonskih rješenja: ustroj Hrvatskog lovačkog saveza uskladiti s odredbama Zakona o udrugama; u namjeni sredstava raspoređenih županijama i Gradu Zagrebu (članak 27. stavak 4) predvidjeti i nadzor nad provedbom ugovora o zakupu zajedničkih lovišta, kako bi se osigurao stalan stručni nadzor zakupodavca u izvršavanju obveze lovoovlaštenika iz ugovora o zakupu lovišta; propisati da se ispit za lovočuvara i za ispitivanje trofeja divljači polaže kod pravnih osoba koje ispunjavaju uvjete za obrazovanje odraslih, ako ih je za to ovlastilo nadležno Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva; propisati da lovačku iskaznicu izdaje nadležni upravni odjel županije (jer ne postoji ustavno uporište za prijenos javnih ovlasti na udrugu građana); grivastog skakača uvrstiti u divljač koja je dobro od interesa za Republiku Hrvatsku (time bi se obogatilo i estetski oplemenio prostor Republike Hrvatske).

Očekuje se oporavak devastiranih lovišta, osobito onih koja su "zakupljena i koriste se kao samoposluge ili, bolje rečeno, kao mesnice". Donošenjem ovog Zakona i djelovanjem inspeksijske službe, ta će praksa biti prekinuta i sankcionirani oni koji ne provode zakonske odredbe.

Josip Đakić (HDZ) je, kao i prethodnici, pohvalio nova zakonska rješenja i skrenuo pozornost na sva poboljšanja i pozitivne učinke koji se od njih očekuju. Ponajprije, očekuje se oporavak devastiranih lovišta, osobito onih koja

su, kako reče, "zakupljena i koriste se kao samoposluge ili, bolje rečeno, kao mesnice". Donošenjem ovog Zakona i djelovanjem inspeksijske službe, ta će praksa biti prekinuta i sankcionirani oni koji ne provode zakonske odredbe, koji ne čuvaju lovišta, koji se ponašaju kao da zakonom nije definirano da nije lov preokupacija, nego da je i uzgoj i zaštita i hranjenje divljači jedna od onih osnovnih stavki definiranih Zakonom. Zakon i gospodarska osnova svakom zakupcu nameću dužnost i obvezu da, kada je fond divljači smanjen, kada se ustanovi da nije u skladu s lovnogospodarskom osnovnom, mora obustaviti lov na takvu divljač i učiniti sve kako bi popunio lovište do one kvote koja je u lovnogospodarskoj osnovi. Đakić je još ukazao ne negativne posljedice premještanja inspekcije iz Ministarstva poljoprivrede i šumarstva u Državni inspektorat te očekuje da će se njezinim vraćanjem u Ministarstvo stanje poboljšati.

Smatra, nadalje, da bi valjalo, prilikom dodjele koncesije, raspolagati i planom za tridesetogodišnji rad u lovištu i o ulaganju u lovište.

Upozorio je i na potrebu usklađivanja zakonskih odredbi o lovu - točnije o vabljenju - jer sadašnje omogućuju dvojako tumačenje.

I Željko Ledinski (HSS) ocijenio je novi Zakon "dobro obavljenim poslom", a težište rasprave stavio na gospodarski aspekt, navodeći za primjer Mađarsku, u kojoj šumarske organizacije od lovstva ubiru 12 posto prihoda. I u nas je u ruralnim sredinama lovstvo gotovo jedina gospodarska grana, a njime bi se mogla produžavati turistička sezona i biti dopuna turističkim aktivnostima vezanim uz more.

Iskazao je zadovoljstvo što je spriječen pokušaj prevelike centralizacije (nastala bi prema ranijim prijedlozima) te apelirao da se već u slijedećoj godini namaknu sredstva za opremanje lovne inspekcije.

Ledinski je naglasio i da očekuje transformaciju Hrvatskog lovačkog saveza - "da ne bude samo skup ljudi koji će primati dnevnicu za putne troškove

i na taj način funkcionirati, da se osjeti ta snaga koja postoji na terenu i da se pokrene u pravom smjeru na onome za što je pozvan". A pozvan je, kaže, "da se brine o razvoju lovstva, da počne izdavati i određenu stručnu literaturu, da počne organizirati sve ono što danas nedostaje u tome".

Odlučivanje

Iako je bilo prijedloga da se Konačni prijedlog zakona o lovstvu još jedanput na zastupničkim klupama, u trećem čitanju, oni nisu prihvaćeni. No, predlagatelj je bio blagonaklon prema podnesenim amandmanima. Od njih 34, što u cijelosti, što djelomično, prihvaćena je intervencija u čak 14 zakonskih odredbi. Prihvaćeni su amandmani:

- **Kluba zastupnika HSS-a** (preformuliran) da se "u rasadnicima, voćnim i loznim nasadima namijenjenim intenzivnoj proizvodnji te pašnjacima ako su ograđeni ogradom koja sprječava prirodnu migraciju dlakave divljači" zabrani ustanovljavanje lovišta (članak 9, stavak 2, točka 3).

- zastupnika **Marka Širca**, da se u propisivanju zabrane ustanovljavanja lovišta "na miniranim površinama i sigurnosnom pojasu" precizira širina pojasa na 100 metara (briše se riječ "do" u članku 9. stavku 2. točki 4.);

- zastupnika **Marka Širca**, da se u članku 14. doda nova odredba (stavak 3) da "visinu lovozakupnine utvrđuje nadležno tijelo iz članka 16. ovog Zakona".

- zastupnika **Marka Širca** da se ne omogućiti sklapanje ugovora direktnom pogodbom s fizičkim osobama (brisanje riječi "ili fizičkim" u članku 15. stavku 3);

- zastupnika **Marka Širca** - intervencija pravno-tehničke prirode u članku 16. stavku 3 (brišu se riječi "te članka 29., stavka 3." na kraju rečenice);

- zastupnika **Marka Širca** (preformuliran), kojim se precizira da stručno tijelo u stručnu komisiju imenuje tri člana sa završenim šumarskim, veterinarskim ili agronomskim fakultetom "koji su ovlaštene od Komore inženjera šumarstva i drvne industrije za poslove lovstva" (članak 18. stavak 2);

- zastupnika **Marka Širca** da se smanji iznos sredstava kojima se jamči uredno izvršenje koncesije (članak 23. stavak 5. točka 1) s trostrukog na dvostruki iznos godišnje naknade za koncesiju prava lova;

- **Kluba zastupnika PGS - SBHS - MDS-a** (djelomično) da se odredbu kojom se propisuje što će se financirati sredstvima naknade od koncesije raspoređenih na račun županija i Grada Zagreba, dopuni promidžbom i informiranjem iz područja lovstva (dodavanje 4. podstavka u stavku 4. članka 27);

- zastupnika **Marka Širca** da se iznos sredstava kojima se jamči uredno izvršenje zakupa (članak 30. stavak 3) smanji s dvostrukog na iznos godišnje zakupnine;

- zastupnika **Marka Širca** (preformuliran) da se precizira da se izrada lovno-gospodarske osnove, programa uzgoja divljači ili programa zaštite divljači te njihove revizije, može povjeriti pravnoj osobi koja je registrirana za tu djelatnost i ima zaposlenog djelatnika sa završenim šumarskim fakultetom šumarskog smjera, agronomskim i veterinarskim fakultetom s položenim kolegijem iz lovstva ili fizičkoj osobi s navedenom

stručnom spremom "s položenim stručnim ispitom te koja je ovlašten inženjer za poslove lovstva".

- zastupnice **Dorotee Pešić-Bukovac** (djelomično) da se dopunom članka 48. (dodaje se stavak 3) propiše da troškove revizije lovno-gospodarske osnove snosi prouzročitelj izmjene uvjeta na kojima se temelji lovno-gospodarska osnova.

- zastupnice **Dorotee Pešić-Bukovac** (djelomično) da se propiše da će i osobama koje su tijekom višeg obrazovanja završile odgovarajući nastavni program iz lovstva Hrvatski lovački savez izdati uvjerenje o položenom lovačkom ispitu (članak 72. stavak 2).

- zastupnika **Marka Širca**, (na članak 88. stavak 3) kojim se omogućuje da "inspeksijski nadzor u prvom stupnju može obavljati i šumarski inspektor, na temelju posebnog rješenja ministra, ako ispunjava uvjete iz članka 90. stavka 1. ovog Zakona";

- zastupnika **Ive Josipovića** kojim se preciziraju zaštitne mjere (zamjenjuje tekst članka 101.) u slučaju prekršaja propisanih člancima 96, 97, 98. i 99.

Novi tekst glasi: "(1) Za prekršaj iz članka 96 stavka 1. točka 2, 3, 10, 11. i

12, članka 97. stavka 1. točaka 2, 3, 4. i 6, članka 98. stavka 1. točke 6, 7, 8, 10. i 11. članka 99. točke 1. i 2. ovoga Zakona uz novčanu kaznu izreći će se i zaštitna mjera oduzimanja predmeta.

(2) Za prekršaj iz članka 96. stavka 1. točka 11. i 12., članka 97. stavka 1. točka 2. i 3, članka 99. točke 1. ovoga Zakona uz novčanu kaznu izreći će se i zaštitna mjera zabrane lova od jedne do dvije godine.

(3) U slučaju prekršaja iz stavaka 1. i 2. ovog Zakona privremeno će se oduzeti divljač, dijelovi divljači i drugi predmeti. Kvarljivi predmeti čuvat će se na primjeren način do okončanja prekršajnog postupka, a najdulje 60 dana, nakon čega će se uništiti ili vratiti vlasniku.

(4) U slučaju kada je okrivljenik oslobođen odgovornosti za prekršaj, a kvarljivi predmet uništen sukladno stavku 3. ovoga članka, vlasnik ima pravo na naknadu štete."

Nakon očitovanja o amandmanima, zastupnici su, većinom glasova (78 glasova "za", 2 "protiv" i 7 "suzdržanih") prihvatili Konačni prijedlog zakona o lovstvu, korigiran prihvaćenim amandmanima.

M.K.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O ŠUMAMA

Šumarstvo i drvnu industriju učiniti konkurentnim na inozemnom tržištu

Hrvatski je sabor donio na 17. sjednici Zakon o šumama (predlagatelj Vlada RH). Osnovni postulat novog zakona jeste osiguranje potrajnosti prihoda, odnosno održivo gospodarenje u novonastalim društveno-ekonomskim

i političkim okolnostima. Zakon je utemeljen na konceptu očuvanja i razvoja šumarstva u funkcionalnom smislu te na razgraničenju prava upravljanja, raspolaganja, gospodarenja i korištenja šumskih resursa.

O PRIJEDLOGU

O ovom zakonskom prijedlogu čiji je predlagatelj Vlada Republike Hrvatske uvodno je govorio državni tajnik u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i

vodnog gospodarstva **Herman Sušnik**. Ovaj zakon kojim se zakonodavstvo Republike Hrvatske usklađuje s direktivama Europske unije, novonastalim društvenim i gospodarskim okolnostima koje nameću restrukturiranje i privatizaciju određenih poslova u "Hrvatskim šumama" d.o.o. podnijela je Vlada Republike Hrvatske. Na takav su potez Vladu ponukale i česte izmjene i dopune Zakona o šumama. U zakonski su prijedlog ugrađene odredbe iz međunarodnih direktiva i konvencija kojih smo potpisnici, a odnose se na specifične načine gospodarenja šumama, prirodno pomlađivanje, raznolikost vrsta, očuvanje prirodnih staništa i unaprjeđenje općekorisnih funkcija šuma. Naglašava da je 95 posto šumskog područja prirodnog sastava, a tek 5 posto čine umjetno podignute šume. Šume i šumska zemljišta pokrivaju 44 posto kopnene površine, u državnom je vlasništvu 81 posto šuma i šumskog zemljišta, 19 posto ili 460 tisuća hektara je u privatnom vlasništvu, a oko 10 posto državnih šuma pod minama, što predstavlja veliki problem u gospodarenju šumama. Ovim Zakonom poslovi vezani za međunarodnu suradnju, motrenje i praćenje stanja prilagođenih EU prebačeni su u nadležnost Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, uspostavlja se registar oštećenosti šuma i o šumskim požarima, i rješava niz pitanja kojima se poboljšavaju odredbe dosad važećeg zakona čime se jasnije definiraju postupci, odnosi i pojmovi u području šumarstva. Jedna od zadaća novoga Zakona je učiniti hrvatsko šumarstvo i drvenu industriju konkurentnim na inozemnom tržištu. To se kani postići prvi put davanjem ovlasti za licenciranje i ovlašćivanje izvoditelja šumarskih radova putem Hrvatske komore inženjera šumarstva i drvne tehnologije. Zakonom se preciznije definira novo korištenje šuma i šumskog zemljišta, osnivanje služnosti na šumama i šumskom zemljištu, financiranje radova u šumarstvu i sredstva opće korisnih funkcija šuma. Propisano je i osnivanje šumarske savjetodavne službe u cilju poboljšanja stanja privatnih šuma, okrupnjavanjem posjeda po

europskim načelima, dok se šumarska inspekcija ustrojava kao dvostupanjnska.

RADNA TIJELA

Radna tijela Hrvatskoga sabora poduprla su donošenje Zakona o šumama. Odbor za zakonodavstvo učinio je to uz amandmansi prijedlog kojim se uređuje pravni izričaj u članku 18. stavak 1., a **Odbor za europske integracije** uz konstataciju da je Konačni prijedlog zakona usklađen s pravnom stečevinom EU i pravnim aktima Vijeća Europe te da ispunjava obveze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. U raspravi u **Odboru za poljoprivredu i šumarstvo** neki su članovi ukazali da je, za predlaganje brisanja odredbe kojom se raspoređuje ostvarena konsolidirana dobit Trgovačkog društva, trebalo napraviti određenu simulaciju. Naime, iako je povećan postotak šumskog doprinosa nije razvidno da li jedinice lokalne samouprave po toj odredbi dobivaju više ili manje sredstava nego li temeljem dijela ostvarene konsolidirane dobiti Trgovačkog društva. Budući da se odredbom članka 58. predlaže da Trgovačko društvo može pojedina šumska zemljišta kojima gospodari dati u zakup, u kreiranju propisa kojima se provodi ta odredba treba voditi računa i o provedbi Zakona o poljoprivrednom zemljištu.

U zakon su ugrađene odredbe iz međunarodnih direktiva i konvencija kojih je Hrvatska potpisnica.

U **Odboru za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu** iznijeto je mišljenje prema kojem bi članak 47. stavak 5. trebalo preispitati, odnosno jasnije definirati način na koji će jedinice lokalne samouprave održavati šumske prometnice koje su izgrađene kroz šume šumoposjednika.

U raspravi u **Odboru za prostorno uređenje i zaštitu okoliša** predloženo je da se u članku 35. stavak 4. skрати rok

s tri na jednu godinu, u kojem se mora privesti namjeni zemljište na kojem je izvršeno krčenje, odnosno čista sječa. Zastupnik Marko Širac rekao je da je već podnio amandman istog sadržaja uz dopunu kojom se obvezuje korisnik da takovo zemljište pošumi naredne godine, ako ga nije priveo namjeni u zakonskom roku, a Odbor podržao podneseni amandman. Upozoreno je i na formulaciju članka 37. stavak 4. kojim je propisano da se i prostorno-planski dokumenti iz nadležnosti Hrvatskoga sabora donose uz prethodno mišljenje Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva. Odbor je stoga odlučio da amandmanom predloži brisanje toga teksta s čime se suglasio predstavnik predlagatelja.

AMANDMANI

Klub zastupnika HSP-a podnio je tri amandmana (niti jedan nije prihvaćen), a odnose se na članak 8. tj. na način na koji su "Hrvatske šume" d.o.o. Trgovačko društvo) i šumoposjednici dužni gospodariti šumama održavajući i unapređujući biološku i krajobraznu raznolikost te skrbiti o zaštiti šumskoga ekosustava. Slijedi amandman na članak 13. (razvrstavanje šuma). Posljednji amandman (na članak 18. stavak 6.) zastupnik dr. sc. **Tonči Tadić** povukao je nakon obrazloženja državnog tajnika da je odredba o raspodjeli dobiti Trgovačkog društva u proračunu jedinica lokalne samouprave izbrisana iz teksta Konačnog prijedloga zakona.

Vladin je predstavnik prihvatio amandmansi prijedlog **Odbora za zakonodavstvo** na članak 18. stavak 1. i **Odbora za prostorno uređenje i zaštitu okoliša** na članak 37. stavak 4. o čemu smo izvijestili rezimirajući raspravu radnih tijela.

Zastupnik mr. sc. **Marko Širac (HDZ)** javio se s tri amandmanska zahtjeva, od kojih su dva usvojena u potpunosti (na članak 35. stavak 4.) da se, uz ostalo, skрати rok s tri na dvije godine u kojem se zemljište na kojem je izvršeno krčenje, odnosno čista sječa mora privesti svrsi, te da stručne poslove koji se

ovim Zakonom stavljaju u nadležnost ureda državne uprave županije i upravnom tijelu grada Zagreba nadležnim za poslove šumarstva obavljaju isključivo diplomirani inženjeri šumarstva (isti članak, ali novi stavak). U obrazloženju amandmanskog prijedloga na članak 50. zastupnik Širac navodi da je potrebno ovim Zakonom regulirati obavljanje stručnih ispita, sadržaj i način polaganja tih ispita za ovlaštene inženjere te uvođenje Imenika ovlaštenih inženjera šumarstva koje bi vodila šumarska komora. Takav je prijedlog zastupnik uobličio u amandman, ali ga je Vladin predstavnik tek djelomično prihvatio.

Amandmanskim prijedlogom na članak 51. stavak 1. **Niko Rebić (HDZ)** je predložio da Vlada RH, odnosno tijelo koje ona ovlasti može pojedine šume i/ili šumsko zemljište u vlasništvu Republike Hrvatske izdvojiti iz šumsko gospodarskog područja i prenijeti pravo vlasništva na jedinice lokalne samouprave, ako je ista u svom prostornom planu to zemljište namijenila poljoprivrednim i gospodarskim djelatnostima. Državni tajnik nije prihvatio amandman, a zastupnik Rebić ga je povukao.

Prolaznu ocjenu Vlade RH, a glasanjem i zastupnika, nisu dobila dva amandmana **Jagode Martić (SDP)** i to na članak 51. kojim se regulira izdvajanje pojedinih šuma i šumskih zemljišta u vlasništvu RH iz šumskogospodarskog područja i prenošenje prava u pogledu istih na drugu osobu radi njihova korištenja u druge svrhe, ako za to postoji poseban interes Republike Hrvatske koji je također propisan ovim člankom, te na članak 52. kojim se regulira stjecanje prava vlasništva na šumama i šumsko zemljištu.

Istu je sudbinu doživio i amandmanski prijedlog **Nikole Vuljanića (HNS)** na članak 72. stavci 1. i 2. o tome tko sve može obavljati poslove šumarskog inspektora i državnog šumarskog inspektora.

RASPRAVA

Zastupnik mr. sc. **Vlado Jelkovic** podržao je u ime **Kluba zastupnika**

HDZ-a donošenje predloženog zakona. Isto je učinio i mr. sc. **Nikola Ivaniš (PGS)** obraćajući se u ime **Kluba zastupnika PGS-SBHS-MDS-a**. Podsjetio je na činjenicu da je do 1947. godine od ukupnih šuma u Gorskom kotaru samo 16 posto bilo u vlasništvu države, a sve ostalo (84 posto, odnosno 25 tisuća hektara šuma) imalo je titulara vlasništva - pojedinci, obitelji, crkva, tzv. zemljišne zajednice. Ljudi su zainteresirani za rješavanje problema nasljedstva iz tih zemljišnih zajednica (pitanje obeštećenja u smislu prijašnjeg vlasništva), zaključuje Ivaniš.

U praksi se mora naći prava mjera za tržišno i održivo kako nam se ne bi dogodilo da zbog kratkoročnih dobitaka dugoročno žrtvujemo kvalitetu i kvantitetu našeg šumskog resursa, a posljedično resurse vode i tla.

Više je razloga zbog kojih će **Klub zastupnika HSS-a** podržati predloženi zakon, rekao je **Željko Ledinski**, a mi izdvajamo tek neke (Zakon omogućava gospodarenje šumama na 2 milijuna hektara na cijelom području Hrvatske pod jednakim uvjetima; formiranjem šumarske savjetodavne službe rješavamo problem privatnih šuma; osiguravanje sredstava za opće korisne funkcije šuma; prijelaz šumarske inspekcije iz Državnog inspektorata u Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva itd.). Primjećuje, međutim, da su navedene kaznene odredbe i visina propisane novčane kazne za prekršaje dosta velike za današnje prilike i naš standard. U predloženom zakonu, kaže, nigdje nije spomenuta šumarska strategija i politika koja je usvojena u Vladi RH, a to je trebalo učiniti jer je ona podloga za sve što se događalo u potekle tri godine u ovoj branši, a i prihvaćena je u Europi.

”Ovaj bi se zakon trebao temeljiti i na tržišnim načelima gospodare-

nja šumama, decentralizacijom sustava, smanjenjem administracije, poticanjem motivacije svih zaposlenih u šumskom sektoru i većom odgovornošću u upravljanju”, rekao je **Pero Kovačević** u ime **Kluba zastupnika HSP-a**. Drži da se kroz predloženi zakon provlače navedene komponente, pa čak i socijalna dimenzija Zakona, ali upozorava da mnoge zakonske odredbe imaju deklaratorni karakter i nisu u tekstu zakona baš razrađene. To je glavna karakteristika ovoga Zakona pa je upitno hoće li on proizvesti pozitivne pomake u gospodarenju i upravljanju šumama kako predlagatelj nastoji postići, i kao što je cilj zakona. Neke primjedbe na zakonski tekst Klub je amandmanski uobličio, a ovisno o njihovoj sudbini ovisit će, kaže, i krajnje stajalište Kluba. Među brojnim primjedbama Kluba tu je i primjedba vezana za vlasničke odnose. Kovačević kaže kako postojeći prijedlog ne rješava pitanje vlasništva, posjeda, korištenja, uporabe i raspolaganja na državnim šumama nego zadržava postojeće stanje. Takva je struktura vlasništva ustrojena još 1947. i trajala je do devedesetih godina (društveno vlasništvo) kada su društvene šume postale državne. Međutim, uopće se nije razmišljalo o stanju šuma prema vlasništvu iz 1939. godine koja je, po ocjeni HSP-a, trebala biti početna godina u rješavanju ovog temeljnog pitanja. Nije dobro riješeno pitanje financiranja u šumarstvu, niti se transparentno vidi koji dio prihoda valja uložiti u uzgoj, odnosno obnovu šuma. Konačno, u prijelaznim i završnim odredbama jasno je trebalo definirati rok u kojem će se provesti restrukturiranje ”Hrvatskih šuma”.

Zakon o šumama treba pretpostaviti najpovoljniji način gospodarenja šumama u okolnostima dugo očekivane decentralizacije, tj. jačanja privatnog sektora u šumarstvu, razvoja drvne industrije, ograničavanja zaštite prirode, širenja građevinskog područja na šumski prostor itd., rekao je **Valter Poropat** u ime **Kluba zastupnika IDS-a**. Zbog toga smatra da opreza nikad dovoljno kada se izražava težnja da hrvatsko šumarstvo postane konkurentno na

inozemnom tržištu i da se bolji rezultati postižu u uvjetima slobodnog tržišta. Dakle, kada konkurentnost nastojimo postići prirodnim resursom kao što je šuma tada moramo biti jako oprezni da rezultat ne bi išao na štetu prirodnog resursa, odnosno da održivo gospodarenje na tržišnim načelima ne postane mit. Sve u svemu u praksi se mora naći prava mjera za tržišno i održivo kako nam se ne bi dogodilo da radi kratkoročnih dobitaka dugoročno žrtvujemo kvalitetu i kvantitetu našeg šumskog resursa, a posljedično i resurse vode i tla.

Cjelovit zakon

Predlagatelj zakona uvažio je niz primjedbi iz prvog čitanja zakona, ali su ipak još ostala neka pitanja koja treba na drugi način urediti, smatra mr. sc. **Marko Širac (HDZ)**, prvi sudionik u pojedinačnoj raspravi. Prvenstveno se to odnosi na članak 35. Konačnog prijedloga zakona kojim se regulira pitanje ponovnog pošumljavanja, odnosno onih vlasnika koji su krčili šumu, ili su izvršili tzv. čistu sječū šume. Širac drži da predložen rok (tri godine) ponovnog pošumljavanja treba skratiti, a u članku 37. gdje nije potrebno da nadležno ministarstvo na predložen način sudjeluje davanjem mišljenja na prostorno-planске dokumente koje donosi Vlada RH ili Hrvatski sabor. Nije, međutim, sporna odredba kojom se propisuje davanje prethodnog mišljenja u postupku donošenja prostornih planova općina, gradova i županija. Na drugi način valja urediti pitanja polaganja stručnih ispita, licenciranja izvođača i ovlasti Hrvatske šumarske komore koja će se osnovati posebnim zakonom. Rekao je još da će ove primjedbe amandmanski uobličiti i podržati ovaj zakon.

Niko Rebić (HDZ) smatra da predložen zakon ne rješava dvojbe glede poljoprivrednog i šumskog zemljišta pa kaže kako treba izvršiti prostorno razgraničenje između te dvije vrste zemljišta. Gotovo nevjerojatnim i nemogućim čini se naveden podatak da danas šume pokrivaju 43 posto površina, jer u Francuskoj primjerice one pokrivaju 27,7

posto. U spomenuti podatak od 43 posto ubrojeno je i tzv. šumsko zemljište koje je s gledišta nacionalnog gospodarstva potencijalno interesantno kako za poljoprivredu i stočarstvo tako i za maslinarstvo, kaže zastupnik. Prema članku 53. Konačnog prijedloga zakona opožarene površine ne mogu se privesti drugoj kulturi 5 godina od opožarenja. Znači li to da erozija, a ona je najveća iza požara, treba odnijeti cijelu zemlju da bi se nekom zemljištu dalo pravo služnosti za neke druge kulture (masline i vinograde npr.). Pozitivno je što se prema članku 57. na šumi i šumskom zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske može osnovati pravo služnosti za obavljanje određene vrste djelatnosti, ali Rebić upozorava da je provođenje takvih odredbi do sada bilo jako sporo i uz mnogo problema (od siječnja npr. na području Splitsko-dalmatinske i Dubrovačko-neretvanske županije stoje zahtjevi za 420 ha, a pozitivno je riješeno tek 20 ha). **Jure Bitunjac (HDZ)** naglašava da je ovdje riječ o prvom cjelovitom hrvatskom zakonu o šumama, jer su aktualni i dosadašnji zakoni bili tek prijepis zakona bivše države. Novopredloženi zakon veliki je iskorak u reguliranju ove materije i k tome je još usklađen s europskim standardima. Zastupnik i u ovom zakonu prepoznaje rukopis "Hrvatskih šuma" i dodaje kako je i dalje sačuvan jedan konzervativan pristup (ne u negativnom smislu) u smislu očuvanja šuma. Dosadašnji je zakon, a dijelom će i predloženi, biti na neki način kočnica gospodarskog razvitka, ali to se, kaže, mora izbjeći podzakonskim aktima, uredbama i pravilnicima. Vezano za pitanje gospodarenja šumskim zemljištem Bitunjac upozorava da se ne mora državni interes poklapati s interesom neke male općine ili nekog grada te da bi bilo puno praktičnije prijenos vlasništva prenijeti na jedinice lokalne samouprave, poglavito one s područja posebne državne skrbi tj. tamo gdje urbanizacija još nije uzela maha i gdje je cijena tog zemljišta relativno niska. Tako bi se izbjeglo veliko administriranje, a jedinicama lokalne samouprave riješila komunalna i druga infrastruktura.

Replicirajući na izlaganje prethodnika koje se odnosilo na pitanje gospodarenja šumama, **Pero Kovačević (HSP)** upozorio je, kako je rekao, na najeklatantniji primjer lošeg gospodarenja na području Istre kada su se općine i gradovi uknjižili na šumsko zemljište uz more, zatim to podijelili, odnosno "prodali svojima" u vrijeme kada nije bila dopuštena gradnja, nakon toga urbanističkim planovima dopustili gradnju, a vrijednost zemljišta postala 20 puta veća.

Predloženi bi zakon trebao ubuduće osigurati integralno gospodarenje šumskim eko sustavima na čitavom području Republike Hrvatske na način da se osigura stabilnost tog sustava, biološka raznolikost, samoobnovljivost, produktivnost i razvoj opće korisnih funkcija šuma.

Podaci o zastupljenosti šuma na kopnenom dijelu svrstavaju Hrvatsku u red šumovitijih država Europe, a Hrvatska je jedna od rijetkih europskih zemalja čije šume imaju pretežno prirodnu strukturu, naglasio je **Tomislav Čuljak (HDZ)**. Tome je uvelike pridonijelo i uspješno gospodarenje našim šumama o čemu svjedoči 150-godišnja tradicija šumarske struke i znanosti. Predloženi bi zakon trebao ubuduće osigurati integralno gospodarenje šumskim eko sustavima na čitavom području Republike Hrvatske na način da se osigura stabilnost eko sustava, biološka raznolikost, samoobnovljivost, produktivnost i razvoj opće korisnih funkcija šuma. Zakon također mora osigurati jedinstveni gospodarski pristup i za šuma u privatnom vlasništvu, a tome će, drži, pridonijeti osnivanje i djelovanje šumarske savjetodavne službe (članak 68.). Zakonom se regulira ustroj i nadležnost šumarske inspekcije o čijoj kvaliteti i učinkovitosti u nadzoru ovisi provedba i intencija samog zakona. Zaključujući istup zastupnik je rekao da predloženi

zakon drži dobrim prijedlogom i vjeruje da će njegovo donošenje pridonijeti još boljem i uspješnijem djelovanju "Hrvatskih šuma".

Funkcionalne promjene unutar Trgovačkog društva "Hrvatske šume" d.o.o., novonastale društveno-ekonomske okolnosti, obveze usklađivanja zakona s direktivama EU, te niveliranje zakona zbog brojnih izmjena i dopuna u protekla dva desetljeća, zahtijevaju promjene zakona o šuma, a podvukao je **Ivan Vučić (HDZ)**. U nastavku pobrojao je brojne novosti i poboljšanja koje predloženi zakon donosi te ustvrdio da je Zakon utemeljen na konvencionalan način gospodarenja šumama, dakako, uz poštivanje odredbi, direktiva i konvencija kojih je Hrvatska potpisnica. Zakonom se rješava niz pitanja kojima se poboljšavaju odredbe postojećeg zakona i time jasnije definiraju postupci, odnosi i pojmovi u području šumarstva koji su u dosad važećem zakonu samo izazvali dvojbe i različita tumačenja.

I Mario Zubović (HDZ) naglašava da se predloženim zakonom rješava niz pitanja kojim se poboljšavaju odredbe postojećeg zakona. S tim u vezi naveo je nekoliko novina koje donosi zakon. Regulira se npr. upravljačko pravo vlasnika pri odabiru i načinu gospodarenja i raspodjele dobiti, a pravo gospodarenja u državnim šumama ima trgovačko društvo u državnom vlasništvu koje

će morati poslovati na tržišnim načelima i postati konkurentno na domaćem i stranom tržištu. Spomenuo je i osnivanje Šumarske komore i Šumarske savjetodavne službe, namjensku raspodjelu sredstava uplaćenih za općekorisne funkcije šuma na poseban račun trgovačkog društva, uvođenje i vođenje upisnika šumoposjednika itd. Vlada je uvažila većinu primjedaba iz prvog čitanja zakona pa su riješene sve nedoumice i moguća različita tumačenja zakonskih odredbi.

Šumarska savjetodavna služba

Zastupnik mr. sc. **Božidar Pankreć (HSS)** je pozdravio osnivanje Šumarske savjetodavne službe te ustvrdio da će u nastavku iznijeti nekoliko rečenica koje nisu direktno vezane uz predloženi zakon ali, drži, da bi to valjalo zakonom riješiti. Nije mu npr. jasno odustajanje od decentralizacije "Hrvatskih šuma" tako da što veću ulogu dobiju lokalne zajednice, u prvom redu šumarije. Također mu je žao što se ni ovim zakonom neće riješiti dio posla koji nas tek čeka, a odnosi se na restrukturiranje "Hrvatskih šuma".

U zaključnoj riječi u ime predlagatelja državni tajnik Herman Sušnik primijetio je da je tijekom rasprave bilo dosta riječi o reorganizaciji poduzeća "Hrvatske šume". Predlagatelj je svjestan da se

radi o velikom zalogaju kojeg tek treba pokrenuti, a naglašava da je dosta stvari već urađeno. U tom smislu rade se određene pripreme i sigurno je da se neće na tome stati već ustrajati na tome da "Hrvatske šume" budu još puno bolje i kvalitetnije u svom poslovanju i cijeli taj sustav decentralizira tako da se obveze i odgovornost spuste na najniže nivoe (šumarije) tj. tamo gdje se proizvodnja i događa. Misli da je dobro riješeno pitanje financiranja uzgoja šuma. Zakon je riješio i pitanje financiranja radova na biološkoj obnovi šuma, napose trošenja sredstava naknade općekorisnih funkcija šuma. Glede prava služnosti napominje da je Vladinim programom dosad obuhvaćeno 6300 ha šuma, odnosno zemljišta za podizanje trogodišnjih nasada, a sada se priprema još jedna određena površina, pa bi ukupna tako zaokružena površina iznosila oko 10 tisuća hektara.

Prije glasovanja o amandmanima državni se tajnik u ime predlagatelja izjasnio o podnesenim amandmanima. Tako je predlagatelj od 12 podnesenih amandmana prihvatio pet, od toga jedan djelomično (vidjeti prikaz amandmana), koji su time postali sastavni dio zakona.

Nakon toga Hrvatski je sabor donio Zakon o šumama (83 glasova "za", 2 "suzdržana", 6 "protiv") u tekstu kako ga je predložila Vlada zajedno s prihvaćenim amandmanima.

J.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O PODJELI TRGOVAČKOG DRUŠTVA HŽ - HRVATSKE ŽELJEZNICE d.o.o.

Nastavak rekonstruiranja željezničkog sustava

Na 17. sjednici Hrvatski sabor je - hitnim postupkom - donio Zakon o podjeli trgovačkog društva HŽ-Hrvatske željeznice d.o.o., na četiri manja trgovačka društva, prema poslovnim

područjima (upravljanje, održavanje i izgradnja željezničke infrastrukture; prijevoz putnika; prijevoz tereta; i vuča vlakova) te krovnu organizaciju HŽ- Grupa d.o.o. Kako je uvodno

naglasio predstavnik predlagatelja, obveza donošenja ovog Zakona proizlazi iz članka 42. Zakona o željeznici, kojim su stvorene osnove za restrukturiranje željezničkog sustava

va u Hrvatskoj na europski način. Naime, temeljni princip tog zakona je razdvajanje željezničke infrastrukture od prijevoza, te liberalizacija željezničkog transportnog tržišta. Budući da je preustroj trebalo provesti do početka njegove primjene (1. siječnja 2006.), Vlada je predložila donošenje Zakona o podjeli HŽ-a hitnim postupkom, što je izazvalo žestoke reakcije oporbenih zastupnika.

Naime, smatraju neprihvatljivim da se o ovako važnom zakonu, o kojemu ovisi sudbina brojnih zaposlenih na HŽ-u i u pratećoj industriji, odlučuje hitnim postupkom. To više što je bilo dovoljno vremena za pripremu nove organizacijske strukture, pa nema potrebe da se ona određuje pod pritiskom zakonskih rokova i zahtjeva EU. Ovako se stječe dojam da je osnovna svrha predloženog zakona brza privatizacija HŽ-a i grabež vrijednih nekretnina kojima raspolaže ta tvrtka, čulo se u raspravi.

Oporba je bila nezadovoljna i koncepcijom ponuđenog zakona, budući da se njime sve ovlasti u svezi s podjelom ogromne imovine HŽ-a i osnivanjem novih društava prenose na Vladu, što je, po njihovoj ocjeni, nezakonito i protuustavno. Optužili su je, također, da protekle dvije godine nije ulagala u modernizaciju željeznice, tako da novoosnovane tvrtke, sa zastarjelim kapacitetima, neće moći opstati na liberaliziranom transportnom tržištu. To znači da će u Hrvatskoj uskoro teret prevoziti strani operateri, koji su puno bolje opremljeni od naših, dok će dio zaposlenih na Željeznici, prije svega u teretnom prijevozu i vuči vlakova, postati višak, upozoravaju sudionici u raspravi. Najglasniji su bili zastupnici SDP-a, koji su se zalagali za to da se prolongira rok za primjenu Zakona o željeznici, kako bi se u međuvremenu stvorili uvjeti za modernizaciju. Zahtijevajući da se ponuđeni zakonski tekst povuče iz procedure i doradi, poručili su predlagatelju da se odgovornost za dalekosežne posljedice predloženih rješenja ne može prevaljivati na leđa sindikata, koji su potpisali zaključke o postignutom konsenzusu o konačnom prijedlogu zakona.

Za razliku od oporbe, parlamentarna većina se priklonila stajalištu Vlade, da se sustav HŽ-a mora razdvojiti na samostalne poslovne subjekte, kako bi postao konkurentan i bolje funkcionirao.

O PRIJEDLOGU

Osnovne intencije predloženog Zakona zastupnicima je obrazložio **Dražen Breglec**, državni tajnik Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka. Uvodno je napomenuo da obveza njegova donošenja proizlazi iz članka 42. Zakona o željeznici iz 2003. godine, koji će se početi primjenjivati 1. siječnja 2006. Temeljni princip tog Zakona je razdvajanje dvaju osnovnih segmenata u željezničkom poslovanju - infrastrukture i prijevoza (te su obveze definiranje i u smjernicama EU, te implementiranje u Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju). Predviđeno je da se razdvajanje mora provesti najkasnije do početka primjene osnovnog zakona, zbog čega je i Zakon o podjeli HŽ-a predložen za donošenjem hitnim postupkom.

Nije prihvatljiv prijedlog da Vlada svojom odlukom, koja možda neće ni vidjeti Sabora, odlučuje o tome kako će se HŽ razdvojiti na zasebna trgovačka društva, i o podjeli vrijedne imovine te tvrtke na novoosnovana društva, pogotovo stoga što se radi o firmi od osobitog gospodarskog interesa za Republiku Hrvatsku.

Zakon o željeznici, uz ugovor o PAL zajmu sa Svjetskom bankom, ujedno predstavlja i pravni okvir u procesu restrukturiranja i strukturnih promjena na Željeznici, radi njezinog osposobljavanja za konkurentnost na prometnom tržištu, naglašava Breglec.

Tijekom 2005. godine započeo je proces privatizacije ovisnih društava HŽ-a, koji se nastavlja i u 2006. godini. Najbolji pokazatelj produktivnosti Željezni-

ce je smanjenje radnog omjera, sa 243 na 220, a prvi put je smanjen i ukupni broj zaposlenih u sustavu (za 4,5 posto, odnosno za 670 radnika). Očekivani efekti provedenih mjera restrukturiranja trebali bi omogućiti i smanjenje subvencija za Hrvatske željeznice u 2006. godini, za oko 235 mln. kuna. To, međutim, ne znači da će se smanjiti ukupna podrška tom sustavu iz Državnog, odnosno proračuna resornog Ministarstva. Naime, izdvajanja za tu namjenu ostaju na prošlogodišnjoj razini (oko 2 milijarde 852 milijuna kuna), samo što će se sada više sredstava usmjeriti za investicije u željezničku infrastrukturu i za prijevozna sredstva (za tu namjenu planirano je 300 mln. kuna više nego godinu dana ranije).

Novim zakonom predviđa se osnivanje četiriju društava s ograničenom odgovornošću, za pojedina poslovna područja: upravljanje, održavanje i izgradnju željezničke infrastrukture; prijevoz putnika; prijevoz tereta i vuču vlakova. Predviđa se i osnivanje krovne organizacije u čijem će vlasništvu biti spomenuta trgovačka društva (jedini vlasnik tog društva bit će Republika Hrvatska). Prema predloženom, Vlada bi do 1. lipnja 2006. trebala donijeti Odluku o definiranju, odnosno o podjeli imovine trgovačkog društva HŽ d.o.o., a do 30. lipnja i odluku o osnivanju spomenutih trgovačkih društava. Ti će subjekti biti pravni slijednici trgovačkog društva HŽ, u odnosu na preuzetu imovinu prava i obveze (osim obveza iz članka 42. st. 3. Zakona o željeznici). Naime, danom njihova upisa u Sudski registar brisat će se upis trgovačkog društva HŽ d.o.o.

Po riječima gospodina Bregleca, ovaj zakonski prijedlog je dugo i temeljito pripreman, a tijekom tog postupka usuglašen je sa socijalnim partnerima i sa strukom. Naime, podržalo ga je šest sindikata koji zastupaju 99 posto zaposlenih na Željeznici, a o postignutom konsenzusu svjedoči i poseban zaključak koji su potpisali resorni ministar i njihovi predstavnici. Obrazloživši razloge za hitni postupak, pozvao je zastupnike da u raspravi dadu svoj konstruktivni doprinos uobljčavanju zakonskih rješenja.

Uvertira u privatizaciju

Osim toga, u obrazloženju predlagatelja stoji da se razdvajanjem HŽ-a na manja trgovačka društva prema poslovnim područjima, stvaraju subjekti sposobni za prihvaćanje tržišnih uvjeta, koje nameće potreba otvaranja i liberalizacije pristupa drugih subjekata željezničkom transportnom tržištu. To drugim riječima znači odlazak na tržište, a sutra ili prekosutra i privatizaciju, tvrdi zastupnik. Najvjerojatnije će se privatizirati ono što je dohodovno - teretni promet - zbog čega njegovi stranački kolege izražavaju zabrinutost, bez obzira na to što je navodno postignut konsenzus sa sindikatima/sa socijalnim partnerima.

Stječe se dojam da je osnovna svrha ovog zakona brza privatizacija HŽ-a i grabež njihovih nekretnina.

U nastavku je citirao zaključke što su ih potpisali predstavnici šest sindikata koji pregovaraju o sklapanju novog kolektivnog ugovora za HŽ i resorni ministar, kako bi ilustrirao da se u njima uopće ne govori o zakonu, nego o sigurnosti radnog mjesta na Hrvatskoj željeznici. Naime, u zaključcima stoji da su obje strane suglasne s tim da, prema Kolektivnom ugovoru prednost pri zapošljavanju u nekom od novoosnovanih društava koja će se formirati nakon podjele HŽ-a, imaju radnici koji su postali višak u drugom takvom društvu, ispunjavaju li propisane uvjete (u vrijeme racionalizacije teško da će biti mjesta u toj tvrtci). U drugoj točki zaključaka navodi se da će se radi provođenja Zakona o podjeli trgovačkog društva HŽ, spomenuti sindikati uključiti u dogovaranje o tome koji radnici postaju zaposlenici novoosnovanih trgovačkih društava. Sve u svemu, mislim da će zaposlenici na Željeznici na kraju zažaliti zbog ovakvog zakona kojim se Vladu ovlašćuje da mimo Sabora disponira ogromnom imovinom HŽ-a, kaže Kajin. Među

ostalim, postavlja se pitanje tko će preuzeti brigu o lokalnim prugama, pogotovo kad je riječ o zatvorenim sustavima poput onoga u Istri (prometovanje sa Zagrebom ili Rijekom moguće je samo preko Slovenije).

Na kraju je izjavio da njegovi stranački kolege ne mogu prihvatiti kondicije predloženog Zakona (šteta da se o njemu ne raspravlja u redovnoj proceduri).

RADNA TIJELA

Prije rasprave na plenarnoj sjednici ponuđeni zakonski tekst razmotrila su i poduprla nadležna radna tijela - matični **Odbor za pomorstvo, promet i veze** te **Odbor za zakonodavstvo** (uložio je amandmane nomotehničke naravi na članke 2, 6. i 8. koje je Vlada uvažila).

RASPRAVA

Neprihvatljiva hitnost i prenošenje ovlasti na Vladu

Budući da se radi o zakonu sudbonosnom za Hrvatske željeznice, za **Klub zastupnika HSP-a** nije prihvatljivo da ga se donosi hitnim postupkom, i to zadnjeg dana zasjedanja Parlamenta - kaže dr.sc. **Tonči Tadić**. Osim toga, ovaj zakonski prijedlog Vlada je utvrdila na sjednici u petak poslijepodne, u vrijeme kad je cijela nacija bila konsternirana uhićenjem generala Gotovine, tako da se unaprijed znalo da neće dobiti medijsku pozornost. S obzirom na to da se predlagatelj poziva na Direktivu EEC br. 440 iz 91. godine, pojasnio je da je osnovni cilj tog dokumenta potaknuti razvoj željezničke mreže unutar EZ-a, radi stvaranja jedinstvenog tržišta i povećanja njihove efikasnosti. Naglasak je - kaže - na odvajanju upravljanja željezničkog od operatera infrastrukture, odnosno na računovodstvenom razdvajanju firmi, tako da ne dolazi do prelijevanja novca, s tim da se dopušta ulazak stranih operatera na tržište zemalja članica. U svim člancima tog dokumenta govori se o potrebi modernizacije,

kao osnovnog preduvjeta za postizanje zacrtanih ciljeva, a mi ulazimo u ovakav projekt bez da smo dobili izvješće o tome kako stojimo na tom planu, nego dobio je.

Po mišljenju njegovih stranačkih kolega nije prihvatljiv prijedlog da Vlada svojom odlukom, koja možda neće ni vidjeti Sabora, odlučuje o tome kako će razdvojiti HŽ na zasebna trgovačka društva i određuje njihov temeljni kapital. Naime, radi se o firmi koja ima nekretnine ogromne vrijednosti, i veliku stratešku važnost za razvoj Republike Hrvatske. Osim toga, u zakonu se uopće ne spominje što će biti s lokalnim prugama (tko će ih preuzeti i održavati, kupovati vagone i lokomotive, koja je u tome uloga lokalne samouprave, itd.) ni tko donosi odluku o njihovu ukidanju. Po riječima zastupnika predloženim otvaramo naše željezničko tržište za strane operatere, no veliko je pitanje u kojoj će mjeri susjedna tržišta biti dostupna našima, prežive li iduću godinu.

Daljnja je zamjerka njegovih stranačkih kolega da u zakonu nema ni riječi o tome što će biti s imovinom tvrtki kćeri Hrvatskih željeznica. Riječ je, kaže, o nizu firmi koje dobro posluju dok su u sustavu HŽ-a, no pitanje je kako će se snaći na otvorenom tržištu. Stječe se dojam da je osnovna svrha ovog zakona brza privatizacija HŽ-a i grabež njihovih nekretnina. Zbog navedenih razloga Klub zastupnika HSP-a ne može podržati ovaj zakonski prijedlog.

Željeznički sustav kompatibilan s europskim

Govoreći u ime **Kluba zastupnika HDZ-a**, **Živko Nenadić** je potvrdio da obveza donošenja ovog Zakona doista proizlazi iz članka 42. Zakona o željeznici i direktiva EU. Spomenuti Zakon je donesen 2003. godine, u okviru procesa usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU, a počinje se primjenjivati od 1. siječnja 2006. Taj propis, kao i Ugovor o zajmu sa Svjetskom bankom, predstavlja pravni okvir u procesu restrukturiranja Željeznice, radi njenog osposobljavanja za

konkurentnost na prometnom tržištu. U okviru tog procesa tijekom 2005. započeo je proces privatizacije ovisnih društava, smanjen je radni omjer za 9,4 posto, te broj zaposlenih za 4,5 posto. Očekivani efekti od nastavka restrukturiranja u 2006., uz podjelu HŽ-a prema ovom zakonskom prijedlogu, su smanjenje subvencija za željeznicu za 12,7 posto (oko 235 mln. kuna, no istodobno se planiraju veća izdvajanja za investicije u željezničku infrastrukturu (za 167 mln. kuna) i prijevozna sredstva (za 231 mln. kuna).

Najavio je da će njegovi stranački kolege poduprijeti predloženi zakon, jer je kvalitetno pripremljen, a dobio je i podršku sindikata, odnosno socijalnih partnera. Željeznički sustav organiziran na ovakav način postat će kompatibilan s europskim, što će omogućiti pristup naših prijevoznika na europskom željezničkom tržištu.

Naša željeznica, koja raspolaže sa 27 godina starim vagonima, zasigurno neće ući na strana tržišta, ali će zato ovaj zakon omogućiti stranim operaterima da prevoze teret u Hrvatskoj, konstatala je **Dragica Zgrebec**.

Nije točna tvrdnja da je Zakon o željeznici nametnuo donošenje ovog zakona, kaže **Slavko Linić**. Njime je Vlada dobila obvezu da brine o Željeznici, ali protekle dvije godine nije o tome vodila računa. To je bio razlog zbog kojeg je prolongirala primjenu tog zakona za godinu dana (trebao se početi primjenjivati još početkom 2005.). Umjesto da taj rok ponovno produži, sada nam nameće zakon koji je štetan za Željeznicu.

Modernizacija preduvjet konkurentnosti

Glasnogovornica **Kluba zastupnika HNS-a, Alenka Košiša Čičin-Šain**, također smatra da će liberalizacija transportnog tržišta, koju moramo provesti, dovesti u Hrvatsku strane operatere koji su tehnički puno bolje opremljeni od naših. Nažalost, u prijedlogu proračuna nije predviđena nabavka niti jedne nove motorne garniture, kao ni naba-

va novih teretnih vagona (posljednji su kupljeni još za vrijeme bivše Vlade). Zaustavljanjem projekta modernizacije HŽ-a dovedeni su u pitanje efekti koji se očekuju od donošenja ovog Zakona. Primjerice, postavlja se pitanje mogu li novoosnovane tvrtke biti komercijalno uspješne sa zastarjelom tehnologijom i sredstvima za rad?

Očekivani efekti od nastavka restrukturiranja su smanjenje subvencija za željeznicu, no istodobno se planiraju veća izdvajanja za investicije u željezničku infrastrukturu i prijevozna sredstva.

Iz ovog zakonskog prijedloga nije vidljivo ni tko će gospodariti nekretninama i na koji način. Po mišljenju zastupnika HNS-a, bilo bi puno bolje osnovati društvo s ograničenom odgovornošću za gospodarenje nekretninama, nego ono za vuču vlakova (takvo društvo ne postoji kao samostalno niti u jednoj europskoj državi). Predloženim se ne rješava niti upravljanje sa 17 postojećih ovisnih poduzeća koja su u vlasništvu HŽ-a (nije jasno hoće li i koja od novoosnovanih poduzeća biti vlasnici tih tvrtki). Ne samo da se ovim Zakonom ovlasti Sabora prenose na Vladu (ovlaštena je za podjelu imovine HŽ-a, čiji temeljni kapital iznosi oko 7,5 mlrd. kuna, s tim da je tržišna vrijednost višestruko veća), nego predložena rješenja ne jamče financijsku konsolidaciju i pretvaranje HŽ-a u komercijalno uspješnu tvrtku. Riječ je - kaže - o još jednom u nizu površnih prijedloga ove Vlade, koji nije popraćen nikakvom ekonomskom analizom iz koje bi bila vidljiva racionalizacija i efikasnost upravljanja, te potvrđene smjele tvrdnje o povećanju prihoda i smanjenju pritiska na državni proračun.

Smatramo da su Željeznice i resorno ministarstvo imali dovoljno vremena za pripremu nove organizacijske struktu-

re HŽ-a, a ne da se ona određuje navrat - nanos, pod pritiskom zakonskih rokova i zahtjeva EU, napominje zastupnica. Steče se dojam, kaže, da je jedina svrha površnog obrazloženja predlagatelja obmanuti zastupnike, kako bismo usvajanjem ovog Zakona Vladi dali alibi da sa značajnom državnom imovinom čini što god želi. U njenom se obrazloženju, među ostalim, navodi da provođenje ovog Zakona ne iziskuje dodatna sredstva u Proračunu, a zaboravlja se na to da novonastala društva, da bi u startu mogla samostalno funkcionirati, moraju imati i obrtna sredstva za plaće i dr.

Zbog svega navedenog **Klub zastupnika HNS-a** sugerira da se ovaj zakonski prijedlog odbije. Apeliraju na Vladu da idući put kad izađe pred zastupnike s ovom problematikom predoči i potrebne analitičke podatke iz kojih će se moći sagledati posljedice donošenja naknadnih odluka o podjeli imovine HŽ-a, popis i procjenu te imovine, kao i jasan prijedlog upravljanja imovinom osnovnog i ovisnih društava. A u međuvremenu treba prionuti modernizaciji Željeznice, kako bi se do sutra osigurala konkurentnost našim tvrtkama.

Tvrtka nije pripremljena za restrukturiranje

Slavko Linić je najavio da **Klub zastupnika SDP-a** također neće glasovati za ovaj Zakon, i to iz više razloga. U prvom redu nije dovoljno obrazložen za donošenje relevantne odluke (nedostaju temeljni podaci o imovini i tržišnim sposobnostima pojedinih segmenata HŽ-a). Osim toga, predloženo nije u interesu zastupnika koji bi trebali kontrolirati rad hrvatske Vlade, budući da se predviđa da će ona svojom odlukom podijeliti najveću firmu u državnom vlasništvu (kod privatizacije Ine sve je ovlasti imao Sabor).

U nastavku je podsjetio na to da je u HŽ-u i tvrtkama kćerima zaposleno gotovo 20 tisuća radnika, te da o ovom trgovačkom društvu ovisi ogromno hrvatsko tržište (npr. zaposleni u "Đuri Đakoviću", "Končaru" Gredelju, Željezničkoj radionici u Čakovcu, itd.). O ovako važ-

noj firmi trebali bismo odlučivati hitnim postupkom, na temelju zakona koji je Vlada utvrdila pred nekoliko dana, negodovao je Linić. Nije točno, kaže, da je o njemu postignut i stručni i sindikalni konsenzus. Naime, stručna javnost se prilikom donošenja Zakona o željeznici iz 2003. godine, zalagala za restrukturiranje, ali ne bez modernizacije. A prema ovom zakonu restrukturiranje bi trebalo biti gotovo u šest mjeseci, a da modernizacija nije ni započela. To je štetno ne samo za HŽ, nego i za razvoj hrvatskog gospodarstva, tvrdi zastupnik.

Po njegovim riječima na ovako nestručan zakon ni sindikati nisu dali suglasnost. Točnije, oni brinu o tome da radnici ne dobiju otkaz i gdje će ih se rasporediti, a ne govore o tekstu zakona.

Osnovni je problem to što Hrvatske željeznice nisu modernizirane, a sa zastarjelim kapacitetima nisu sposobni priključiti se na europsku željezničku mrežu, napominje zastupnik. Istodobno se omogućava nediskriminatorski pristup hrvatskoj željezničkoj infrastrukturi i potencijalnim stranim operaterima. To znači da će iz luke Ploče i iz luke Rijeka ubuduće voziti austrijski i njemački operateri, jer domaći nisu konkurentni, zaključuje Linić. Izdvajanjem segmenta vuče ih HŽ-a taj ćemo sektor uništiti, jer je poznato da ima dvostruko veće troškove po jedinici od europske konkurencije, napominje dalje (stare lokomotive troše znatno više diesel goriva i struje). Za nekoliko godina nestat će i teretni promet, jer više neće dobivati potporu iz državnog proračuna, a ni on nije konkurentan. Najugroženiji će biti sedam tisuća zaposlenih u ove dvije firme, ali i dobar dio radnika u industriji koja je vezana na Hrvatske željeznice. A sve to zato jer protekle dvije godine nismo tu tvrtku pripremili za restrukturiranje (upravo to što se nije dovoljno ulagalo u modernizaciju, bio je razlog za interpelaciju SDP-a o radu Vlade). Stoga bi bilo bolje da Vlada, kao i lani, pomakne rok primjene Zakona o željeznici za još godinu dana. Nema razloga za žurbu, to više što još nismo spremni primijeniti ovaj Zakon bez štetnih posljedica

za HŽ, imovinu Hrvatske i najmanje 7 tisuća zaposlenih.

Na kraju je apelirao na zastupnike da uskrate potporu predloženom Zakonu.

Sudeći po sporazumu između ministra Kalmete i sindikata o provedbi članka 2. Zakona o podjeli trgovačkog društva HŽ d.o.o., taj zakon je već donesen, primijetio je **Pero Kovačević (HSP)**.

Naša željeznica, koja raspolaže sa 27 godina starim vagonima, zasigurno neće ući na strana tržišta, ali će zato ovaj zakon omogućiti stranim operaterima da prevoze teret u Hrvatskoj.

Predsjednik **Šeks** ga je ispravio, napomenom da u tom zaključku stoji da su resorni ministar i sindikati koji pregovaraju o sklapanju novog kolektivnog ugovora za HŽ, 8. prosinca 2005. postigli konsenzus o konačnom prijedlogu zakona. Izgleda da nismo svi dobili isti tekst zaključaka, budući da kolega Linić tvrdi da nije postignut konsenzus sa sindikatima, konstatirao je **Nikola Sopčić (HDZ)**.

Postignut konsenzus sa socijalnim partnerima

Uključivši se u raspravu, **Dražen Breglec** je ponovio da je obveza donošenja ovog Zakona definirana člankom 42. Zakona o željeznici, te da je Vlada pravovremeno pripremila i uputila zakonski tekst u proceduru (po svemu sudeći bit će i pravovremeno donesen). Naglasio je da je Vlada ponosna na to što je o ovako važnom pitanju uspjela postići konsenzus s više od 99 posto članova sindikata, koji nerijetko nemaju usuglašene stavove ni po pitanju radničkih i socijalnih prava. Do zadnjeg trenutka se pregovaralo sa socijalnim partnerima, i to je bio razlog što je konačni prijedlog zakona utvrđen tek 9. prosinca. Ne stoji teza da se njime predlažu loša rješenja i da je zbog toga plasiran u trenutku kad je pažnja javnosti bila usmjerena

na nešto drugo, kaže Breglec. Naprotiv, ovaj zakon je prijeko potreban, jer se sustav HŽ-a mora razdvojiti da bi postao konkurentan i da bi bolje funkcionirao. Naime, očekuje se da će u tako razdvojenom sustavu unutrašnje slabosti i troškovna mjesta lakše isplivati na površinu i da će se rješavati unutar sustava, a ne nametnutim administrativnim mjerama izvana.

Točno je - kaže, da HŽ posjeduje izuzetno vrijedne nekretnine, no ne predviđa se njihova prodaja, već samo podjela, tako da i dalje ostaju u vlasništvu države. Nije opravdana ni bojazan da se ta imovina dijeli na previše segmenata, budući da sve ostaje u sustavu krovnog društva, koje će upravljati vlasničkim udjelima novoosnovanih društava.

U nastavku je podsjetio na činjenicu da je implementacija tržišnih mehanizama definirana Zakonom o željeznici, dok se Zakonom o podjeli tog trgovačkog društva na pojedina poslovna područja samo naznačuje daljnji smjer provedbe procesa restrukturiranja. To znači da svi segmenti HŽ-a i dalje ostaju u vlasništvu države, ali će ubuduće funkcionirati na transparentniji način.

Na kraju je spomenuo da je upravo definiran ugovor između HŽ-a i "Đure Đakovića", uz garanciju Vlade, za izgradnju 300 vagona "teških" 255 mln. kuna. To ide u prilog Željeznici, kao i donošenje ovog Zakona, budući da njegovim stupanjem na snagu hrvatska Vlada, odnosno Ministarstvo financija, preuzima sve njihove dugoročne obveze (oko 4 mln. kuna).

Iako svi govore o uspješnoj i dohodovnoj Željeznici, bojimo se da je ovo uvertira u privatizaciju te tvrtke ili njenih dijelova, izjavio je **Damir Kajin**, predstavnik Kluba zastupnika IDS-a. Naime, tijekom lipnja 2005. Vlada je donijela odluku o "privatizaciji" tzv. ovisnih društava (unutar željezničkog sustava djeluje 17 takvih društava čiji direktori zacijelo imaju menadžerske ugovore i sve ostale beneficije, što također treba ukinuti i podvesti pod režim zastupnika).

Da Vlada poštuje zakone, ne bi prošle godine mijenjala Zakon o željeznici

prošle godine, primijetio je **Šime Lučin (SDP)**. A što se tiče konsenzusa sa sindikatima, riječ je o običnoj trgovini. Naime, Vlada je ponudila ovaj zakon, u zamjenu za izmjenu Kolektivnog ugovora. Vrijeme će pokazati tko je što dobio tom trgovinom, čini mi se da smo svi izgubili. **Josip Leko** je zamjerio državnom tajniku, da se poziva samo na jednu odredbu Zakona o željeznici. Postoje i druge odredbe koje nalažu modernizaciju i restrukturiranje tog sustava, ali to nije napravljeno.

Ako ste o ovakvom zakonu postigli konsenzus sa sindikatima, ne možete na to biti ponosni, poručila je predstavnici Vlade **Milanka Opačić** (riječ je o manipulaciji sa sindikalnim vrhom, na račun radnika). Vladina namjera nema veze s europskom regulativom, nego sa sporazumom koji ste sklopili sa Svjetskom bankom, a zašto je takav to će vas narod pitati na idućim izborima, dometnuo je **Tonči Tadić**. Po mišljenju **Zdenka Antešića (SDP)** tzv. konsenzusom se samo želi prikriti političku trgovinu, odnosno izuzetno loša zakonska rješenja koja će rezultirati teškim posljedicama za HŽ i hrvatske interese u cjelini.

Sa zastarjelom opremom slabe šanse na tržištu

Po ocjeni **Nenada Stazića**, ovaj zakonski prijedlog je u potpunosti neprihvatljiv, a zbog načina na koji se predlaže i uvredljiv za Sabor. Nitko nema ništa protiv podjele HŽ-a, ali najprije ih je trebalo pripremiti za tržišnu utakmicu, odnosno modernizirati (kao što je bila pripremljena Ina). S ovako zastarjelom opremom oni nemaju nikakvu šansu za opstanak na liberaliziranom tržištu, i ovim Zakonom ih se, zapravo, šalje u propast. To je neodgovorno, prije svega prema 7 tisuća zaposlenih u društvima za prijevoz tereta i vuču vlakova, te njihovim obiteljima, jer će ti ljudi postati višak i završiti na ulici. Naime, država više neće moći pomagati niti jedno od ovih društava, jer se to kosi sa zakoni o tržišnom natjecanju. Prema tome, ono što piše u obrazloženju predlagatelja obična je floskula. Naime, samim

razdvajanjem HŽ-a na četiri trgovačka društva ne znači da će ti subjekti biti sposobni za prihvaćanje tržišnih uvjeta.

Zastupnici HDZ-a su njegovo izlaganje ocijenili uvredljivim za 99 posto članova sindikata djelatnika HŽ-a, pa i za vođe tih sindikata. Ako je zakon prihvatljiv za većinu zaposlenih u toj firmi, prihvatljiv je i za sve nas, naglašava **Franjo Matušić (HDZ)**. Mi doista vjerujemo da u toj firmi ima sposobnih ljudi koji će se znati snaći i na liberaliziranom transportnom tržištu.

Pero Kovačević je ustajao na tvrdnji da točka 2. sporazuma između resornog ministra i sindikata nema pravnu snagu, budući da se govori o provedbi zakona koji još nije donesen.

Liberalizacija transportnog tržišta, koju moramo provesti, dovest će u Hrvatsku strane operatere koji su tehnički puno bolje opremljeni od naših.

Ovo nije prvi slučaj da smo velike sustave, odnosno javna poduzeća, razbili na manje, i onda ih totalno uništiti (to je iskustvo iz provedene pretvorbe i privatizacije). Odredbe ovog "zbrzanog" zakona, koji može izazvati nesagledive štetne posljedice, još su jedan dokaz u prilog zaključku da Hrvatska uvodi kancelarski sustav, kaže zastupnik. Budući naraštaji neće nam oprostiti ovakav zakonodavni stampedo kakav je na djelu u ovom sazivu Sabora. Ne samo da se većina zakona donosi hitnim postupkom, nego su i pravno neprecizni, tako da omogućavaju dvojaka tumačenja i raznorazne makinacije. Najavivši da će njihov Klub uskoro podnijeti interpelaciju s tim u svezi, upitao je predstavnika predlagatelja zna li se, primjerice, tko će kupiti Glavni kolodvor.

Franjo Matušić je kategorički demantirao njegovu tvrdnju da Hrvatski sabor ovakvim radom ugrožava pravnu sigurnost u državi. Ne bojte se, kolega, da ćemo uvesti kancelarski sustav. Ni ovaj zakon zasigurno neće prouzročiti štetu

HŽ-u, kakvu je uzrokovala nabavka rezervnih dijelova koju je potpisala bivša vlast, i to bez natječaja, odnosno preko posrednika (u visini od milijardu kuna).

Dragica Zgrebec dijeli mišljenje da, "unatoč tome što imamo parlamentarni sustav, često donosimo takve zakone kao da imamo kancelarski sustav."

Vjerujem da će parlamentarna većina prihvatiti prijedlog Vlade, ali treba imati na umu da ćemo svi mi biti odgovorni ako donesemo ovakav zakon.

Mi već jesmo u kancelarskom sustavu, jer se u parlamentarnom sustavu Vladi ne daju ovlaštenja takve naravi, primijetio je **Pero Kovačević**. U svakom slučaju, ostat ćemo zabilježeni u povijesti kao saziv koji je prouzročio zakonodavni stampedo, a naraštaji i naraštaji će to morati ispaštati i ispravljati.

Hitna procedura opravdana

Po mišljenju **Zdravka Sočkovića**, hitno donošenje ovog Zakona je opravdano, jer to govori o odlučnosti Vlade da se pozitivne promjene u HŽ-u dogode što prije. Podsjetio je na to da je Sabor donio Zakon o željeznici u skladu s obvezama proizašlim iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju s EU. Njime su stvorene osnove za restrukturiranje željezničkog sustava, po načelu razdvajanja željezničke infrastrukture od prijevoza, te liberalizacije transportnog tržišta. Kako reče, projekt osuvremenjivanja, financijske konsolidacije i restrukturiranja željeznice za razdoblje od 1998. do 2002. godine bio je predložen s namjerom stvaranja suvremene i efikasne prijevoznike tvrtke, te smanjivanja financijskog opterećenja za državni proračun. Razdvajanje glavnih poslovnih područja i daljnje izdvajanje neosnovnih djelatnosti u nove tvrtke - kćeri, omogućava uključivanje privatnog sektora u ove procese, napominje zastupnik. Međutim, razdoblje od 2000- 2003. godine bilo je obilježeno izrazitom kreditnom ekspanzijom HŽ-a. Naime, kratkoročnim zaduženjima te tvrtke, uz državna jamstva, stvoren je privid financijske stabilnosti, a umjesto

ulaganja u investicije financirani su troškovi tekućeg poslovanja. Tijekom 2004. i 2005. godine ta je praksa prekinuta, ali Vlada je početkom 2004. bila prisiljena preuzeti otplatu dospjelih kredita iskorištenih u 2002. i 2003. godini (ukupno 1,5 mlrd. kuna). Novopredloženi ustroj željeznice trebao bi omogućiti racionalnije poslovanje unutar postojećeg željezničkog sustava, efikasnije upravljanje materijalnim i ljudskim resursima te povećanje vlastitih prijevoznih prihoda, napominje zastupnik.

Kao što je odlučno na brzinu spetljala ovaj Zakon i hitnim postupkom dostavila Parlamentu, vjerujem da će Vlada na telefonskoj sjednici donijeti odluke o osnivanju spomenutih trgovačkih društava, i odlučno podijeliti imovinu vrijednu 7,5 milijardi kuna i rasporediti radnike HŽ-a po tim trgovačkim društvima, izjavio je **Dragutin Lesar (HNS)**. Isto tako odlučno je prekinula svaki projekt restrukturiranja te tvrtke kao preduvjet, odnosno pripremu za njihovo razdvajanje, a kasnije i privatizaciju. Sve to završava ovim Zakonom iz kojeg se može naslutiti da će u idućoj godini vjerojatno uslijediti Zakon o privatizaciji ova tri sektora.

Protekle dvije godine Vlada je imala pune ruke posla da bi vratila sve ove kredite koje joj je ostavila bivša Vlada, napomenuo je **Zdravko Sočković**. Ovaj zakon je predložen u pravo vrijeme, kako bi se s novim ustrojem, koji ima sve šanse da uspije, startalo od početka 2006. Predviđeno je i prijelazno razdoblje od 6 mjeseci za usklađivanje sa zakonskim odredbama. Uostalom, nije toliko bitno koliko će trajati ova rasprava, već je važno koliko je vremena utrošeno na razgovore sa sindikatima. Oni nisu odgovorni za predložena rješenja, primijetio je **Slavko Linić**. Cijela opozicija vas upozorava na to da donosite loš zakon, a vi ga uporno želite "progurati", spočitnuo je vladajućima.

Nije pošteno tvrditi da rješenja, za koja su se sindikati zasigurno odlučili na temelju realnih podataka, nisu u redu, reagirao je **Zdravko Sočković**. A o tome kako je izgledalo restrukturiranje HŽ-a na vaš način, najbolje svjedoči

činjenica da ste u razdoblju od 2000. do 2003. smanjili broj zaposlenih u matici HŽ-a, a istodobno povećali broj djelatnika u tvrtkama - kćerima koje se financiraju iz istog izvora (na kraju se pokazalo da je u sustavu 84 djelatnika više).

Željeznice i resorno ministarstvo imali su dovoljno vremena za pripremu nove organizacijske strukture HŽ-a, a ne da se ona određuje navrat - nanos, pod pritiskom zakonskih rokova i zahtjeva EU.

Franjo Matušić je podsjetio na to da je upravo bivša vlast razdvojila HŽ na maticu i ovisna društva, s namjerom da ih se privatizira. Ovo je - kaže - samo daljnji korak onoga što je započeto, po istom principu po kojem je to napravljeno početkom 2001. godine s Hrvatskim cestama.

Nove tvrtke će se naći na tržištu

To što će se netko naći na tržištu nije smak svijeta, primijetio je **Zdravko Sočković**. Uostalom, da bismo bili konkurentni i da bismo mogli ući u Europu sa svojim vlastitim proizvodom, moramo najprije izaći na tržište i tamo se naučiti raditi. Mnogi koji su godinama ostali u državnim poduzećima nisu se dovoljno razvili da bi mogli opstati na tržištu. Budite sigurni da će Vlada voditi računa o tome da trgovačka društva o kojima je riječ budu pripremljena za tržišnu utakmicu kako bi mogla preživjeti (u to ćete se moći i sami uvjeriti).

Hitna zakonodavna procedura, nakon dvije godine neaktivnosti, logično rađa sumnju "da se tu nešto želi zamutiti", primijetio je mr.sc. **Marin Jurjević**. Mi donosimo zakone a sindikati se bore za radnička prava i nemojmo njima stavljati na leđa odgovornost za posljedice. Donesemo li zakon čija će primjena upropastiti 7 tisuća ljudi i njihove familije krivi će biti oni koji budu glasovali za takva rješenja.

Nitko ne svaljuje odgovornost na radnike, kaže Sočković. Naprotiv, s njima se više od pola godine uspješno pregovaralo i dogovoreno je na koji će se način provesti restrukturiranje željeznica koje se mora provesti, jer i tamo, kao i svugdje drugdje, ima viška zaposlenih.

A što se tiče termina, danas nije nekav dan "D", budući da je do kraja mandata ostalo još dvije godine (prošli saziv Sabora je donio Zakon o Vijeću HRT-a zadnji dan svog mandata).

Ispravljajući njegove navode, **Nenad Stazić** je konstatirao da je spajanje faza zakonodavnog postupka nedopustivo, a činjenica da je zakon o najvažnijem trgovačkom društvu u Hrvatskoj prihvaćen na telefonskoj sjednici Vlade svjedoči o njenoj bahatosti i neodgovornosti.

Jagoda Martić također smatra da hitno donošenje ovog važnog zakona, s dalekosežnim posljedicama, nije u interesu radnika HŽ-a. Nakon što smo se dva dana u ovom Saboru mrcvarili raspravom o HRT-u, kao da je to najveći nacionalni problem, ovako važan zakon donosimo 5 minuta prije 12, negodovala je.

Restrukturiranje i modernizacija paralelni procesi

Vlada se ne skriva iza ovih zaključaka o postignutom konsenzusu sa sindikatima, niti ih želi staviti u prvi plan ove rasprave, pojasnio je **Dražen Breglec**. Ovo je samo jedan usputni praktični manevar kojim smo željeli dokazati da je ovaj zakon dugo i pažljivo pripreman, uvažavajući mišljenje socijalnih partnera, što je na kraju rezultiralo jednoglasnom podrškom i u stručnim krugovima HŽ-a. Naime, 4 sindikata dala su pisane primjedbe koje su do sjednice GSV-a usuglašene, ili kvalitetno obrazložene tako da su bile povučene. Preostale dvije su riješene posebnim zaključkom jer nisu materija ovog Zakona.

U nastavku je napomenuo da privatizacija 17 ovisnih društava nije predmet ovog zakona, ali da će i ona morati detektirati svoje probleme. Osnovna je svrha podjela trgovačkog društva HŽ-a. Naime, moraju se definirati osnovne

cjeline, da bi i troškovna mjesta isplivala na površinu i da bi se ti problemi počeli rješavati iznutra, a ne da svaka mjera bude dočekana kao birokratski nametnuta od vlasnika.

Da bi demantirao tvrdnje kako se Hrvatske željeznice šalju nespremnne na tržište (prema Zakonu o željeznici to se trebalo dogoditi godinu dana prije) spomenuo je projekte koji su u tijeku koji se sufinanciraju sredstvima iz pretpriputnih fondova. EU (npr. rekonstrukcija 5c koridora, dionica Vinkovci-Tovarnik, itd. zatim realizacija ugovora s "Đurom Đakovićem" o nabavci 300 novih vagona. Navedeno svjedoči o tome da su ulaganja svake godine sve veća, što je omogućeno upravo mjerama restrukturiranja (ta dva procesa moraju teći paralelno).

Kako reče, Vlada predlaže donošenje zakona koji je dovoljno konkretan i jasno određuje smjeru kojem treba ići. S druge strane ostavlja 6 mjeseci vremena za definiranje tehničkih detalja da bi se provele sve odluke koje su njime predviđene.

Prema Zakonu o željeznici željeznička infrastruktura je javno dobro od općeg interesa, podsjeća **Josip Leko**.

Sindikati su bili prisiljeni potpisati ovakav zaključak, u strahu da sudbina 7,5 tisuća zaposlenih i njihovih obitelji, tvrdi **Anton Peruško (SDP)** (to se odvijalo u okviru pregovaranja o sklapanju novoga kolektivnog ugovora). Međutim, to ne znači da su preuzeli odgovornost za jedan promašeni projekt (odgovornost je isključivo na hrvatskoj vladi i parlamentarnoj većini koja će ovaj zakon izglasati).

Zakon povući iz procedure

Dr.sc. **Slaven Letica (neovisni)** drži da su bojazni oporbenih zastupnika potpuno opravdane, budući da se radi o zakonu koji ima epohalnu važnost za razvoj hrvatskog društva. Ne vjeruje da predlaganjem hitnog postupka Vlada želi nešto "uloviti u mutnom", već smatra da se se radi o "groznoj površnosti". Obrativši se državnom tajniku, upitao je: "Odakle vama pravo da ovaj Visoki dom dovodite u poziciju da o sudbinama

21 tisuću ljudi mora odlučivati pet prije petnaest sati, i to bez analitičke podloge / studije isplativosti. Sugerirao je da Sabor, s krajnjom indignacijom odbije ponudeni zakonski prijedlog te da se hitno sazove sjednica Predsjedništva Sabora, kako bi se prevladali stranački interesi i odlučilo što dalje. Nenad Stazić je podupro njegov zahtjev da Vlada povuče ovaj zakon iz procedure, kao i nastojanje da obrani dignitet Sabora i istakne važnost ove institucije.

Osnovni je problem to što Hrvatske željeznice nisu modernizirane, a sa zastarjelim kapacitetima nisu sposobni priključiti se na europsku željezničku mrežu.

Replicirajući Letici, zbog ironiziranja namjera ovog Zakona, **Jakša Marasović (HNS)** je konstatirao da studija ekonomske opravdanosti nije predočena zbog prikrivanja pravih namjera predloženog (bojim se da će onaj koji bude upravljao ovim vrijednim nekretninama itekako omastiti ruke i brkove!).

Mr.sc. **Mato Arlović** se također založio za to da Vlada povuče ovaj zakonski prijedlog iz procedure, kako bi ga doradila, i potom poslala u prvo čitanje. To je, kaže, prijeko potrebno radi zaštite interesa Republike Hrvatske zaposlenih na Željeznici i njihovih obitelji, ali i ugleda Vlade RH. Naime, neprecizna rješenja otvaraju mogućnost zloraba.

Po riječima zastupnika, predloženim se praktički otvara mogućnost preustroja Željeznice u neku vrstu holdinga. (taj bi proces trebao završiti do kraja lipnja 2006.) Međutim, nisu propisani uvjeti i kriteriji podjele imovine te tvrtke (to se ne odnosi na onu od općeg interesa i u javnoj uporabi). Primjerice, ne navodi se jesu li poslovne zgrade koje će se dati na korištenje novoosnovanim trgovačkim društvima imovina ili ne. Ako je riječ o imovini od općeg interesa, njena se podjela, sukladno članku 52. Ustava, može urediti samo zakonom. Naža-

lost, to nije učinjeno, već je preneseno u ovlast Vladi, što je protuustavno.

Očigledno je da se radi o vrlo ozbiljnim stvarima, budući da će na novoosnovana trgovačka društva biti prenesena ogromna imovina, prava i obveze HŽ-a, koja će sutra ići u postupak privatizacije. (postavlja se pitanje tko će na kraju jače kontrolirati privatizaciju te imovine, osobito nekretnina, zemljišta, poslovnih zgrada i udjela. Stoga tu materiju valja razraditi zakonom (Hrvatski sabor ne može sa sebe skinuti odgovornost oko privatizacije Hrvatskih željeznica koje su od osobitog gospodarskog interesa za Republiku Hrvatsku).

Osvrnuo se na zakonsku odredbu u kojoj stoji da će Vlada svojom odlukom osnovati novo trgovačko društvo na koje će prenijeti poslovne udjele koje će Republika Hrvatska steći u trgovačkim društvima iz stavka 1. ovog članka, te upozorio da dolazi do sukoba oko vlasničkih odnosa između novoosnovanih društava i Vlade RH.

Spomenuo je i na pravno tehničke nedostatke zakonskog teksta (ponavljanja), nevjerodostojno obrazloženje zahtjeva za hitni postupak, te činjenicu da nema niti jednog opravdanog razloga za njegovo stupanje na snagu danom objave.

Najugroženiji će biti zaposleni u teretnom prijevozu i vuči vlakova, ali i dobar dio radnika u industriji koja je vezana uz HŽ, a sve zbog toga što protekle dvije godine nismo tu tvrtku pripremili za restrukturiranje.

Dragutin Lesar je primijetio da je i ovaj zakonski prijedlog Vlada uputila u proceduru bez mišljenja Gospodarsko-socijalnog vijeća. Smatra, inače, da ne bi trebalo osporavati legalnost i legitimnost odluka sindikalaca koji supotpisali sporne zaključke, ali želi vjerovati da su bili svjesni rizika u koji su ušli.

Propisati kriterije za podjelu imovine

Mr.sc. **Mato Arlović** je zaključio da smatra da se ovim Zakonom ne rješava niti jedan ključni problem oko podjele imovine, radnika prava i obveza HŽ-a. Stoga najprije treba regulirati kako će se gospodariti dobrima od općeg interesa, zatim utvrditi zakonske kriterije i uvjete po kojima će se definirati podjela imovine između novoosnovanih trgovačkih društava, te koje će vlasničke udjele zadržati Vlada, i u kojoj mjeri, u pojedinim društvima. Tek u takvoj situaciji valja razriješiti pitanje radnika. Prigovorio je da iz ponuđenog teksta nije vidljivo do kada će ta trgovačka društva imati privilegiran položaj na tržištu u odnosu na stranog partnera.

Vlada samo brine o tome da napuni proračun, a ne da osposobi HŽ za konkurenciju, primijetio je **Josip Leko**.

Zanemarivanjem razvoja željeznice mi smo svjesno zanemarili i hrvatsku jadransku orijentaciju (umjesto da dobiju prednost pred drugim lukama naše smo luke prepustili tržištu EU) - upozorava zastupnik.

Željeznicu prepuštamo na milost i nemilost stranoj konkurenciji

Miroslav Korenika je napomenuo da se, poput svojih stranačkih kolega, ne slaže s donošenjem ovog Zakona, pogotovo hitnim postupkom. Kako to da se prilikom noveliranja Zakona o pošti nismo tako snažno zalagali za liberalizaciju tržišta - upitao je državnog tajnika. Čemu sada ova žestoka bitka za liberalizaciju transportnog tržišta, kad je poznato da HŽ nisu osposobljene za pravu tržišnu utakmicu. Samo tijekom Domovinskog rata ostale su bez 50 posto vučnih kapaciteta, a da se i ne govori o zastarjelim vagonima. S obzirom na to da se ova Vlada nije baš potrudila da se ide u modernizaciju, (izuzetak je ministar Kalmeta koji je osobnim angažmanom isposlovao da

se naprave novi vagoni) zanima ga na temelju kojih stručnih analiza je zaključeno da su one zrele da krenu u restrukturiranje i u privatizaciju. Pita tko će se na natječaju javiti za vožnju lokalnim prugama, pogotovo onima koje nisu dokraja rentabilne jer su loše kvaliteta. Zanima ga i kakav će biti položaj trenutno ovisnih društava u HŽ-u u odnosu na četiri novostvorena trgovačka društva i tko će dobiti vlasnička prava, budući da oni nisu do kraja privatizirani. Ne samo da one segmente koje nismo dokraja modernizirali prepuštamo na milost i nemilost stranoj konkurenciji, nego postoji opasnost da propadnu i projekti razvoja morskih i riječnih luka. U tom kontekstu spomenuo je primjer vukovarske luke koja se počela razvijati upravo zahvaljujući poboljšanoj kvaliteti pruge od Vukovara prema Vinkovcima.

S obzirom na to da ovaj zakon omogućava Vladi da korištenje i upravljanje nekim dijelom željezničke infrastrukture može dati nekoj drugoj domaćoj ili inozemnoj pravnoj osobi, teoretski je moguće da i Glavni kolodvor doživi tu sudbinu (istodobno će kolodvori u manjim mjestima ostati na brzi novoosnovanom trgovačkom društvu za upravljanje, održavanje i izgradnju željezničke infrastrukture.

Zbog zaostajanja u modernizaciji nije realno očekivati da će nova trgovačka društva biti sposobna uhvatiti korak, a kamoli žestoko trčati za konkurencijom.

Na njegovu tvrdnju kako Vlada ubrzanom procedurom prikriva stvarne razloge donošenja ovog Zakona, **Franjo Matušić** je odgovorio napomenom da je hitna procedura izglasana u Saboru. Nije točno ni da Vlada ne želi ulagati u modernizaciju HŽ-a. Naime, lani je za tu namjenu izdvojila više nego bivša vlast 2003., a ove godine je uloženo još više.

Ponovivši stajališta svojih stranačkih kolega, **Mato Gavran (SDP)** je izra-

zio zabrinutost za posljedice ovakvog restrukturiranja HŽ-a. Zbog zaostajanja u nužnom kapitalnom remontu pruga te modernizaciji ostalih poslovnih područja, nije realno očekivati da će nova trgovačka društva biti sposobna uhvatiti korak, a kamoli žestoko trčati za konkurencijom. Stihijskim pristupom ovom problemu dovodi se u pitanje opstojnost, prije svega "vuče vlakova" i "prijevoza tereta", ali i onih trgovačkih društava koja su naslonjena na HŽ, upozorava zastupnik.

Želio bi znati i što će biti s radnicima koji budu proglašeni viškom, jer očito je da mnogi neće naći perspektivu u ovim novim trgovačkim društvima, Predložio je da se naprave temeljite pripreme po uzoru na privatizaciju Ine i Hrvatskih voda, te kvalitetne simulacije, kako tržišta, tako i sposobnosti spomenutih društava za tržišnu utakmicu (minimalna opremljenost, organiziranost, kadrovska ekipiranost i financijska stabilnost). Ne povuče li Vlada ovaj Zakon iz procedure, ne bi ga trebalo prihvatiti, kako bismo smanjili moguću štetu koju će proizvesti predložena rješenja.

Riječ predlagatelja

Odgovarajući na primjedbe zastupnika, **Dražen Breglec** je pojasnio da predloženi Zakon ničime ne demantira određene postavke iz Zakona o željeznici, da je željeznička infrastruktura javno dobro u općoj uporabi u vlasništvu Republike Hrvatske. Naime, članak 6. samo govori o mogućnosti davanja koncesije, i to pod određenim uvjetima koji su definirani osnovnim zakonom. Riječ je, znači, o izuzimanju iz posjeda ne vlasništva. Nije točno da se ovim zakonom otvara privatizacija HŽ-a (to će se možda dogoditi u budućnosti, ali tada će biti donešen poseban zakon).

Po riječima državnog tajnika ovaj zakon ne nosi oznaku "E", ali je u suštini europski zakon jer se oslanja na osnovni Zakon kojim se naše zakonodavstvo usklađuje s europskim. Napomenuo je da se ne samo razdvajanjem HŽ-a na više trgovačkih društava nego i mjerama

restrukturiranja i modernizacije pojedinih segmenata pripremaju za tržište. Kako reče, odgovor na pitanje kakav će biti odnos ovisnih i novonastalih društava dan je u članku 2. ovog zakona. Što se, pak, tiče viša radnika zasigurno se neće raditi na način da se potroši 300 mln. kuna, a da krajnji rezultat bude 82 radnika više nego prije. (nastojat će se da se, s upola manje sredstava postigne efekt od 670 radnika manje. To će i dalje biti dobrovoljno, i uz konsenzus sa socijalnim partnerima.

Apelirao je na zastupnike da podupru donošenje ovog zakona jer će to omogućiti realizaciju bolje željeznice sutra. Bitno je, kaže, da donošenjem ovog zakona ne gubimo na tempu, budući da

EU ne prihvaća države s neliberaliziranim ustrojstvom željezničkog tržišta.

Ispravljajući njegove navode, **Slavko Linić** je napomenuo da se zakonima definira privatizacija javnih trgovačkih društava u većinskom vlasništvu države, a usvajanjem predloženog formirat će se tri društva s ograničenom odgovornošću koja će biti na tržištu, ali bez javnih ovlasti. Prijevoz putnika se možda i može definirati kao javna djelatnost, ali prijevoz tereta i vuča vlakova nemaju nikakvu javnu ovlast, tvrdi zastupnik. To znači da ta društva neće u privatizaciju temeljem zakona, nego odlukom novoformiranog trgovačkog društva koje će njima upravljati (o tome će odlučivati nekoliko pojedina-

ca koje će Vlada imenovati u holding), negodovao je.

Nakon što se državni tajnik, u ime predlagatelja, očitovao o amandmanima Odbora za zakonodavstvo (Vlada ih je uvažila), predsjednik Šeks je zaključio raspravu o ovoj temi.

U nastavku sjednice uslijedilo je izjašnjavanje o Konačnom prijedlogu zakona. Ishod - Hrvatski sabor je, većinom glasova nazočnih zastupnika (73 glasa "za", 44 "protiv i 2 suzdržana), donio Zakon o podjeli trgovačkog društva HŽ - Hrvatske željeznice d.o.o. u ponudenom tekstu, korigiranom prihvaćenim amandmanima.

M.Ko.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PLAĆAMA OVLAŠTENIH DRŽAVNIH REVIZORA

Pomak prema financijskoj neovisnosti

Hrvatski je sabor hitnim postupkom na 17. sjednici donio ove izmjene i dopune Zakona kojima se plaće ovlaštenih državnih revizora uređuju na način koji je važio do donošenja Zakona o državnim službenicima i namještenicima 2001. godine. Time je jedan od važnih kriterija za financijsku neovisnost Državnog ureda za reviziju ispunjen, navodi predlagatelj Zakona Vlada RH. Zakon će se primjenjivati od 1. siječnja 2006.

O PRIJEDLOGU

Predloženim zakonom usklađuju se plaće ovlaštenih državnih revizora na iznos koji je važio do donošenja Zakona o državnim službenicima i namještenicima (2001. godine). Naime, te plaće su do tada bile utvrđene posebnim Zako-

nom o plaćama ovlaštenih državnih revizora kad su spomenutim Zakonom vraćene u sustav plaća državnih službenika i namještenika i smanjene u prosjeku za 20 posto.

Vrhovne revizijske institucije u većini država imaju poseban status, što znači da su organizirane kao posebne samostalne institucije na razini države. Jačanje uloge revizijske institucije očekuje se i već u postupku pridruživanja i uključivanja u europske tokove.

Za provođenje ovog zakona potrebno je osigurati dodatnih tri milijuna kuna u Državnom proračunu za 2006. godine.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupro je donošenje ovog zakona (podnio aman-

dman za nomotehničko usklađivanje teksta).

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav predložio je Hrvatskom saboru donošenje ovog zakona, kao i **Odbor za financije i državni proračun**. Potonje radno tijelo upozorava na potrebno sličnog usklađivanja i na drugim razinama državne službe i problem niskih plaća u državnoj upravi i njihovo rješavanje, kako bi se zaustavio odliv kvalitetnih kadrova.

RASPRAVA

Zahtijeva se financijska neovisnost Revizije

Na sjednici Hrvatskoga sabora dodatno obrazloženje ovog zakonskog prijed-

loga dao je državni tajnik Ministarstva financija mr.sc. **Ante Žigman**. Naglasio je da učlanjenje u EU zahtijeva jačanje uloge vrhovnih revizorskih institucija, a financijsku neovisnost Državnog ureda za reviziju zahtijeva, među ostalim, i Svjetska banka. Povećanje koeficijenta tržišnih revizora predloženim zakonom iznosi prosječno 8,8 posto a viših državnih revizora 9,5 posto. Povećanje od 0,5 posto po svakoj godini staža proizlazi iz Zakona o državnim službenicima i namještenicama, i na ovaj način uspostaviti će se djelomično financijska neovisnost Državne revizije, zadovoljiti međunarodno postavljene kriteriji i donekle izjednačiti s većinom vrhovnih revizorskih institucija u svijetu.

Dražen Bošnjaković (HDZ) prenio je stajalište Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav.

U otvorenoj raspravi **Dragica Zgrebec (SDP)** izvijestila je da će Klub zastupnika SDP-a podržati predloženi zakon. Ujedno je naglasila da Državna revizija djeluje u Hrvatskoj punih jedanaest godina i da je uvijek imala podršku Kluba zastupnika SDP-a. Napomenula je i da se u Hrvatskoj već dugo govori i o potrebi reforme ukupne državne uprave koja je danas još uvijek i glomazna i nedjelotvorna, slabo plaćena, pa bi trebalo činiti više da stručni i kvalitetni kadrovi ne napuštaju državnu upravu zbog slabog materijalnog statusa.

Mr.sc. **Alenka Košiča Čičin-Šain (HNS)** javila se u ime Kluba zastupnika HNS-a koji također podržava povećanje plaća revizorima odnosno predloženi zakon. Zastupnica je šire govorila o zadacima i radu Državne revizije, područnim uredima, broju zaposlenih, odgovornosti Revizije, njejoj pomoći zakonodavnoj i izvršnoj vlasti u izvršenju proračuna kako na državnoj tako i na lokalnoj razini.

Zastupnica je govorila i o Limskoj deklaraciji, međunarodnom dokumentu prema kojem se mora osigurati financijska neovisnost državnih revizija i staviti im na raspolaganje posebno proračunsko poglavlje te iznijela primjere kako se visina tih sredstava utvrđuje u nekim europskim zemljama (utvrđuje parla-

ment na prijedlog revizije) te da ne treba sumnjati da bi Državni ured sa svojim proračunskim sredstvima raspolagao krajnje štedljivo i odgovorno i da svojim radom šteti novac poreznih obveznika.

Pri raspravi u Saboru o izvješćima Revizije taj rad ocijenjen je vrlo visokom ocjenom. Predloženim zakonom plaće ovlaštenih revizora bit će u skladu sa statusom i načelom financijske neovisnosti Državne revizije.

Nevenka Majdenić (HDZ) navela je da Klub zastupnika HDZ-a podržava donošenje ovog zakona s obzirom na izričiti naglasak na neovisnost Državne revizije u obavljaju vrlo odgovornog posla. Podsjetila je da je pri raspravi u Saboru o izvješćima Revizije taj rad ocijenjen je vrlo visokom ocjenom. Predloženim zakonom plaće ovlaštenih revizora bit će u skladu sa statusom i načelom financijske neovisnosti Državne revizije, rekla je.

Krenuti u decentralizaciju

Damir Kajin (IDS) javljajući se u ime Kluba zastupnika IDS-a rekao je da se slaže s onima koji su ustvrdili da treba obraniti poseban status Revizije kao institucije koja u cijelosti mora biti autonomna. Mora biti i profesionalna a to znači da isto pažnje pri reviziji mora posvetiti ministarstvima i lokalnoj samoupravi, a ne da sada reviziji lokalnih samouprava čiji su proračuni oko šest milijardi kuna posvećuje 90 posto svog vremena a ministarstvima i ostalim državnim institucijama koje raspolažu sa sto milijardi kuna svega deset posto.

Zastupnik je apelirao i da se krene u decentralizaciju jer takav nerazmjer sredstava iritira, postaje neodrživ i kočnica razvoja RH.

Ali ako su i u drugim javnim službama (policija, nastavnici, vojnici, službenici) nanesene takve nepravde i njih

treba također na adekvatan način ispraviti, pa bi ovaj zakon trebao biti uvod u preispitivanje svih drugih plaća i otklanjanje nepravdi, rekao je.

Javljajući se u ime Kluba zastupnika HSP-a **Pero Kovačević (HSP)** naglašava da se ovime samo plaće u Reviziji vraćaju na razinu 2001. te da se u biti ne povećavaju. Velik korak unazad u tome napravila je bivša koalicijska vlast, prije svega donošenjem spomenutog Zakona.

Zanimljivo bi bilo usporediti kakve su plaće revizora u država EU, a primjerice, sudac općinskog suda i prekršajni sudac ima veće plaće od državnog revizora. Ta komparacija bi dokazala da ni ovo rješenje nije do kraja razrađeno i učinkovito. A moramo priznati, rekao je, da u ovom sustavu imamo velik broj problema napravljenih za vrijeme bivše vlasti - pitanje plaća prosvjete, inspekcije, vojske, policije. Očito da moramo napraviti jedan dio što je nužan, da se Državna revizija i sve službe koje ne spadaju u izvršnu vlast (i djelatnici Stručne službe Sabora, sudova itd.) ne tretiraju kao dio izvršne vlasti. Očito je da Vlada mora ispraviti sve te nelogičnosti, razraditi problem plaća da bi se stručni ljudi vratili u državnu upravu.

Nepravde nije bilo

Nenad Stazić (SDP) smatra da nema smisla previše govoriti o značenju Državne revizije kao ni o njejoj kvaliteti jer ju svi prepoznaju i cijene. Ovdje se radi o povećanju plaća za državne revizore i to je dobro i oni to zaslužuju, rekao je smatrajući da bi tako odgovorili i svi građani. Upozorio je ujedno zastupnika Kovačevića da se spomenutim Zakonom smanjila i plaća državnim dužnosnicima jer je tadašnja vlast htjela novac ulagati u razvoj, ali nepravde nikad nije bilo.

Nije ni točno da je postojala nekakva financijska neovisnost Revizije jer plaće državnih revizora idu oduvijek iz državnog proračuna i ovdje se ne uvodi nikakva financijska samostalnost.

Zastupnik je upozorio i da osim Državne revizije postoje u ovoj zemlji i druge nadzorne institucije gotovo jed-

nako važne, primjerice Državni inspektorat, i da su njihove plaće male.

U ispravku navoda predgovornika **Krunoslav Markovinović (HDZ)** netočnim je ocijenio navod da je novac od smanjivanja plaća uložen u razvoj (osim ako se ne misli na uloženi u bratsko brodogradilište "Viktor Lenac"), a **Božica Šolić (HDZ)** rekla da je i državnim službenicima i namještenicima nanese niz nepravdi, te da će i to riješiti ova Vlada. **Nevenka Majdenić (HDZ)** ističe da nije točan navod da ovaj zakonski prijedlog nije ispravljanje nepravde jer uz sve hvalospjeve radu, revizorima su smanjene plaće.

Pero Kovačević (HSP) u svojoj replici ponovio je svoje navode o grešci bivše vlasti i da je "srezana" carina, policija, inspektori, državni službenici a da su se usporedo s tim radile i čistke, a podobnima dizali koeficijenti.

Nenad Stazić (SDP) u svom odgovoru ponovio je svoje prijašnje stajalište.

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) podržala je predloženi zakon napomenuvši da visina plaće nikada nije utjecala na rad djelatnika Revizije (za razliku od mnogih u upravi koji kažu koliko sam plaćen toliko ću raditi). Oni obavljaju stručno posao, savjesno.

Upozorila je na moguću situaciju (zbog neobračunavanja dodatka na radni staž) da pomoćnik glavnog državnog revizora ima veću plaću od glavne državne revizorice.

Božica Šolić (HDZ) naglasila je da je donošenjem spomenutog Zakona 2001. došlo do mnogih nelogičnosti pa i do prestanka važenja odredbe o plaćama ovlaštenih državnih revizora. Pozdravlja i prihvaća ovu korekciju no ističe i problem niskih plaća u ostalim segmentima državne uprave koji treba početi rješavati što prije.

Uvesti red u sustav plaća

Pero Kovačević (HSP) ukazao je završno u ime **Kluba zastupnika HSP-a** da je ova rasprava pokazala sve greške koje su učinjene za vrijeme bivše koalicijske vlasti kad je Državna revizija stavljena u koš s izvršnom vlasti. Ovaj Klub će podržati predloženi zakon i nikad nije bio protiv da se smanje plaće državnih dužnosnika. Reda se mora uvesti u cijeli sustav plaća državnih službi, rekao je, među ostalim.

Ante Markov (HSS) javljajući se u ime **Kluba zastupnika HSS-a** rekao je da je jačanje uloge neovisne Držav-

ne revizije vrlo važno i presudno u svim suvremenim i uređenim društvima. Nažalost, u našim okolnostima je još bitnija. Rasprava o ovom devet postotnom povećanju plaća je licemjerna u odnosu na ono što se očekuje od Državne revizije, koja upravo treba biti kontrolor u ime Hrvatskoga sabora.

Klub zastupnika HSS-a smatra da je dobro da se Državna revizija dalje osamostaljuje pa i ovim mjerama, rekao je, među ostalim.

U završnom osvrtu ministar financija **Ivan Šuker** naglasio je da se ovim predloženim zakonom nudi financijska neovisnost Državnom uredu za reviziju s obzirom na to da je riječ o samostalnom tijelu i da upravo ono ispravlja određene pogreške korisnika proračuna. Te plaće više ne određuje Vlada nego se ovim zakonom određuju u Hrvatskom saboru. Ovo je možda mali pomak no financijska neovisnost Državnog ureda za reviziju bitna je za njegovu neovisnost rada, naglasio je ministar.

Rasprava je zatim bila zaključena. **Hrvatski je sabor donio ovaj zakon sa 94 "za" i 2 "suzdržana" glasa, zajedno s prihvaćenim amandmanom (amandman Odbora za zakonodavstvo).**

D.K.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O REVIZIJI

Zakonom propisana pravila revizorske djelatnosti i struke

Hrvatski je sabor nakon kraće rasprave, hitnim postupkom, donio Zakon o reviziji (predlagatelj Vlada RH). Ovim se zakonom provodi usklađivanje revizije sa zakonodavstvom EU-a i propisuju pravila revizorske djelatnosti i struke. Predloženim zakonom želi se u potpunosti reguli-

rati obavljanje zakonske revizije na području Republike Hrvatske.

O PRIJEDLOGU

Umjesto prikaza zakonskog prijedloga poslužit ćemo se uvodnim izlaganjem ministra financija **Ivana Šukera**. Dono-

šenjem Zakona o reviziji želi se u potpunosti regulirati obavljanje zakonske revizije na području Republike Hrvatske, što podrazumijeva reviziju godišnjih financijskih izvještaja i konsolidiranih financijskih izvještaja obveznika revizije, odrediti subjekte obavljanja revizije, uvjete za stjecanje zvanja ovlaštenog

revizora, ustrojavanje Hrvatske revizorske komore kojoj bi bio povjeren nadzor nad radom revizorskih društava i samostalnih revizora što dosad nije bilo propisano. Također se propisuje izdavanje i oduzimanje dozvole za obavljanje usluga revizije te upisi u registar Hrvatske revizorske komore itd. Osim propisivanja pravila revizorske djelatnosti i struke, Zakonom se želi uskladiti ovo područje sa zakonodavstvom Europske unije. Prema predloženom Zakonu, reviziju bi obavljala revizorska društva osnovana prema Zakonu o trgovačkim društvima i samostalni revizori osnovani prema ovom Zakonu. Samostalni revizor obavlja usluge revizije kao svoju djelatnost. Revizorsko društvo i samostalni revizor za obavljanje usluga revizije moraju dobiti dozvolu Hrvatske revizorske komore, a reviziju obavljaju ovlaštene revizori koji imaju certifikat ovlaštenog revizora i koji su zaposlenici revizorskog društva ili samostalnog revizora. Reviziju obavljaju revizorska društva u kojima najmanje tri četvrtine glasačkih prava imaju revizorska društva odnosno ovlaštene revizori koji ispunjavaju uvjete u skladu s odredbama ovoga Zakona. U upravi revizorskog društva najmanje tri četvrtine članova moraju biti ovlaštene revizori koji ispunjavaju uvjete propisane ovim Zakonom. Na taj način najmanje tri četvrtine upravljačkih i glasačkih prava u revizorskim društvima imaju ovlaštene revizori što i jeste cilj u osnivanju tih društava. Inozemna revizorska društva mogu obavljati reviziju na području Republike Hrvatske kada ovdje osnuju podružnicu na način propisan Zakonom o trgovačkim društvima. Revizija se obavlja u skladu s međunarodnim revizorskim standardima. Obveznoj reviziji jednom godišnje podliježu financijski izvještaji svih dioničkih društava, društva s ograničenom odgovornošću čiji godišnji ukupan prihod prelazi 30 milijuna kuna, te banaka, osiguravajućih društava, investicijskih fondova, mirovinskih fondova, mirovinskih osiguravajućih društava te drugih društava po posebnim propisima. Ovim je zakonskim prijedlogom dana mogućnost da reviziju obavljaju i strani državljani kojima će strana isprava o zvanju ovlaštenog

revizora biti nostrificirana nakon dostave odgovarajuće potvrde nadležne institucije, program prema kojem se polaže ispit za stjecanje zvanja ovlaštenog revizora donosi Hrvatska revizorska komora, a suglasnost daje Ministarstvo financija. Zakonskim prijedlogom, za trgovačka društva od javnog interesa propisana je obveza ustrojavanja revizorskog odbora koji će biti zadužen da nadgleda i prati provođenje revizije, a napose učinkovitost sustava unutarnjih financijskih kontrola, unutarnje revizije te druge poslove propisane ovim zakonom.

Reviziju bi obavljala revizorska društva osnovana prema Zakonu o trgovačkim društvima i samostalni revizori osnovani prema ovom Zakonu.

Hrvatsku revizorsku komoru osnivaju revizorske tvrtke koje su ustrojene po dosad važećem zakonu iz 1992. godine koje imaju dozvolu za rad resornog ministarstva. Zakonom su propisana tijela Komore te nadzor nad njihovim radom. Nadležnosti spomenute Komore, osim organiziranja i provođenja edukacije te izdavanja certifikata za ovlaštenog revizora i provođenja nadzora nad radom revizorskih društava i samostalnih revizora te ovlaštenih revizora, jesu izdavanje, oduzimanje i obnavljanje dozvola za rad revizorskim društvima i samostalnim revizorima, odnosno dozvola za upis osnivanja revizorskih društava u sudski registar. Javni nadzor nad radom Komore provodi Ministarstvo financija u vezi zakonitosti i postupanja Komore. Propisano je da se ovaj nadzor i provjera kvalitete rada revizorskih društava i samostalnih revizora provodi najmanje jednom u šest godina, a svake treće godine ako obavljaju reviziju trgovačkih društava od javnog interesa.

RADNA TIJELA

Podpirujući donošenje ovoga Zakona **Odbor za zakonodavstvo** dao je neke

primjedbe i prijedloge na tekst Konačnog prijedloga zakona sugerirajući Vladi da ih razmotri i svojim amandmanom otkloni manjkavosti na koje se ukazuje. Zatraženo je npr. da se doradi nomotehnički izričaj u članku 3., u člancima 21. i 22. zamijeni novim izričajem, a izričaj u člancima 30, 31. i 70. doradi jer sadržaj istih ne odgovara u pravnom obliku namjeri predlagatelja da ovim Zakonom propiše obvezu revizorskim tvrtkama da osnuju Komoru. Upitna je i ovlast utvrđena odredbom stavka 5. podstavka 5, u članku 42. prema kojoj Ministarstvo financija može raspustiti Upravno vijeće i smijeniti predsjednika Komore, ako utvrdi teže nepravilnosti u njihovom radu. Odbor se nije protivio Vladinom prijedlogu da se zakon donese po hitnom postupku.

I **Odbor za financije i državni proračun** podržao je prijedlog Vlade da se predloženi Zakon donese po hitnom postupku, ali je upozorio na potrebu da se u članku 4. Konačnog prijedloga zakona preciznije regulira način na koji inozemna revizorska društva mogu obavljati usluge revizije na području Hrvatske. Amandmanski predlaže da inozemna revizorska društva mogu obavljati uslugu revizije na području Hrvatske kada osnuju podružnicu u skladu s odredbama Zakona o trgovačkim društvima, a na njihov rad primjenjivale bi se odredbe ovoga Zakona na osnovi uzajamnog reciprociteta između Hrvatske, država članica EU i trećih zemalja.

Po ocjeni **Odbora za europske integracije** Konačni prijedlog zakona je usklađen s pravnom stečevinom EU-a i ispunjava obveze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

RASPRAVA

Nakon uvodnog izlaganja Vladina predstavnika istupali su predstavnici klubova zastupnika, a prva je bila **Alenka Košiča Čičin-Šain**. U ime **Kluba zastupnika HNS-a** upozorila je na ulogu revizije za poslovanje i razvoj tvrtki, a napose za razvoj okruženja u kojem djeluju i gospodarstva u cjelini. Dosad važeći zakon bio je nepotpun,

nejasan i nije rješavao neka bitna pitanja (neovisnost u radu revizora, oduzimanje dozvole za rad revizora i minimalne tarife za obavljene usluge) pa je predloženi zakon dobrodošao za uvođenje reda u revizorsku struku. Novopredloženi je zakon velikim dijelom usklađen s europskim propisima te svojim nediskriminirajućim karakterom štiti revizorsku profesiju. U donošenju poslovnih odluka uprave se velikim dijelom oslanjanju na revizorska izvješća, a to onda ima i širi značaj jer se donesenim odlukama često puta utječe na gospodarski razvoj pojedinog područja, zaposlenost, odnosno razvoj društva u cjelini što reviziji daje karakter profesije od javnog interesa. Klub podržava donošenje ovoga Zakona, zaključila je zastupnica.

Novopredloženi je zakon velikim dijelom usklađen s europskim propisima i svojim nediskriminirajućim karakterom štiti revizorsku profesiju.

Prenoseći stavove **Kluba zastupnika HDZ-a Šime Prtenjača** najprije je upozorio na iznimnu važnost primjene Zakona o reviziji, a s njim u vezi i Zakona o računovodstvu. Kolika je važnost revizorskog izvješća najbolje pokazuju primjeri talijanskog Parmalata i američkog Enrona koji su imali lažna revizorska izvješća i bankrotirali su. Sitnih malih sličnih primjera nažalost ima i u Hrvatskoj, a vjerojatno će biti sličnih pokušaja, nastavio je Prtenjača. U odnosu na važeći zakon predloženi zakon na potpuno novi način regulira područje revizije i značajni je pomak nabolje pa će ga Klub podržati.

Usljedila je pojedinačna rasprava. Da bi zakon ostvario svoju svrhu potrebno je odrediti koje osobe mogu biti revizori, a napose nadzor nad njihovim radom, rekla je **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)**. Zastupnica je podržala amandman Odbora za financije i državni proračun jer iz predloženog članka 4. nije razvidno pod kojim uvjetima ino-

zemne revizorske tvrtke mogu obavljati usluge revizije. Revizija može ispuniti svoju zadaću samo ako je posve neovisna i zato se zastupnici čini malo upitnim odredba 42. stavak 5. podstavak 5. prema kojoj Ministarstvo financija može raspustiti Upravno vijeće i smijeniti predsjednika Komore ako utvrdi teže nepravilnosti u njihovom radu. Na prvi pogled ne čini se ništa spornim ali davanje ovlasti Ministarstvu financija može izazvati neke sumnje i dvojbe.

Za riječ se ponovno javio ministar financija **Ivan Šuker** ustvrdivši da sve institucije prolaze nadzor pa tako i Upravno vijeće komore koje Ministarstvo financija može raspustiti ako utvrdi određene teže nepravilnosti. Sve to, dakako, nema veze s neovisnošću revizora i revizorskih društava. Rekao je još kako je Zakon o reviziji i s njim povezan Zakon o računovodstvu usuglašen sa strukom i naglašava da nitko od revizora nije izrazio primjedbu na spomenutu zakonsku odredbu o kojoj je govorila prethodna zastupnica.

Tripartitna podjela odgovornosti

Ivana Sućec-Trakoštanec (HDZ) priklonila se mišljenju onih koji pozdravljaju predloženi zakon i glasat će za njega te se nada da će nakon njegove primjene biti puno manje nereda na ovom području, a puno više točnih revizorskih izvješćaja tako bitnih za donošenje pravilnih odluka glede daljnje sudbine pojedinih poduzeća. Zakon jasno precizira tko podliježe reviziji, na koji način se ona obavlja i tko je može provoditi, a zastupnica je posebno upozorila na tripartitnu podjelu odgovornosti kontrolnog mehanizma u predloženom zakonu (Hrvatska revizorska komora, Ministarstvo financija i revizori). Visoke novčane kazne na neki način pružaju sigurnost da će ovaj zakon biti pažljivo proveden u praksi i sigurno neće osokoliti one koji bi možda htjeli pogodovati naručiteljima revizije da sačine revizorsko izvješće koje neće biti objektivno.

Ovdje se radi o kvalitetnom zakonskom prijedlogu, podvukao je mr. sc.

Vlado Jelkovic (HDZ). Iz Prijedloga je posebno izdvojio neovisnost revizora s ciljem, pretpostavkom i težnjom da se stvori potpuno povjerenje javnosti u pouzdanost revizorskih izvješća i revizora. Usvajanjem ovog Zakona revizijom će biti obuhvaćeno oko 3200 poduzeća u Hrvatskoj, od čega 1469 dioničarskih društava. Prema prijedlogu ovlašteni revizori koji su stekli certifikat, odnosno zvanje ovlaštenog revizora po dosad važećem Zakonu, stupanjem na snagu ovog Zakona i nadalje ostaju ovlašteni revizori koji, a da bi zadržali taj status moraju podnijeti Komori zahtjev za upis u registar ovlaštenih revizora i to u razdoblju od šest mjeseci od dana osnivanja Komore. Jelkovic drži da bi bilo dobro pojasniti kada je i kome moguće odbiti izdavanje tog certifikata.

Zakon jasno precizira tko podliježe reviziji, na koji se način ona obavlja i tko je može provoditi.

Zakon o reviziji i Zakon o računovodstvu čine zajedničku cjelinu vrlo bitnu za funkcioniranje ukupnog nadzora koji mora postojati u odnosu na trgovačka društva, rekao je **Ante Markov (HSS)**. Ovi su zakoni bitni i za stvaranje novog ambijenta u društvu s obzirom na poraznu činjenicu da nakon svake smjene vlasti u pravilu dođe i do promjene načina tumačenja revizorskih izvješća. Postojala je, naime, velika neusklađenost u terminologiji i tehnici postupanja, pa i u sadržaju revizorskih izvješća koje su radile ovlaštene revizorske kuće ocjenjujući je li u nekoj tvrtki poslovanje bilo uspješno ili nije, je li bilo nepravilnosti itd. Sve je to umanjilo i relativiziralo ozbiljnost, značaj i ulogu revizorskih kuća. Prijedlog donosi novine koje će u svakom slučaju standardizirati i ojačati princip djelovanja svih revizorskih kuća utemeljenih na europskim direktivama na koje se predloženi zakon poziva. Drži da će nova praksa koja će se provoditi u Hrvatskoj po ovom Zakonu biti uspješnija i ujednačenija. Isto tako smatra da se neće više dovoditi u sumnju bilo koga da se kod

davanja ocjene u revizorskim izvješćima može raditi o političkim pritiscima.

Zastupnik mr. sc. **Vlado Jelkovic (HDZ)** reagirao je na konstataciju pret-hodnika da nakon svake promjene vlasti dolazi do različitog tumačenja revizorskih izvješća. Revizorska su izvješća stručna, a ne politička izvješća, zaključio je Jelkovic.

Ovim je zaključena rasprava.

Nakon što je ministar financija Ivan Šuker prihvatio amandmanski pri-

jedlog Odbora za financije i državni proračun, zastupnici su većinom glasova (97 "za", 4 "suzdržan" i 1 "protiv") donijeli Zakon o reviziji, zajedno s prihvaćenim amandmanom.

J.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VODAMA

Jedinstveno upravljanje vodama

Hrvatski je sabor hitnim postupkom donio izmjene i dopune Zakona o vodama kojima se Zakon u potpunosti usklađuje s odredbama drugih zakona koji su stupili na snagu nakon njegovog stupanja na snagu a odnose se na vodno gospodarstvo te s propisima EU.

O PRIJEDLOGU

Ovime se u najvećoj mogućoj mjeri usklađuje Zakon s odredbama relevantnih EU direktiva za vode, s definicijama itd. Ukidaju se podjele na državne i lokalne vode, odnosno uvode se vode prvog i drugog reda i na taj način osigurava se jedinstveno upravljanje vodama. Mijenjaju se planski dokumenti tako da se uvodi strategija upravljanja vodama koju donosi Hrvatski sabor, višegodišnje planove upravljanja vodnim područjima koje donosi Vlada RH i godišnji plan upravljanja vodama koji donose Hrvatske vode odnosno Ministarstvo poljoprivrede, rekao je na sjednici Hrvatskog sabora državni tajnik Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva **Zdravko Krmek**.

Predloženim zakonom propisuje se obvezni monitoring nad stanjem voda što zahtijeva također praćenje površinskih voda, podzemnih voda i svih zaštićenih vodnih područja.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog zakona, a na Konačni prijedlog podnio je devetnaest amandmana (uređuju se pravno i nomotehnički izričaji) koji su prihvaćeni kao i predloženi zaključak da se ovlašćuje Stručna služba Sabora za redakciju teksta prije objave Zakona u "Narodnim novinama".

Odbor za prostorno uređenje i zaštitu okoliša nakon rasprave, u kojoj je naglašeno da je veći dio izmjena izričajne naravi i da se odnose na novu plansku dokumentaciju, razvrstaj voda i uvođenje registra voda bez bitnih promjena u upravljanju vodnim resursima te da bi bilo primjerenije da je predložen novi zakon, predložio Hrvatskom saboru donošenje novog zakona.

Isti prijedlog dao je **Odbor za poljoprivredu i šumarstvo**, čiji su članovi posebnu pozornost posvetili melioracijskom navodnjavanju.

Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo također predlaže prihvaćanje ovog zakona. Članovi Odbora smatraju da on omogućava znatne uštede i da je velik iskorak u zaštiti zdravlja građana a da su gospodarski interesi potpuno podređeni postizanju najvišeg standarda zdravstvene zaštite.

Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu nakon rasprave predložio je donošenje ovog zakona.

Odbor za europske integracije jednoglasno je utvrdio da je ovaj Konačni prijedlog usklađen s pravnom stečevinom EU i da ispunjava obveze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

RASPRAVA

Na sjednici Hrvatskoga sabora o predloženom zakonu uvodno je govorio državni tajnik **Zdravko Krmek** naglašivši da u predloženom zakonu nema nikakvih bitnih izmjena. Ustrojili smo i vođenje vodne dokumentacije i to integralno, pa imamo novi informacijski sustav voda.

Zatim je mr.sc. **Marko Širac (HDZ)** prenio stajalište Odbora za prostorno uređenje i zaštitu okoliša, a mr.sc. **Božidar Pankreć (HSS)** Odbora za poljoprivredu i šumarstvo.

Gospodariti pažljivo i racionalno

Mr.sc. **Marko Širac (HDZ)** javio se u ime **Kluba zastupnika HDZ-a** koji podržava predloženi zakon. U našoj državi vode su opće dobro koje zbog svojih prirodnih svojstava ne mogu biti ni u čijem vlasništvu te imaju osobi-

tu zaštitu RH. Stanovište Kluba zastupnika HDZ-a je da se s vodama u RH i dalje mora gospodariti pažljivo i racionalno, naglasio je zastupnik govoreći i o važećem Zakonu o vodama koji uređuje pravni status voda i vodnog dobra.

Odredbe predloženog zakona usklađene su s propisima EU, rekao je, među ostalim.

Mr.sc. **Božidar Pankretić (HSS)** osobno smatra, a javio se u ime **Kluba zastupnika HSS-a**, da je ovo izuzetno važna tema. Hrvatska je bogata vodom i nalazi se na petom mjestu u Europi po tom, no svjesni smo da kod suše ili u turističkoj sezoni kad se na jadranskoj obali poveća broj korisnika vode nedostaje.

Malo je i ništa "financijskih instrumenata" koji bi osnažili očuvanje voda, a među zamjerkama je i nedostatak odvodnih sustava, naveo je, među ostalim zastupnik, šire govoreći o vodno-gospodarskoj osnovi Hrvatske, dokumentima za upravljanje vodom, njenoj cijeni itd., naglasivši da se izvorišta vode ne smiju privatizirati već moraju ostati u vlasništvu države. Jasno se govori da će u budućnosti voda biti značajnija nego danas nafta i u tom dijelu i Hrvatska mora u svojoj strategiji na jasan način zaštititi svoje bogatstvo. Voda mora ostati u hrvatskim rukama jer u protivnom ostat ćemo bez onoga što nam može osigurati budućnost kakvu priželjkujemo, rekao je, među ostalim.

Damir Kajin (IDS) smatra da je ovo dobar zakon i da ga treba podržati osim u dijelu u kojem se barata pojmom katastarski prihod, koji je davno ukinut, pa grad Buzet predlaže da nova formulacija glasi u smislu da jedinice lokalne samouprave općine, grad, na čijem se području nalaze akumulacije, retencije, izvorište ili zona sanitarne zaštite ostvaruju korist, imaju pravo na rentu odnosno naknadu. Naime, gradovi, općine, na čijim je područjima sjedište tih akumulacijskih izvorišta i koja su obuhvaćena zaštitnim zonama od tog svog "hendikepa", imaju i određenu korist.

Jasno da je potrebno u završnim odredbama predvidjeti neki rok za uvođenje te rente, rekao je, među ostalim,

govoreći da na području grada Buzeta postoje tri izvorišta vode i akumulacija Butoniga, ali i da tri tvrtke za proizvodnju i distribuciju vode imaju u njemu sjedište. Da, imamo resurs koji je nemjerljiv novčano a zapravo paralizira život te jedinice, te jedinice nemaju nikakvu materijalnu naknadu a to im ovaj zakon treba omogućiti, rekao je, među ostalim, spominjući sve radikalnije nezadovoljstvo stanovništva (nespretno na prodaju zemljišta, neće se moći loviti tartufi itd.).

Jakša Marasović (HNS) javio se u ime **Kluba zastupnika HNS-a** te najprije primijetio da je ovu raspravu trebalo objediniti s onom o izmjeni Zakona o vodnom gospodarstvu. O predloženom zakonu se može satima govoriti (debeli materijal), a kad se pogleda tekst sve je to šminka, rekao je. Zakon o vodama je iz 1994., neposredno nakon "Oluje" kad je Hrvatska imala puno većih problema no već tada se išlo naprijed i stvari su dobro postavljene i Zakon je umnogome kompatibilan s okvirnom direktivom EU o vodama.

U Hrvatskoj je oko 76 posto stanovništva priključeno na vodoopskrbu i u tome postoji jedna neravnomyjnost, u mnogim dijelovima istočne Slavonije pije vodu koja sanitarno nije ispravna, naveo je, među ostalim zastupnik govoreći o vodoopskrbi i o zaštiti voda. Potonje je najgori segment u svemu tome, posebno zaštita od poplava. Dolazi do toga da se ne može naplatiti voda onome tko koristi vodoopskrbu kaže, pitajući tko će platiti održavanje objekata koje služe za obranu od poplava te kaže da ne vidi da se ovim to rješava.

Isključiti privatizaciju

Jure Bitunjac (HDZ) smatra da je ovo vrlo bitan zakon i da iziskuje veliku pozornost onih koji se bave vodnim gospodarstvom i vodoopskrbom. Ovo je prilika da se progovori o vodi kao prirodnom bogatstvu te, među ostalim, da je strategija upravljanja vodama pitanje nacionalnog interesa bogatstvu. Najširu javnost interesira vodoopskrba i odvodnjavanje i to je životno pitanje, naglasio

je zastupnik dodajući da se na svjetskom tržištu voda sukobljavaju dvije bipolarne koncepcije upravljanja vodama - kao globalna roba gdje se zagovara privatizacija i monopol javnog sektora. Prema potonjem vodu kao opće dobro treba izuzeti iz tržišnog nadmetanja i profit nije cilj.

U Hrvatskoj u vodnoj djelatnosti dominira javni sektor, međutim, zakonska regulativa otvara razne mogućnosti. Vodoopskrba i odvodnja su u nadležnosti općina, gradova, a obavljanje komunalnih djelatnosti jedinice lokalne samouprave kroz osnivanja trgovačkih društava u kojima moraju imati većinski udio. Poznati su pokušaji odnosno otvaranje pregovora u ulasku u vlasništvo međunarodnih korporacija u neka trgovačka društva, nasreću to se nije dogodilo, ali moguća kombinatorika o ulasku stranih ulagača ili pak privatnog sektora kad je riječ o Hrvatskoj i dalje je otvorena.

Neophodno je, naglašava zastupnik, strategijom upravljanja vodama i hrvatskom vodnom politikom definirati stajalište o privatizaciji u ovom važnom segmentu, a on će se zalagati za zakonska rješenja i hrvatsku vodnu politiku koja polazi od toga da je voda opće dobro, narodno bogatstvo, te, među ostalim, da se isključi bilo kakav oblik privatizacije i partnerstva, rekao je.

Mirjana Brnadić (HDZ) navodi da su predloženim zakonom na bolji način uređeni uvjeti korištenja voda za melioracijsko navodnjavanje i odvodnju te tehničko i gospodarsko održavanje osnovnih melioracijskih objekata. Riješen je status šljunka i pijeska izvađenog tijekom radova građenja tehničkog i gospodarskog održavanja vodotoka, detaljnije je uređen monitoring voda itd., navela je zastupnica dodajući da je svoje primjedbe na predloženi zakon dala u obliku devet amandmana (zajedno sa zastupnikom mr.sc. Markom Šircem - svi prihvaćeni).

Ivo Lončar (neovisni) u svojoj se raspravi osvrnuo i na predloženi izmijenjeni i dopunjeni Zakon o financiranju vodnog gospodarstva, jer da ta dva zakona reguliraju korištenje voda, nji-

hovu zaštitu i financiranje vodnog gospodarstva.

Voda je opće dobro i mora biti svakome dostupna, međutim, prema znanstvenim spoznajama za 30 do 35 godina u svijetu će biti iznimno velika nestašica vode. Prema procjenama Hrvatska ima mnogo vode (treće mjesto u Europi). Dobro je što se u ovim zakonskim prijedlozima ukida podjela voda na državne i lokalne i uvode se vode prvoga i drugog reda.

No kad pogledamo našu poljoprivredu ne služi nam na čast da navodnjavamo jedan do jedan i pol posto površina. Korištenje voda u našoj zemlji mora biti prvorazredni, državni i nacionalni javni interes, naglasio je, govoreći i o zaštiti voda, podzemnih i nadzemnih, a kao jednog od velikih zagađivača vode drži poljoprivredu (mineralna gnojiva i zaštitna sredstava). Inače drži da bi i ribnjake u plaćanju vode trebalo tretirati kao poljoprivredno zemljište.

U završnoj riječi državni tajnik **Zdravko Krmek** zahvalio je na raspravi i složio se da zaista treba učiniti sve da vode kao nacionalno bogatstvo zaštitimo na najbolji mogući način.

Hrvatski je sabor donio predloženi Zakon (75 "za", 3 "suzdržana", 18 "protiv") zajedno s prihvaćenim amandmanima.

Đ. K.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA CARINSKOG ZAKONA

Zastupnici su većinom glasova donijeli Zakon o izmjenama i dopunama Carinskog zakona, čiji predlagatelj je Vlada RH.

Dvije bitne značajke predloženih izmjena su: nastavljjanje procesa usklađivanja s europskim carinskim procedurama, te postizanje stupnja efikasnosti kojemu teže carinske službe država Europske unije.

Za prikaz ovog prijedloga poslužili smo se izlaganjem državnog tajnika Ministarstva financija RH **Ante Žigmana**. Rekao je da postoje dvije bitne značajke predloženih izmjena i dopuna Carinskog zakona. To su nastavljjanje procesa usklađivanja s europskim carinskim procedurama, te postizanje stupnja efikasnosti kojemu teže carinske službe država Europske unije. Predložene izmjene i dopune trebale bi pridonijeti pojednostavljenju i ubrzanju provedbe carinskih procedura i to primjenom europskih kriterija pri procjeni stupnja rizičnosti pojedinih oblika prekograničnog robnog prometa, te izgradnjom normativne podloge za uspostavu europskih standarda postupanja carinske službe u provedbi carinskih procedura. Efikasnijom provedbom carinskih procedura bitno se sužava prostor arbitrarnom ponašanju carinskih službenika, a time i svim oblicima neregularne provedbe procedura uključujući i korupciju. Provedba europskih standarda proizvodnih procedura uvjetuje dogradnju hrvatskog

sustava jamstva za namirenje javnog duga u proizvodnom postupku posebice glede njegove djelotvornije i jeftinije provedbe. Sukladno europskim normama preciziraju se pojedine odredbe u nastanku i zastari carinskog duga. Predloženim zakonom redigiraju se odredbe o carinskim prekršajima radi njihova usklađenja s odgovarajućim izmjenama carinskih propisa. Također se predlaže produženje roka za zastaru carinskih prekršaja s dvije na tri godine. A tijekom 2006. godine donijet će se novi modernizirani carinski kodeks EU.

Odbor za financije i državni proračun Hrvatskog sabora raspravljao je o predmetnom Zakonu kao matično radno tijelo. Nakon provedene rasprave Odbor je odlučio jednoglasno predložiti Hrvatskom saboru donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Carinskog zakona.

U ime **Kluba zastupnika HNS-a** govorio je **Srećko Ferenčak (HNS)**. Rekao je da se ovim Prijedlogom zakona o izmjenama i dopunama Carinskog zakona jedan važan dio hrvatskog zakonodavstva usklađuje s odredbama carinskog kodeksa EU. Klub HNS-a će podržati Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Carinskog zakona, ali uz poseban naglasak kako treba još više pojačati nastojanja za osposobljavanje hrvatske carinske službe i mjerodavnih gospodarskih struktura kako bi bili bliže europskim carinsko-pravnim standardima. Važno je istaknuti da se u izmje-

nama Zakona vodilo računa o ubrzanju i pojeftinjenju carinskih procedura kao i potpune zaštite državnog proračuna, tako da se stvaraju mehanizmi za sprječavanje carinskih prijevara, povećanje stupnja zaštite i ujednačavanje praksi carinskih službenika. To su pitanja kojima se posvećuje velika pozornost u zemljama EU, a istodobno su pitanja koja nas u Hrvatskoj itekako moraju zanimati i kojima moramo posvetiti veću pozornost prije svega zbog nas samih, a ne samo radi usklađivanja sa zakonodavstvom EU, naglasio je Ferenčak.

U ime **Kluba zastupnika HSS-a** govorio je **Ante Markov (HSS)**. Naglasio je da je Hrvatskoj potrebno donošenje ovog Zakona i zbog činjenice da sa radi o turističkoj zemlji, u koju ulazi ogroman broj stranih turista svake godine. A gužve na našim graničnim prijelazima su nepregledne. Svako usklađivanje Zakona koje ima za cilj bolju propulzivnost turista i ostalih putnika uz uvažavanje nadzora i kontrole je dobrodošlo, smatra Markov. Rekao je da je vrijeme da se prilagode određena postupanja i načini djelovanja carinskih službi strukturi onih putnika koji ulaze u zemlju. Ukazao je i na problem carinskih službenika i na njihove niske plaće. Te nužno stvaranje pozitivnog okruženja koje bi prezentirali carinici na graničnim prijelazima. Markov apelira na Vladu da se ljudima na granicama osigura dodatna edukacija i bolja financij-

ska i materijalna sredstva. Jer ovi ljudi tijekom turističke sezone obnašaju jednu važnu ulogu i čine jednu polugu u sustavu funkcioniranja turističke sezone koja je bitna za ovu zemlju, rekao je Markov. Klub zastupnika HSS-a podupire ovaj Prijedlog zakona, ali također apelira i na rješavanje gore navedenih problema.

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a** govorio je **Šime Prtenjača (HDZ)**. Rekao je da se u novom Zakonu preciznije definira djelokrug ustrojstvenih jedinica carinskih službi, a time naravno i odgovornost tih ustrojstvenih jedinica u primjeni Zakona. Posebno se

definira rizik, a posebno promet s rizičnim robama. Zatim se uspostavlja status ovlaštenog gospodarskog subjekta. Što je važno zbog sklonosti izigravanju carinskih propisa. Uređuju se ovlaštenja carinskih službi i njezinih ustrojstvenih jedinica, posebice kod nadzora i kontrole, što je iznimno značajno. Još jedna od značajki ovog Zakona jest da se preciziraju odredbe ovlaštenjima carinske službe glede poništavanja ili ukidanja carinskih deklaracija koje sadržavaju neistinite podatke. Preciziraju se uvjeti realizacije privremenog uvoza. Uređuju se normativni uvjeti za ispostavu djelo-

tvornijeg sustava osiguranja carinskog duga i precizniji, transparentniji kriteriji za sniženje ili oslobađanja od obveza polaganja jamstva. Klub zastupnika HDZ-a drži da su gore navedeni razlozi značajni, te podržava ovaj Zakon, zaključio je Prtenjača.

Amandman Kluba zastupnika IDS-a na članak 32. Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Carinskog zakona nije prihvaćen.

Zastupnici su sa 93 glasa "za" i 1 "suzdržanim" donijeli Zakon o izmjenama i dopunama Carinskog zakona.
I.Č.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O SJEMENU, SADNOM MATERIJALU I PRIZNAVANJU SORTI POLJOPRIVREDNOG BILJA

Zastupnici su većinom glasova donijeli predloženi Zakon zajedno s prihvaćenim amandmanima, čiji predlagatelj je Vlada RH.

Zastupnici su većinom glasova donijeli Zaključak, sukladno prijedlogu Odbora za zakonodavstvo, kojim se ovlašćuje Stručna služba Hrvatskog sabora da obavi redakciju teksta ovog Zakona prije njegove objave u "Narodnim novinama".

O PRIJEDLOGU

Državni tajnik **Dragan Kovačević** obrazložio je Prijedlog zakona. Rekao je da se ovim zakonom u cijelosti rješava problem usklađenosti s pravnom stečevinom EU. Prijedlog ovog Zakona uređuje 3 glavna područja. Prvo, proizvodnju i trgovinu poljoprivrednim sjemenom koja uključuje sjeme žitarica, krvnog bilja, uljarica i predivog ulja, repa, povrća i krumpira. Drugo, proizvodnju i trgovinu poljoprivrednim sadnim materijalom koja uključuje voćni sadni materijal, sadni materijal za vinove loze, presadnice povrća, te sadni

materijal ukrasnog bilja. Treće, uređuje se područje priznavanja sorti poljoprivrednog bilja i formiranje sortnih listi. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva prema prijedlogu ovog Zakona utvrđeno je kao središnje tijelo državne uprave nadležno za provođenje ovog Zakona i za upravni nadzor nad ovim Zakonom. Zavod za sjemenarstvo i rasadničarstvo postaje središnje tijelo u postupku certificiranja sjemena i sadnog materijala, priznavanja sorti poljoprivrednog bilja, vođenju sortnih lista, očuvanja biljnih genetskih izvora poljoprivrednog bilja, te drugih poslova u području sjemenarstva i rasadničarstva. Inspeksijsku nadležnost nad ovim Zakonom imaju: poljoprivredna inspekcija, fito-sanitarna inspekcija i gospodarski inspektori Držanog inspektorata. Prijedlog zakona osigurava slobodno kretanje roba, sjemena i sadnog materijala na tržištu Hrvatske kao i budućem dijelu tržišta EU što je jedan od ključnih zahtjeva svih EU propisa. Također se izjednačava položaj dobavljača i proizvođača podrijetlom iz EU s dobavljačima i proizvođačima koji su podrijetlom iz RH.

Izjednačava se položaj priznatih sorti, te pokretanje postupka priznavanja sorti u državama članicama EU na način da su iste priznate ili da se provodi postupak priznavanja prema ovom Zakonu. Regulira se područje uvoza robe iz zemalja članica EU, koje se nakon pristupanja EU više ne smatra uvozom. Primjena zakona odgađa se za 1. siječanj 2008. godine zbog potrebe preustroja u ministarstvima i drugim tijelima. Amandmani Odbora za zakonodavstvo i Vlade RH su prihvatljivi, zaključio je Dragan Kovačević.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog Zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se ovaj Zakon donese po hitnom postupku. Na tekst Konačnog prijedloga Odbor podnosi amandman na članak 108. kojim se nomotehnički uređuje izričaj. Pored utvrđenog amandmana Odbor predlaže Hrvatskom saboru donošenje Zaključka, kojim se ovlašćuje Stručna služba Hrvatskog sabora da obavi redakciju

njegovog teksta prije objave u "Narodnim novinama".

Odbor za poljoprivredu i šumarstvo raspravio je navedeni Prijedlog zakona u svojstvu matičnog radnog tijela te je većinom glasova odlučio predložiti Hrvatskom saboru da donese Zakon o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja.

Odbor za europske integracije raspravljao je o ovom zakonskom prijedlogu kao zainteresirano radno tijelo. Nakon provedene rasprave Odbor je jednoglasno utvrdio da je Konačni prijedlog zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja usklađen s pravnom stečevinom EU te da ispunjava obveze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

O AMANDMANIMA

Vlada RH na Konačni prijedlog zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog

bilja, podnijela je tri amandmana. Dva su nomotehničke prirode u članku 55. stavku 1. i članku 94. točki 37, a u članku 58. stavku 1. ispravlja se pogreška nastala u tijeku prijepisa teksta Zakona.

RASPRAVA

U ime **Kluba zastupnika HSS-a** govorio je **Božidar Pankretić (HSS)**. Rekao je da se u ovom slučaju radi o zakonu koji je dobro prepisana direktiva EU. Klub zastupnika HSS-a zastupa mišljenje da ne bi trebalo ići prebrzo s donošenjem određenih zakona, naročito ako oni nemaju presudnu važnost. Pankretić se osvrnuo na jedan članak u zakonu kojim se dozvoljava da bilo tko iz neke zemlje može donijeti sjeme u džepu bez da to pokaže cariniku, jer je to za osobnu uporabu. Na takav način se regulira ulazak GMO sjemena, što je puno opasnije od GMO hrane, smatra Pankretić. Uputio je apel klubovima zastupnika i Vladi RH da još jednom procijene je li ovaj Zakon nužno potreban.

Završni osvrt dao je državni tajnik Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva **Dragan Kovačević**. Rekao je da nema nikakve mogućnosti da bi ovaj Zakon propisao bilo kakvu snažniju liberalizaciju oko korištenja GMO-a, a da to nije prethodno odobreno u Zakonu o genetski modificiranim organizmima.

Ovime je zaključena rasprava.

Zastupnici su sa 89 glasova "za", 2 "suzdržana" i 7 "protiv" donijeli Zakon o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja, zajedno s prihvaćenim amandmanima.

Zastupnici su sa 87 glasova "za" i 6 "suzdržanih" donijeli Zaključak, sukladno prijedlogu Odbora za zakonodavstvo kojim se ovlašćuje Stručna služba Hrvatskog sabora da obavi redakciju teksta ovog zakona prije njegove objave u "Narodnim novinama".

I.Č.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU DRUGOG PROTOKOLA UZ KONVENCIJU ZA ZAŠTITU KULTURNIH DOBARA U SLUČAJU ORUŽANOG SUKOBA

Zastupnici su većinom glasova donijeli Zakon o potvrđivanju Drugog protokola uz Konvenciju za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba, čiji predlagatelj je Vlada RH. Protokolom se dopunjava Konvencija iz 1954. godine i time poboljšava zaštita kulturnih dobara u slučaju oružanih sukoba.

Drugi protokol uz Konvenciju za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba sastavljen je u Haagu 26. ožujka 1999. godine, te je stupio na snagu 9. ožujka 2004. godine. Do danas je ovaj Protokol potvrdilo, odnosno pristupilo istome 26 država. Ovim Protokolom dopunjava se Konvencija za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba iz 1954. godine u pitanjima odnosa između stranaka, koji se tiču poboljšanja zaštite kultur-

nih dobara u slučaju oružanog sukoba, a na način da su pojedine odredbe Konvencije dodatno uređene kako ne bi došlo do njihove primjene koja nije povoljna za kulturna dobra. Ovim Protokolom se osniva Fond za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba koji može dodijeliti financijsku ili drugu pomoć strankama ovog Protokola za potporu pripremnim ili drugim mjerama u vrijeme mira i trajanja oružanog sukoba. Predviđeno je da sredstva Fonda čine dobrovoljni doprinosi stranaka te prihodi stečeni na sve druge dopuštene načine.

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog Zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se ovaj Zakon donese po hitnom postupku. Na tekst Konačnog prijedloga Odbor nema primjedaba.

Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu raspravio je Prijedlog zakona kao matično radno tijelo. Jednoglasno je donesen zaključak kojim se predlaže Hrvatskom saboru da donese Zakon o potvrđivanju Drugog protokola uz Konvenciju za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba.

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a** govorila je **Jagoda Majška-Martinčević (HDZ)**. Rekla je da se potvrđivanjem ovog Protokola zapravo dopunjava nešto što je doneseno još 1954. godine s nekim novinama. Jagoda Majška-Martinčević podsjetila je na otimačinu, grabež, pljačku i uništavanje kulturnih dobara u Domovinskom ratu koji su bili pod zaštitom UNESCO-a, što nije spriječilo agresora da ih pokuša uništiti. Štete nanese kulturnim dobrima predstavljaju štetu kulturnoj baštini čitavog čovječanstva i zbog

toga je ovaj Prijedlog zakona iznimno važan i stoga će Klub zastupnika HDZ-a podržati Prijedlog ovog zakona, zaključila je Jagoda Majška Martinčević.

Ovime je zaključena rasprava. **Zastupnici su sa 97 glasova "za" i 4 "suzdržana" donijeli Zakon o potvrđivanju Drugog protokola uz Kon-**

venciju za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba.

I.Č.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA O SOCIJALNOM OSIGURANJU IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I REPUBLIKE MAĐARSKE

Zastupnici su većinom glasova donijeli Zakon o potvrđivanju ugovora o socijalnom osiguranju između Republike Hrvatske i Republike Mađarske, čiji je predlagatelj Vlada RH.

Potvrđivanje i primjena Ugovora utjecat će na kvalitetniju i primjereniju socijalnu sigurnost državljana, odnosno osiguranika obiju država koji su tijekom svog radnog vijeka razdoblja osiguranja ostvarili u obje države. Prijedlogom Zakona, odnosno Ugovorom o socijalnom osiguranju koji je njegov sastavni dio uređuju se: prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja, prava

iz zdravstvenog osiguranja i prava za vrijeme nezaposlenosti. Prava se u Ugovoru zasnivaju na slijedećim uobičajenim načelima za dvostrane ugovore a na području socijalnog osiguranja: jedinstvenosti pravnog područja, jednakosti pravnog položaja državljana i osiguranika, zbrajanja razdoblja osiguranja, zajamčenoj isplati priznatih davanja i zaštiti stečenih prava i prava u tijeku stjecanja.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu je o navedenom Prijedlogu zakona raspravljao u svojstvu matičnog radnog tijela. Bez rasprave Odbor je jednogla-

sno odlučio Hrvatskom saboru predložiti donošenje Zakona o potvrđivanju Ugovora o socijalnom osiguranju između Republike Hrvatske i Republike Mađarske.

Obor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog Zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se ovaj Zakon donese po hitnom postupku.

Rasprave nije bilo.

Zastupnici su većinom glasova 95 "za" i 2 "suzdržana" donijeli Zakon o potvrđivanju Ugovora o socijalnom osiguranju između Republike Hrvatske i Republike Mađarske.

I.Č.

PRIJEDLOG ODLUKE O IMENOVANJU PRAVOBRANITELJICE ZA DJECU

Opravdana briga za djecu

Zakonom o pravobraniteljju za djecu utvrđeno je da pravobraniteljja imenuje i razrješava Hrvatski sabor, na prijedlog Vlade. Sukladno tome Vlada je predložila Hrvatskom saboru da imenuje dr. sc. Kseniju Butorac pravobraniteljicom za djecu. Raspravu o tome Hrvatski sabor proveo je u dva navrata na svojoj 17. sjednici. Nakon brojnih kritičkih primjedbi, ponajprije upućenih predlagateljju i na momente polemične rasprave Vlada je 30. studenoga 2005. povukla prijedlog iz procedure. Naime, dr. sc. Ksenija Butorac izvijestila je predsjednike Hrvatskog sabora i Vlade da

povlači svoju kandidaturu za mjesto pravobraniteljice za djecu.

RASPRAVA

O prijedlogu Vlade da se za pravobraniteljicu za djecu imenuje dr. sc. Ksenija Butorac govorio je državni tajnik Središnjeg državnog ureda za upravu **Antun Palarić**. On je rekao kako je za Vladu institucija pravobraniteljice za djecu od izuzetne važnosti. Nakon protestne ostavke bivše pravobraniteljice za djecu i svih njezinih pomoćnika, to izuzetno važno mjesto ostalo je upražnjeno. Stoga je Vlada predložila Hrvatskom saboru,

sukladno Zakonu o pravobraniteljju za djecu, da se za novu pravobraniteljicu imenuje doktorica znanosti Ksenija Butorac. Njezin životopis potvrđuje da je ona doktorica znanosti iz područja odgojnih znanosti. Nakon doktorata nastavila je sa znanstvenim radom i stručnim usavršavanjem. Njezino iskustvo daje jamstvo da će dužnost pravobraniteljice za djecu obavljati na zakonit način s punim povjerenjem Hrvatskog sabora i Vlade. Stoga predlažemo da se prihvati prijedlog Vlade i imenuje pravobraniteljica za djecu kako bi ta važna institucija ustavnog poretka funkcionirala na najbolji mogući način, zaključio je Antun Palarić.

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a** govorila je **Ivana Sućec - Trakoštanec (HDZ)**. Ona je izrazila potporu i zadovoljstvo što će se vrlo brzo imenovati pravobraniteljica za djecu, koja će nastaviti raditi na dobrobit djece. Za to područje društva HDZ i Vlada imaju izuzetan senzibilitet. Tako je u proračunu za 2006. g. pravobraniteljstvu za djecu dodijeljen 15% veći iznos nego u 2005. g. Raspolagat će sa više od 3,5 milijuna kuna. Imenovanjem čelne osobe koja će voditi računa o Uredu i provoditi programe na dobrobit djece prema Zakonu o pravobranitelju za djecu poboljšat će se i briga o djeci. Doktorica znanosti Ksenija Butorac ispunjava sve ono što bi trebala imati osoba koja će preuzeti tu funkciju. Njena radna karijera također je respektabilna. Među ostalim, autorica je 11 znanstvenih i stručnih radova, te 16 izlaganja na međunarodnim i domaćim znanstvenim i stručnim skupovima. Također bavi se edukacijom stručnjaka u prosvjeti, zdravstvu, socijalnoj skrbi i pravosuđu. Nastupila je u više javnih televizijskih i radio emisija. Bavi se različitim nastavnim aktivnostima i ima priznate znanstveno - istraživačke projekte. Dakle, njeni znanstveni i stručni radovi, radna karijera i sve ostalo daju joj dignitet osobe koja će moći kvalitetno i stručno provoditi zakone koje je donio Hrvatski sabor. Sve to će poboljšati položaj djece u hrvatskom društvu.

Potrebna su jamstva

U ime **Kluba zastupnika HSP-a Pero Kovačević (HSP)** upozorio je kako je u ovom području znatan broj problema koji eskaliraju, a vezani su za zlostavljanje djece. Stoga, ne možemo imati ovu bitnu instituciju nepopunjenu čelnim osobama. Ali Klubu zastupnika HSP-a neprihvatljivo je zašto se ide na ovakav način imenovati buduću pravobraniteljicu. Zašto se nije išlo na javni poziv? Zbog čega nadležni odbori Hrvatskog sabora nisu imali mogućnost provesti intervju. Naime, moramo imati jamstvo da će predložena pravobraniteljica moći uspješno obnašati dužnost. Da bi dobili jamstvo moramo znati da li matični odbori imaju pozitiv-

no stajalište. Ovdje imamo životopis iz kojeg se vidi da je ovdje slučaj "iz mirovine na posao". Gospođa je umirovljena 1997. g. na vlastiti zahtjev sa 37 godina života, odnosno sa 14 godina aktivnog radnog staža. Ona kaže da je umirovljena na vlastiti zahtjev uz priznati status hrvatskog branitelja od 30. svibnja 1990. g. do 30. lipnja 1996. g. U isto vrijeme ona je i magistrirala i sve drugo radila. Dakle, u isto vrijeme bila je i na bojištu, ali je i magistrirala i doktorirala. Ovo sve govori da se ne može neozbiljno krenuti u imenovanje nove osobe. Pametnije je da se obavi javni poziv, da se vidi tko će se sve javiti te da nakon toga mjerodavna tijela, Vlada koja predlaže i Hrvatski sabor imenuje pravobraniteljicu za djecu. Nemamo ništa protiv gospođe Ksenije Butorac, ali nemamo jamstva da će ona to moći uspješno obnašati. Ona od 1997. g. ne radi i izvan je tijekova. Službeno je u mirovini. To je veliki problem. Nemojmo se s ovim ovako neozbiljno ponašati. Kriminalističke znanosti nisu baš područje koje je vezano za zaštitu djece, rekao je Pero Kovačević.

Netočno je što je Pero Kovačević ustvrdio da je gospođa Ksenija Butorac morala biti na bojištu da bi stekla status hrvatskog branitelja, upozorila je **Ivana Sućec-Trakoštanec (HDZ)**. Naime, ima puno onih koji su stekli status branitelja, a da nisu bili na prvoj liniji bojišnice. Nije točno da gospođa nije ništa radila i da je bila u mirovini. Iskoristila je mogućnost korištenja mirovine, ali je istovremeno intenzivno radila za opće dobro u različitim udrugama, međunarodno priznatim projektima i u Zagrebu.

Ozbiljnije o imenovanju na prevažnu dužnost

Raspravljamo ad hominem, a to nika da nije lijepo, upozorio je u ime **Kluba zastupnika HSLS-a, DC-a i LS-a dr. sc. Zlatko Kramarić (LS)**, te dodao kako ne bi želio dovoditi u pitanje životopis i sve ono što stoji iza gospođe Ksenije Butorac. Doista je dobro da je naše društvo senzibilizirano za pravo djeteta. Ovo je prevažna institucija i mjesto, a imamo

loših iskustava. To prije nije funkcioniralo. Imamo negativno iskustvo i upravo zbog toga sada bi ovome trebalo prići kudikamo ozbiljnije. Saborski odbori moraju biti u funkciji. Jedna od tih funkcija je intervju s kandidatima. Isto tako kada se predloži samo jedan kandidat to uvijek ima ružan dojam. Naime, vjerujem da u Hrvatskoj postoje ljudi koji bi taj posao itekako dobro mogli odraditi. Bilo bi doista dobro da uvedemo praksu kratkog intervjua. Također može biti ciljani natječaj, pa pozvati nekoliko osoba i onda bi bilo puno lakše stati iza kandidata kojeg bi odbor predložio Hrvatskom saboru. Ovako ostaje gorak dojam da je sve ovo moglo biti drugačije. I samoj kandidatkinji više bi odgovaralo da je prošla benigni filter u vidu intervjua kojim bi se vidjelo što namjera radi. Dobro je da postoji i kod nas vrlo snažan pritisak javnosti i medija te organizacija koje se bave tom problematikom. Ne može biti svejedno kojoj ćemo osobi dati zeleno svjetlo.

Kada se predloži samo jedan kandidat to uvijek ima ružan dojam. To nije dobro za demokraciju. U Hrvatskoj postoje ljudi koji bi posao pravobranitelja za djecu itekako dobro mogli obavljati.

Ovo nije izbor radi izbora ili zadovoljavanje forme, rekla je u ispravku netočnog navoda **Ivana Sućec-Trakoštanec (HDZ)**. Da je tako Vlada bi drugi dan popunila radno mjesto pravobraniteljice, nakon što je bivša dala ostavku i nakon što je Hrvatski sabor to prihvatio. Međutim, Vlada si je dala dovoljno vremena da pronađe kvalitetnu osobu.

Izostala rasprava u radnim tijelima

Radna tijela trebala bi raspravljati o imenovanjima ovako važne osobe na čelu još važnije institucije, rekla je u ime **Kluba zastupnika IDS-a Dorotea Pešić-Bukovac (IDS)**. Trebalo je prove-

sti raspravu. Imamo samo jednog kandidata, a to nije dobro za demokraciju. Klub zastupnika IDS-a ne može podržati prijedlog da se gospođa Ksenija Butorac imenuje pravobraniteljicom za djecu i to iz više razloga. Prvo smatramo da je prijašnja pravobraniteljica isto imala kvalifikacije i da je dobro radila. Problem je u institucijama koje su trebale pratiti njezin rad. Zakon o pravobraniteljstvu za djecu utvrđuje djelokrug rada pravobranitelja. Između ostalog naglašava da pravobranitelj ili pravobraniteljica moraju primjenjivati sve propise koji se odnose na zaštitu, prava i interese djece. Pravobranitelj za djecu ne može sam provoditi ono što mu nalaže Zakon. Ne treba u to ulaziti je li predložena kandidatkinja kvalificirana ili nije, premda možda ima nedostataka u praksi u radu s djecom. Naime, radila je s problematičnim skupinama koje nisu direktno vezane za prava djece.

Netočno je da se gospođa Butorac nije bavila radom s djecom, rekla je **Ivana Sućec-Trakoštanec (HDZ)**. Od 2002. do 2005. godine bila je autorica i voditeljica programa primarne i sekundarne prevencije zloporabe droge i drugih oblika neprihvatljivog ponašanja djece u osnovnim školama Zagreba.

Umirovljenje u 37. godini života

Tri su temeljne stvari koje želim spomenuti, najavio je u ime **Kluba zastupnika HNS-a Ivica Maštruko (HNS)**. Prvo, kao argumentacija za izbor doktorice Ksenije Butorac navodi se njen curriculum vitae. Ne dovodeći u pitanje njen dignitet vidimo da je u većini projekata bila suradnik. Njen curriculum ne kvalificira je za poslove za koje se ovdje predlaže, odnosno za pravobraniteljicu za djecu. Njeno je temeljno obrazovanje kriminalist, diplomirani pravnik kriminalist. Njeno radno iskustvo je kriminalističkog službenika. Druga točka je njeno umirovljenje. Zbog čega? Status hrvatskog branitelja doista me ne zanima, niti želim ići u preispitivanje toga. Ali ako osoba koja je u naponu stvaralačke djelatnosti na svoj zahtjev odlazi u 37. godini u mirovinu, pretpostavljam

da je bila u tolikoj mjeri traumatizirana, odnosno da su njene radne sposobnosti bile upitne, pa je odlučila se umiroviti. Upitno je u kakvom radno-pravnom statusu se ona danas nalazi, da li je u radnom odnosu ili je u mirovini. Zbog svega ovoga predlažem da se rasprava o ovom imenovanju prekine te da nadležni odbor obavi intervju s gospodom Ksenijom Butorac.

U ispravci netočnog navoda **Pero Kovačević (HSP)** rekao je kako je gospođa Ksenika Butorac umirovljena jer nema više profesionalne mogućnosti razvoja. Znači ako je umirovljena po tome osnovu i stupi na ovu dužnost imala bi pola mirovine i cijelu plaću.

Je li bilo još kandidata?

Gordana Sobol (SDP) u ime **Kluba zastupnika SDP-a** izrazila je protest. Prvo, jer nije matično tijelo o tome prije obavilo raspravu. Možda je to i zbog toga što se, kada se pogleda Prijedlog odluke o imenovanju pravobraniteljice za djecu, praktički nije imalo o čemu raspravljati. Jedino što imamo to je životopis predložene kandidatkinje. Postavljamo pitanje je li bilo još kandidata ili kandidatkinja? U javnosti vrtilo se nekoliko imena. Da li se o njima raspravljalo i zašto se Vlada odlučila upravo za doktoricu Kseniju Butorac? Klub zastupnika SDP-a predlaže da se prekine rasprava o ovoj točki dnevnog reda, jer smatra prevažnom funkciju pravobraniteljice za djecu da bi se na ovaj način o tome raspravljalo. Među ostalim, postavljamo pitanje zašto se ide s imenovanjem osobe koja je u mirovini i to u 37. godini života na vlastiti zahtjev. Nadalje, definitivno je područje djelovanja predložene kandidatkinje maloljetnička delikvencija. Ništa u životopisu ne piše koje je rezultate predložena kandidatkinja imala na zaštitu i dobrobiti prava djece.

Netočno je tvrditi da se iz životopisa ne vide rezultati i efekti gospodinog rada, rekla je **Ivana Sućec-Trakoštanec (HDZ)** te dodala kako je to vidljivo iz popisa znanstvenih i stručnih radova te edukativnih materijala.

Potom je predsjedavajući sjednicom, potpredsjednik Hrvatskog sabora **Luka Bebić (HDZ)** upitao je li ovaj postupak u skladu sa Zakonom i Poslovníkom ili nije. Ako je u skladu sa Zakonom i Poslovníkom ne vidim razloga zbog čega bi zastupnica Gordana Sobol u ime Kluba zastupnika SDP-a protestirala. Drugo, ovaj prijedlog u Hrvatski sabor došao je 14. studenoga 2005. godine. Tko je spriječio bilo koji od odbora da ovo stavi na dnevni red? Mogao je to na dnevni red staviti Odbor za obitelj, mladež i šport. Imao je 10 dana da o tome raspravi i dade svoje mišljenje. To mu nitko nije spriječio. Ne postoji neka namjera da se nešto izbjegne. Sve što je do sada napravljeno bilo je u skladu sa Zakonom i Poslovníkom. Zato protesti takve vrste nisu potrebni.

Predložena kandidatkinja dr. sc. Ksenija Butorac na svoj zahtjev u 37. godini života odlazi u mirovinu. Pretpostavljam da je bila u tolikoj mjeri traumatizirana, odnosno da su njene radne sposobnosti bile upitne, da je odlučila se umiroviti, upozorava Ivica Maštruko.

U ime **Kluba zastupnika HSS-a Ante Markov (HSS)** je naglasio ako je dosadašnja pravobraniteljica za djecu, gospođa Vrsaljko, podnijela ostavku tada sve skupa daje ovoj temi još veću ozbiljnost. U tom slučaju nije dovoljno kazati da nas zanima samo sadržaj. Zanima nas i forma, jer ne želimo ponovo prevariti djecu. Bitno je da dodemo u poziciju da se jednoglasno izabere tako važna osoba na čelo te prevažne institucije. Znači da se izabere s punom potporom. Pri tome ne želim kazati da gospođa Ksenija Butorac nije ta osoba. Samo kažem kako nemamo dovoljno elemenata ni u formi ni u sadržaju da u ime Kluba zastupnika HSS-a to mogu ustvrditi. Nadalje, moramo uvažiti činjenicu da govorimo o djeci. Suvremeni svijet ne

samo kroz rat, glad i neimaštinu, nego i kroz način života onih koji tobože žive "bolje" doveo je djecu u vrlo loš i neugodan položaj. Zato postoje institucije koje trebaju utjecati da taj položaj ne bude okrnjen. Treba ponovo razmotriti prijedlog da se napravi intervju i pozove gospođa Ksenija Butorac kako bi se dodatno rasvijetlili svi elementi koji su u životopisu navedeni. Tako bi se rasvijetlilo, a ne spekuliralo sa činjenicama i informacijama. Tako bi izašli iz ove situacije koja može biti neugodna.

Dječji osmjesi

Postoje dva povijesna presedana u izboru ljudi koje ne poznajemo, podsjetio je dr. sc. **Slaven Letica (neovisni)**. Prvi je sustav udaje i ženidbe na sliku naših iseljenika iz Dalmacije. Ljudi su slali slike iz Novog Zelanda. Bili su mladi i zgodni. Cure iz Dalmacije koje su imale 15 - 16 godina, slale su svoje slike. Otprilike 50 % tih brakova završilo je vrlo traumatičnim stanjima. Drugi presedan institucionalnog tipa je tzv. "bline dating" ili spojevi na slijepo u SAD-u, gdje se ljudi preko interneta, telefonom ili drugim načinom dogovaraju. Onda kada se spoje vide da li jedno drugom odgovaraju. Zapravo, jako šokira razina mazohizma ovog visokog Doma. Mi biramo masu ljudi na temelju nepostojanja institucije saborskog saslušanja. Ako se pažljivo pročita životopis onda se vidi kako ključni pojmovi koji dominiraju u tom životopisu opravdavaju bojazan o kojoj je govorio gospodin Ivica Maštruko. Ti su pojmovi sigurnost, samozaštita, kriminalističke znanosti, defektologija, psihoterapija, neurolingvističko programiranje, zlouptreba droga, teška ovisnost, teško kriminalno ponašanje, maloljetnička delikvencija itd. Pozitivne stvari su vezane samo za hobije. Kandidatkinja svira glasovir i hobi joj je čitanje. Nema niti jedne riječi o njenoj obitelji. Pravobraniteljica za djecu mora se baviti dječjim osmjesima i njihovom kreativnošću. Iz njenoga životopisa nemamo uvid u nekakve njene humanitarne aktivnosti. Osobno imao sam nekoliko kandidat-

kinja i kandidata koji su se dokazali da su svoje živote posvetili djeci. Što znači posvetiti se djeci? To znaju ljudi koji su učitelji, socijalni radnici, pedagozi, čak i profesori obiteljskog prava. Prema tome Hrvatski sabor ako hoće sačuvati dignitet na ovom primjeru treba udariti šakom o stol i kazati: gospodo dosta je! Dosta je mazohizma, dosta je da nas prisiljavate, bez obzira da li se radi o lijevoj ili desnoj strani, da glasujemo protiv svojih uvjerenja.

U javnosti vrtilo se još nekoliko imena kandidata i kandidatkinja za pravobranitelja za djecu. Zašto se ide na imenovanje pravobraniteljice za djecu koja je u mirovini?

Pero Kovačević (HSP) u ispravku netočnog navoda rekao je kako je iz osobnih podataka vidljivo da gospođa Ksenija Butorac ima supruga i dva sina. Drugo, Vlada bi trebala povući ovaj prijedlog i obaviti postupak koji smo dogovorili. **Ivana Sućec-Trakoštanec (HDZ)** rekla je da je jako dobro poznato kako dr. sc. Ksenija Butorac živi u Zagrebu sa suprugom Slavkom i sinovima Petrom i Nikolom. Nadalje, nije točno da je isključivo vezana uz kriminalizam. Doktorirala je na području obrazovnih znanosti, a bavi se i defektologijom. Dakle, bavila se odgojnom djelatnošću.

Posao za koji je potrebna hrabrost

Ovaj prijedlog nije ozbiljan. Zašto? Zato što o toj osobi ništa ne znamo, upozorila je **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)**. Istina, taksativno je navedeno obrazovanje, članstvo, publikacije, stručne aktivnosti. U Švedskoj jedini uvjet za pravobraniteljicu za djecu jest da voli djecu i ništa drugo. Pitam biste li vi svoje dijete dali osobi koja vam je na papiru dala neke podatke, a koju nikada u životu vidjeli niste? Sigurno

da ne biste. Ali tuđu djecu možemo dati. Zašto ćemo to učiniti? Zato što to Vlada predlaže. Vlada uvijek najbolje zna. Ali Vlada uopće nije obrazložila vlastiti prijedlog. I to je ono što je najspornije. Curriculum vitae izaziva niz nejasnoća. Što se tiče radne karijere razvidno je da je osoba o kojoj je riječ bila kriminalistički službenik, a zatim predavač. Vidljivo je da dolazi naprasno do umirovljenja. Moramo znati, pošto se radi o djeci, kojih je ta osoba radnih sposobnosti. Da li je fizički i psihički sposobna obavljati vrlo težak i odgovoran posao za koji treba izuzetne hrabrosti? Nadalje, gospođa tvrdi da je 1978. maturirala na klasičnoj gimnaziji u Zadru. Ta se škola zvala gimnazija, ali ne klasična. Ovdje je bilo govora i o umirovljenju. Treba upozoriti da se ovdje ne radi o nekakvoj službi koja traje osam sati. Ovdje nema radnog vremena. Zato imamo pravo znati zbog čega je ova osoba zatražila umirovljenje.

Potom je ponovo intervenirao potpredsjednik Hrvatskog sabora i predsjedavajući sjednici **Luka Bebić (HDZ)**. On je upitao jesu li zastupnici prethodnu pravobraniteljicu gledali i slušali u Hrvatskom saboru. Ovdje je glavni problem u tome što niti jedan saborski odbor nije o tome raspravljao. Molim vas, nemojmo diskvalificirati ljude. Ova žena vjerojatno pred ekranima, ako ovo gleda, proživljava jednu vrlo neugodnu epizodu u svom životu.

Emil Tomljanović (HDZ) rekao je kako je netočan navod da o ovoj osobi zastupnici ništa ne znaju. Upravo suprotno. O ovoj osobi sve znamo što je bitno za predmetno imenovanje. Drugi je netočan navod da Vlada nije obrazložila prijedlog. Vlada je prijedlog obrazložila i uputila u proceduru u skladu sa Zakonom. Problem je, upozorio je **Pero Kovačević (HSP)**, što mi sve imenujemo na neviđeno. I zato plediramo na postupak koji će biti javan, transparentan i s mogućnošću intervjuja. **Franjo Piplović (DC)** rekao je kako u Zadru postoji biskupsko bogoslovno sjemenište, koje ima status klasične gimnazije. **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** pozivajući se na povredu Poslovnika kazala je

da u Zadru postoji klasična nadbiskupska gimnazija koju su u ono vrijeme mogli pohađati samo muški polaznici. A klasična gimnazija ustanovljena je kao odjeljenje opće gimnazije 90.-ih godina. **Ivo Lončar (neovisni)** upozorio je kako je Ingrid Antičević - Marinović u svom zanosu prekršila članak 214. stavak 4. Poslovnika te stoga predsjedavajući treba njoj, ali i sam sebi dati opomenu. **Vladimir Štengl (HDZ)** u replici rekao je kako su ovdje date reference za predloženu kandidatkinju. Ne radi se niti o modnoj reviji, niti o izboru misice, da bi se dotična gospođa trebala ovdje prošetati.

Imenovati konsenzusom

Svatko onaj tko je u ovu neugodnu situaciju doveo gospođu Kseniju Butorac nije učinio dobro prije svega njoj, naglasio je **Nenad Stazić (SDP)**. Prijedlog je potpuno nepripremljen i nedovoljno obrazložen da bi mogao doći na plenary sjednicu. Svi skupa nalazimo se u neugodnoj situaciji, jer raspravljamo o imenovanju osobe koju ne poznajemo. Možda je žena fenomenalna za ovaj posao. I mi svi sada njoj činimo možda nepravdu. Nemamo nikakvih uvjeta da o ovoj stvari raspravljamo, a kamoli odlučujemo. Nemamo prije svega zakonskih uvjeta. Članak 22. Zakona o pravobraniteljstvu za djecu kaže da na tu dužnost može biti imenovan hrvatski državljanin sa 10 godina radnog iskustva i koji je osobnim zalaganjem javnosti poznat u području promicanja i zaštite prava djeteta. Kandidatkinja to nije. Ona je možda poznata u stručnim krugovima kao kriminalist. Znači nije ispunjen članak 22. Zakona, nisu ispunjeni poslovnički uvjeti. Trebalo je pričekati da se sastane odbor te da barem obavi intervju s kandidatkinjom. Zašto kandidatkinja nije pozvana na saborsku sjednicu? Mogla je direktno odgovoriti na neke dvojbe, pitanja, razjasniti situacije. Ne bih se čudio da gospođa nakon svega ovoga povuče svoju kandidaturu. Spominju se neke braniteljske dvojbe. Vidimo da je radila u vrijeme rata, a stekla je status branitelja. Pripa-

da dakle jednoj grupi ljudi koji su stekli taj status bez bojišta. To su svi oni koji su radili u MORH-u, MUP-u. Iskoristila je to svoje pravo da ide u prijevremenu mirovinu. To nije moralno sporno. Žena se koristila svojim pravom. Predlažem da se ova rasprava ne zaključi, te da se na neki način obustavi. Ili neka se u ime Vlade ovaj prijedlog povuče. Ne može se od mene tražiti da glasam za tako važnu funkciju bez elementarnih činjenica. Ovo nije funkcija na koju se nekoga može izabrati većinom glasova HDZ-a. Odluka se u Hrvatskom saboru mora donijeti konsenzusom. Svi moramo biti uvjereni da smo izabrali najbolje rješenje.

Zašto o imenovanju nije raspravljao Odbor za obitelj, mladež i šport?

Dobronamjernost ove rasprave bila bi puno veća da je s lijeve strane netko postavio pitanje zbog čega predsjednik Odbora za obitelj, mladež i šport Davorko Vidović nije zakazao sjednicu i uvrstio ovu točku u dnevni red Odbora, upozorio je predsjedavajući, potpredsjednik Hrvatskog sabora **Luka Bebić (HDZ)**. Nakon što se Nenad Stazić javio, a nije se na ništa pozvao, Luka Bebić mu je izrekao opomenu. **Ivana Sućec-Trakoštanec (HDZ)** rekla je kako je Nenad Stazić netočno ustvrdio da nisu ispunjeni uvjeti za raspravu. Točno je da su ispunjeni svi zakonom i Poslovníkom propisani uvjeti. **Ivo Lončar (neovisni)** rekao je kako nije točna tvrdnja Nenada Stazića da kandidatkinja nije nikome ovdje poznata. Meni je poznata, kaže Lončar, te dodaje da je bivša pravobraniteljica za djecu Matijević-Vrsaljko, kada je bila imenovana, ovdje šetala kao na modnoj pisti. U replici **Pero Kovačević (HSP)** upozorio je da saborski zastupnici nisu čuli od predstavnika Vlade Antuna Palarića kakav je bio tijek imenovanja u Vladi. Jesu li Vlada i njen predsjednik vidjeli gospođu? Nemojmo stvari vraćati na pitanja oporbe. Ovo je bitno pitanje funkcioniranja jedne institucije i tu mora biti suglasnost. **Željka**

Antunović (SDP) upozorila je kako je stavljanjem na raspravu ove točke dnevnog reda povrijeđen članak 91. Poslovnika. Tamo je definirano tko je matični odbor za predlaganje Hrvatskom saboru ove točke dnevnog reda. To nije Odbor za obitelj, mladež i šport nego Odbor za izbor, imenovanje i upravne poslove. Predsjedavajući, potpredsjednik Hrvatskog sabora **Luka Bebić (HDZ)** udijelio je opomenu zastupnici Željki Antunović jer je zlorabila Poslovník i nije korektno citirala predlagача. Predlagач je Vlada, a nitko ne sprečava odbor da raspravi o tom pitanju. **Nenad Stazić (SDP)** upozorio je kako je dužnost i pravo predsjednika Hrvatskog sabora, ako vidi da predsjednik Odbora ne saziva sjednicu, sazvati sjednicu odbora. To je tako po Poslovníku. Predsjedatelj, potpredsjednik Hrvatskog sabora **Luka Bebić (HDZ)** izvijestio je kako je predsjednik Hrvatskog sabora svim zastupnicima uputio ovaj prijedlog uključujući i predsjedniku Odbora za obitelj, mladež i šport koji nije 10 dana sazvaio taj Odbor. Sada je proglašen krivim predsjednik Hrvatskog sabora. Svako je kriv, ali nije Davorko Vidović. Zašto? Zato što je iz SDP-a. Potom su **Dragutin Lesar (HNS)** i **Pero Kovačević (HSP)** u ime svojih klubova zastupnika zatražili desetminutnu stanku. To su zatražili i iz klubova zastupnika SDP-a, HSL-a, IDS-a, HDZ-a i HSS-a.

Suvremeni svijet kroz rat, glad, neimaštinu i način života onih koji tobože žive "bolje" doveo je djecu u vrlo loš položaj. Zato postoje institucije koje moraju utjecati da se taj položaj izmijeni nabolje.

Nakon stanke **Dragutin Lesar (HNS)** upozorio je da zastupnici moraju imenovati osobu koja će u njihovo ime štititi i brinuti se o zaštiti djece. Imamo li pravo dodatno propitivati i upoznati tu osobu? Imamo. Gdje je propust? Ako i ne piše

da matični odbor i druga radna tijela moraju o tome raspravljati, a zastupnici traže da se o tome raspravi na radnim tijelima, onda trebamo uložiti valjda minimum napora i dati mogućnost da radna tijela izvrše intervju s kandidatkinjom. U skladu s tim trebali bi nastaviti raspravu nakon što dobijemo izvješća zainteresiranih radnih tijela. Tada će u nastavku rasprave tenzije biti manje.

Loš sustav imenovanja

U ime **Kluba zastupnika HSP-a Pero Kovačević (HSP)** rekao je kako gledano s poslovnčkog stajališta, gospodin Luka Bebić, potpredsjednik Hrvatskog sabora nije napravio nikakve greške. Osim toga gospodin Dragutin Lesar nije ni bio u sabornici kada je započeto s ovom temom. Pitanje imenovanja pravobraniteljice za djecu nije pitanje ni opozicije ni pozicije nego se treba steći dojam i jamstvo i u poziciji i u opoziciji da imenuju osobu koja će uspješno obnašati svoju funkciju. Što je sada problem? Utvrdili smo jako bitnu stvar, a to je da imamo loš sustav izbora i imenovanja ovako odgovornih dužnosti. Treći puta pitam predstavnika Vlade kakav je u Vladi bio postupak izbora i imenovanja? Je li bio nekakav pozivni javni natječaj? Tko je ušao u uži izbor i zašto se baš odabralo ovu osobu? Ne vjerujem da predsjednik Vlade zna za cijeli ovaj postupak. Barem da je došla potpredsjednica Vlade pa nam objasnila koji su to razlozi motivirali Vladu. Možda i ne bi bilo rasprave da je uvodno kazano da je bilo 10-15 kandidata te da su obavljeni razgovori i donesen sud da je gospođa Ksenija Butorac najspособnija za obnašanje te dužnosti. Zbog toga pametnije je da Vlada povuče prijedlog ili da Hrvatski sabor zastane s ovom raspravom.

Rasprava je pokazala da je u postupku predlaganja bilo propusta, naglasila je u ime **Kluba zastupnika SDP-a Gordana Sobol (SDP)**. Vlada osim životopisa ništa nije rekla zašto se odlučila baš za ovu kandidatkinju. Još je manje rekla je li bilo više kandidata u konkurenciji. Tražimo da se o ovome dalje ne

raspravlja te da Vlada povuče prijedlog i da krene ponovo u proceduru. Koliko je Klubu zastupnika SDP-a poznato bilo je više kandidata.

Pravobraniteljica za djecu mora se baviti dječjim osmjesima i dječjom kreativnošću.

Vlada je potpuno legitimno predložila pravobraniteljicu za djecu, rekao je među ostalim predsjedavajući, potpredsjednik Hrvatskog sabora **Luka Bebić (HDZ)**. Bilo je potrebno da radna tijela Hrvatskog sabora ovo rasprave bez obzira tko je predlagatelj. Stoga nemojte prigovarati da postupak nije u skladu s Poslovníkom.

Koristiti institut saslušanja

U ime **Kluba zastupnika HSLS-a, DC-a i LS-a dr. sc. Zlatko Kramarić (LS)** ustvrdio je kako nije jasno zašto Hrvatski sabor propušta ono što mu po definiciji pripada, a to je da nađe načine kako da nekoga izabere. Zašto dopuštamo da se bira na daljinu i na nevidljivo. Ovo doista ne bi trebalo biti stranačko pitanje. Pravo djeteta je nešto što pripada najnovijoj generaciji prava. To pravo na neki način treba biti i legitimacija društva i Hrvatskog sabora. Zašto ne koristimo institut hearinga, dakle saslušanja pred radnim tijelom. To je, možemo reći, parada demokracije i pomalo kozmetika. Ako tako biramo diplomate i suce Ustavnog suda, zašto ne bi i pravobranitelja za djecu. Imamo loša iskustva s posljednjim slučajem pravobraniteljice. Puno je stvari ostalo nerazriješeno. Pokazuje se da tamo ne vladaju tako idilični odnosi. Imaju neke čudne kuće i poslove, pa se privatnost vrlo brzo impregnirala s javnom funkcijom. Treba žaliti što se o ovome uopće razgovara. To je medvjeda usluga gospođi Kseniji Butorac koje je vjerojatno korektna osoba. Prošli saziv Hrvatskog sabora izabrao je gospođu Vrsaljko. Nitko se nije osjetio suodgovoran zbog toga, a bio je očito promašaj. Prođu dvije i pol

godine i ponavljamo istu grešku. Jedan ili dva hearinga rješavaju zapravo sve stvari. Javni pozivni natječaj bi na neki način dao potrebnu legitimaciju osobi koja će taj posao odraditi. Na stol smo nešto dobili, ali ne znamo što se događalo prije te činjenice. Ako tu činjenicu netko može objasniti nema razloga da ne glasamo za kandidata kojeg i Vlada predlaže.

Pero Kovačević (HSP) u ispravku netočno navoda rekao je kako je Vlada dovela gospođu u neugodnu situaciju, a ne zastupnici. Drugo, saslušanje u odborima američkog Kongresa nije kozmetika. To je javno saslušanje gdje se pada na prvom pitanju.

Treba se ispričati gospođi Kseniji Butorac

Ovim prijedlogom vidi se odnos Vlade prema Hrvatskom saboru, ustvrdila je u ime **Kluba zastupnika IDS-a Dorotea Pešić -Bukovac (IDS)**. Nikakvog obrazloženja nema za ovaj prijedlog. Osim formalne odluke ne vidi se ništa. Dječja pravobraniteljica vrlo je važna funkcija u državi i ne možemo se ignorantски ponašati prema toj funkciji. Treba se ispričati gospođi Kseniji Butorac. Ovo zaista ne ide prema njoj i njezinim kvalifikacijama. Ovo ide prema Vladi, jer ovo je zaista napravljeno na vrlo šlam-pav način. Odbor za ljudska prava kao matični odbor trebao bi dati mišljenje po ovom pitanju. Naime, u Poslovníku Hrvatskog sabora definiran je djelokrug Odbora za ljudska prava. Ako ćemo dječja prava smatrati ljudskim pravima onda zaista taj Odbor ima pravo i dužnost matičnog radnog tijela. Pozivam Vladu da povuče ovaj prijedlog, zaključila je Dorotea Pešić - Bukovac.

Nakon toga **Pero Kovačević (HSP)** rekao je kako nitko nije branio Odboru za ljudska prava da o ovome raspravlja.

Klubu zastupnika HDZ-a žao je što je došlo do ovakve situacije, naglasio je **Mario Zubović (HDZ)**. Vidimo kako se jedna nepolitička funkcija ispolitizirala. U svim strankama trebalo bi naći snage da prebrodimo ovakvu situaciju. **Klub zastupnika HDZ-a** predlaže da se

rasprava završi te da se sastanu odbori i rasprave ovaj prijedlog.

Klub zastupnika HSS-a zabrinut je zbog ovakvog stanja rasprave o ovoj važnoj temi, upozorio je **Ante Markov (HSS)**. To nije dobra poruka djeci i građanima. Trebalo je voditi računa o formi. Neka svatko preispita sebe. U ime Kluba zastupnika HSS-a želimo da zaštitimo dostojanstvo i ugled gospođe Ksenije Butorac. Također, želimo prije svega zaštititi pravo djeteta, ali želimo i Hrvatskom saboru dati veću dozu ozbiljnosti. Zbog svega toga treba otvoriti raspravu u odborima i omogućiti intervju s gospođom Ksenijom Butorac.

Mario Zubović (HDZ) predložio je da se prekine raspravu i omogući svim zainteresiranim odborima da rasprave o ovom pitanju. To je i učinjeno.

RADNA TIJELA

Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Prijedlog odluke razmatrao je kao zainteresirano radno tijelo. U raspravi je sudjelovala i predložena kandidatkinja dr. sc. Ksenija Butorac. Među ostalim, članovi Odbora postavili su joj niz pitanja iz područja djelokruga rada pravobranitelja za djecu. Kandidatkinja je pitana kako vidi svoju ulogu i na koji način planira voditi Ured pravobranitelja za djecu, zatim koji su temeljni elementi njezinog programa. Bilo je i pitanja što će poduzeti u cilju zaštite privatnosti djece i roditelja. Odbor je izrazio zadovoljstvo danim odgovorima, te je većinom glasova odlučio Hrvatskome saboru predložiti da donese odluku o imenovanju pravobraniteljice za djecu.

Odbor za obitelj, mladež i šport Prijedlog odluke razmotrio je u svojstvu zainteresiranog radnog tijela.

U raspravi postavljeno je niz pitanja vezanih uz stavove dr. sc. Ksenije Butorac o pravima djece i njihovom položaju u društvu. Istaknuta je dvojba zbog razloga umirovljenja kandidatkinje, te je zatraženo da se curriculum vitae dopuni preslikom rješenja o ostvarivanju prava na mirovinu kao hrvatskog branitelja. Većina članova Odbora istakla je

žaljenje zbog tijeka rasprave za vrijeme plenarne sjednice Hrvatskog sabora 24. studenog 2005.g., kojim je na negativan način skrenuta medijska pozornost na postupak imenovanja pravobraniteljice za djecu. Većina članova Odbora podržala je Prijedlog Vlade da se za pravobraniteljicu za djecu imenuje dr. sc. Ksenija Butorac te je u skladu s tim predloženo Hrvatskom saboru donošenje takve odluke.

Konvencija o pravima djeteta

Pravobranitelj za djecu štiti i promiče prava i interese djece, naglasila je **Marija Lugarić (SDP)**. Temeljni dokumenti na kojima se temelji rad pravobraniteljice su Zakon o pravobranitelju za djecu, Ustav i Konvencija o pravima djeteta proizišla iz Deklaracije o pravima djeteta u UN-a. U Konvenciji se govori o obvezama odraslih u odnosu prema djetetu. Prava djeteta bezuvjetno moraju znati i poštivati oni koji žive i rade s djecom. Pravobranitelj za djecu dužan je djecu upoznavati i savjetovati o načinu ostvarivanja i zaštiti njihovih prava i interesa. Pravobranitelj ima obvezu surađivati s djecom i uvažavati njihovo mišljenje. Često je pravobranitelj zadnja i jedina instanca kojoj se dijete može obratiti. Stoga je posebno čudno da kandidatkinja za pravobraniteljicu nije na sjednici Odbora za obitelj, mladež i šport pokazala poznavanje dječjih prava. Važno je istaknuti dječja prava. Dijete ima pravo na roditeljsku ljubav, zdravu prehranu, obrazovanje, zdravstvenu zaštitu, igru i zabavu. Dijete ne smije biti podložno prisilnom radu, te emocionalno zanemarivano, niti žrtva rata i nasilja. Dijete ne smije biti žrtva seksualnog zlostavljanja. Sva djeca imaju pravo na iznošenje osobnog mišljenja, slobodu vjeroispovijesti i udruživanja. Dijete ima pravo na informaciju. Konvencija propisuje posebna prava za djecu bez roditeljske skrbi, djecu prognanike i izbjeglice, za djecu s posebnim potrebama i djecu koja su u sukobu sa zakonom. Dječja prava ne smijemo shvatiti deklarativno. Apeliram na kandidatkinju, ako će biti izabrana, da prouči Konvenciju o

pravima djeteta, jer joj ona daje oruđe u borbi za prava djece. Drugo o čemu želim govoriti su kvalifikacije predložene kandidatkinje. Cijeli njen životopis obiluje riječima tipa sigurnost, samozastita, kriminalist, psihoterapija, zloupotreba droga itd. Nije mi namjera ulaziti u stručnost i kompetentnost kandidatkinje na području maloljetničke delikvencije i suzbijanja zloupotrebe droga.

Ako Hrvatski sabor hoće sačuvati dignitet na ovom primjeru treba udariti šakom o stol i reći: gospodo, dosta mazohizma, dosta je da nas prisiljavate, bez obzira da li se radi o lijevoj ili desnoj strani, da glasujemo protiv svojih uvjerenja.

U replici **Nenad Stazić (SDP)** rekao je kako se na sjednici Odbora za obitelj, mladež i šport otkrilo neznanje kandidatkinje o Konvenciji o pravu djeteta. Nadalje u izjavi novinarima kandidatkinja je rekla da je to, kako se nju saslušavalo na Odboru, predstavljalo mobing. Odbori saslušavaju kandidate za čelnike tajnih službi, veleposlanike, suce Ustavnog suda. Nije se dogodilo da bilo koji kandidat kaže da je to bio mobing. To je uvreda za Hrvatski sabor. U odgovoru na repliku **Marija Lugarić (SDP)** upozorila je kako kandidatkinja za pravobraniteljicu u izjavi medijima nije rekla da se radi o mobingu. To bi donekle bilo i točno. Ona je rekla da se radi o bulingu. Buling je međusobno zlostavljanje djece. To pokazuje da pravobraniteljica ne samo da ne razlikuje mobing i buling, nego je raskrinkava kao prilično nespošobnu za posao kojim se treba baviti.

Mobing

Vlada je izrazila svoj stav prema budućem radu pravobraniteljice za djecu načinom na koji je uputila ovaj Prijedlog u Hrvatski sabor, upozorila je **Gordana Sobol (SDP)**. Naime, uputila je dvije

rečenice sa životopisom od tri stranice. Životopis je respektabilan, ali za neke druge poslove. Postoji Zakon o pravobranitelju za djecu. Međutim, pokazalo se kako predložena kandidatkinja ne zna osnove dokumenata na temelju kojih bi trebala raditi svoj posao. Skandalozna je izjava kandidatkinje na Odboru za obitelj, mladež i šport kako nije znala da će ju se pitati osnovne odredbe Konvencije o pravima djeteta, jer da je znala onda bi se za to pripremila. Kad je riječ o mobingu nedopustivo je na taj način ocjenjivati pitanja zastupnika na sjednicama odbora. Nakon svega što je rečeno u Hrvatskom saboru, nakon nejasnoća koje su ostale i nakon sjednica odbora na kojima je kandidatkinja izjavila da se ne sjeća osnove po kojoj je umirovljena, neću moći dići ruku za prijedlog pravobraniteljice za djecu, rekla je Gordana Sobol.

U Švedskoj jedini uvjet za pravobraniteljicu za djecu je da voli djecu i ništa više.

U replici **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** podsjetila je da je kolegica Gordana Sobol rekla kako je skandalozno da kandidatkinja ne zna Konvenciju o pravima djeteta. Zar se ne čini još skandaloznije da kandidatkinja ne zna zbog čega je umirovljena. Ona pojma nema zašto je u 37. godini života otišla u mirovinu.

Klub zastupnika HSP-a ovu je raspravu otvorio da bi ukazao na manjkavost postupaka imenovanja i razrješenja, koja su u nadležnosti Hrvatskoga sabora. Imenovanje pravobraniteljice za djecu to najbolje potvrđuje, rekao je u ime Kluba **Pero Kovačević (HSP)**. Budući da ulazimo u tijek novih imenovanja krupnih dužnosnika krajnje je vrijeme da novim zakonom propišemo tijek i postupak imenovanja. Predlažemo također da Vlada povuče ovaj prijedlog te da se provede postupak javnog natjecanja svih koji smatraju da mogu obnašati tu dužnost. Zastupnici iz Kluba zastupnika HSP-a bili su nazočni razgovorima na

odborima i nisu stekli jamstvo da gospođa Ksenija Butorac može uspješno obnašati tu dužnost. Dapače, vidjeli smo da nema programa, a čak je rekla kako neće rješavati pojedinačne slučajeve, nego da će se baviti sustavom. Najgore je da ona nas optužuje za mobing. To je nedopustivo. Očekivalo se da će gospođa Butorac odustati. Ona je, međutim, rekla da će odustati ako nakon godinu dana ništa ne napravi. Gdje smo onda? Znači izgubili smo godinu, a ona će onda dati ostavku. Sve je to dosta neozbiljno provedeno. Za to je prije svega odgovorna Vlada koja nije dala ni jamstvo. Prema tome nemojte očekivati da dižemo ruke, jer smo odgovorni prema svojim biračima.

Jedno je kriminal, a drugo su prava djeteta

Prošli i ovaj tjedan nedvojbeno pokazuju kada nešto loše krene da onda mora još lošije završiti, upozorio je u ime Kluba zastupnika HSLS-a, DC-a i LS-a dr. sc. **Zlatko Kramarić (LS)**. Prošli tjedan i danas pokazuje se naše licemjerje, taj jedan selektivni pristup. Naime, još uvijek ne znamo prave razloge razrješenja bivše pravobraniteljice. Ono što doista imamo to je stalni prigovor u vezi s poštivanjem procedure. Ako se od nas traži da dižemo ruke, onda ne možemo biti samo gimnastičko društvo nego moramo imati barem elementarne podatke. Primjerice je li bilo dvoje, troje li petoro kandidata ili je doista riječ o jednom kandidatu. U raspravi na odborima dobio se dojam da je riječ o kandidatkinji koja ipak ima neke druge preferencije. Njena profesionalna orijentacija pripada represivnom sustavu bavljenja kriminalom, a unutar toga prava djeteta se ne snalaze baš najbolje. Prava je prilika da Hrvatski sabor vidi da li nam treba ovako kako je postavljena ova institucija pravobranitelja za djecu, jer očito je da ne funkcionira. U središtu naše odgovornosti trebalo bi biti to siroto hrvatsko dijete, koje je na neki način isključeno i samo služi kao fini šlagvort da raspravljamo o nekim privatnim vezama i određenom lobiranju. Sada se čuje da

nas gospođa optužuje i za mobing. Zbog svega možda bi bilo najbolje odustati i povući prijedlog.

Imenovanje pravobranitelja za djecu nije pitanje pozicije ili opozicije. Svi se moramo odlučiti za osobu koja će uspješno obnašati tu dužnost.

Kolega Zlatko Kramarić rekao je kako smo prije nekoliko godina kada je to bilo "in" donijeli Zakon o pravobranitelju za djecu. To je netočno, rekla je **Gordana Sobol (SDP)** te dodala da je Hrvatska taj Zakon donijela zato što je procijenila da joj je takva institucija potrebna.

Zločini nad djecom

Institut pravobranitelja za djecu treba podvesti pod pučkog pravobranitelja, predložio je u ime Kluba zastupnika IDS-a **Damir Kajin (IDS)**. Pravobranitelj za djecu treba djelovati uz pučkog pravobranitelja, točnije biti njegov zamjenik ili pomoćnik. Hrvatska nije Švedska, iako ne treba negirati da u Hrvatskoj također ima pedofilije. Jedan od najodvratnijih primjera je onaj spisak 1.500 homoseksualaca gdje jedan 24-godišnjak navodi da opći s djetetom starim između 13 i 14 godina. Pravobranitelji za djecu nisu se iskazali. Prva gospođa je pala zbog ljubavnog trokuta, a ova druga pada zbog tobožnjeg braniteljskog statusa i umirovljenja u 37. godini. Nitko toj gospođi ne spori kvalifikacije, ali se postavlja pitanje je li dostojna za jednu takvu službu. Budi u mirovini, ali nemoj iskorištavati mirovinu. Ako gospođi damo podršku bit ćemo mazohisti. Stvarno bi bilo najpametnije da ona sama odustane od imenovanja. Bivšoj pravobraniteljici treba priznati veliku stvar koja sada preko Vatikana tj. Svete Stolice dobiva pravo građanstva. To je pedofilija vezana uz Brezovicu koja navodno seže visoko i u crkvenu hijerarhiju. Je li tome tako vidjet ćemo. Ovo imenovanje rješava

dilemu je li Hrvatski sabor samo stroj za glasanje. To je bit. To je velika pobjeda Hrvatskog sabora, jer nije dopustio da se mimo njega odlučuje o imenovanju. Ne treba bježati od činjenice da u Hrvatskoj postoje zločini nad djecom. To je prije svega siromaštvo, bijeda, seksualno iskorištavanje, droga. Kada su djeca posrijedi red je da budemo osjetljivi i maksimalno rigorozni. Klub zastupnika IDS-a imenovanje gospode Ksenije Butorac neće podržati. Najbolje bi bilo da gospođa odustane.

Hrvatski sabor ne smije na tako značajne dužnosti birati na daljinu i na nevidljivo.

Netočno je da je bivša pravobraniteljica pala zbog ljubavnog trokuta, rekao je **Pero Kovačević (HSP)**. Ona je dala ostavku i Hrvatski sabor ju je razriješio. **Marija Lugarić (SDP)** rekla je kako je krivi navod Damira Kajina da ovaj kandidatkinji nitko nije osporio stručnu kvalifikaciju. Upravo je suprotno. Rasprave na plenumu i odborima osporile su stručnu kvalifikaciju. **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** također je upozorila kako Klub zastupnika SDP-a osporava kvalifikacije kandidatkinje. Za ovu dužnost bitno je da se osoba iskaza-

la u javnom životu kao zaštitnica dječjih prava. Ona se iskazala upravo suprotno. Pojma nema što su dječje prava. **Gordana Sobol (SDP)** rekla je kako je netočna tvrdnja Damira Kajina da bivša pravobraniteljica nije ispunila svoju ulogu. Jednoglasno je Hrvatski sabor prihvatio izvješća bivše pravobraniteljice i dao joj je potporu kod ovog zadnjeg izvješća.

Djeca su u Hrvatskoj prilično nezaštićena

Ne možemo dati potporu ovoj kandidatkinji za pravobraniteljicu za djecu, naglasila je u ime Kluba zastupnika SDP-a **Milanka Opačić (SDP)**. U čitavoj proceduri kandidiranja gospode Ksenije Butorac bilo je puno nejasnoća. I sada postoje problemi. Naime, Odbor za obitelj, mladež i šport dobio je određene podatke gdje se vidi nesklad. Naime, od strane ministra Ivana Penića potvrđeno je kada je gospođa Ksenija Butorac išla u mirovinu da ima navršenih preko 25 godina radnog staža. Međutim, u njezinom curriculumu piše da je gospođa 1983. godine zaposlena, a da je 1997. godine umirovljena. Znači to je 14 godina. Koji je podatak točan? Zašto tražimo da se puno drugačija osoba kandidira? Zato što su problemi djece u Hrvatskoj izuzetno veliki. Djecu smo dobro zaštitili u normativnom smislu. Međutim,

stvarno su djeca u ovoj zemlji prilično nezaštićena. Pokazalo se da sustav ne štiti djecu onako kako bi trebalo. Sve više možete čitati o nasilju nad djecom, o nasilju djece nad profesorima, o zlostavljanju djece u obitelji ili na ulici od svojih vršnjaka. Prema tome, gomila je problema koja djecu danas u Hrvatskoj tište i puno je posla koji će pravobraniteljica trebati odraditi. Na kraju još jedan apel Vladi da povuče ovo imenovanje i predloži nekoga tko bi bio kompetentiji za obavljanje ove dužnosti.

U ispravku netočnog navoda **Pero Kovačević (HSP)** rekao je kako je ova osoba sa 37. godina života na 14 godina radnog staža dobila 10 godina beneficiranog staža. Znači efektivni, plus posebni staž, plus beneficirani staž. To nije dopušteno, jer se ne mogu dva staža, beneficirani i posebni, zbrajati.

Time je okončana saborska rasprava o Prijedlogu Vlade da se za pravobraniteljicu za djecu imenuje dr. sc. Ksenija Butorac. Istoga dana, dakle, 30. studenoga 2005. godine, Vlada je povukla iz procedure donošenje odluke o imenovanju pravobraniteljice za djecu. Naime, dr. sc. Ksenija Butorac predsjednika Hrvatskog sabora i predsjednika Vlade izvijestila je da neopozivo povlači svoju kandidaturu za mjesto pravobraniteljice za djecu.

A.Š.

PRIJEDLOG GODIŠNJEG PROVEDBENOG PLANA STATISTIČKIH AKTIVNOSTI REPUBLIKE HRVATSKE 2006. GODINE; IZVJEŠĆE O IZVRŠENJU GODIŠNJEG PROVEDBENOG PLANA STATISTIČKIH AKTIVNOSTI REPUBLIKE HRVATSKE 2004. GODINE

Zastupnici su većinom glasova donijeli Godišnji provedbeni plan statističkih aktivnosti zajedno sa 24 prihvaćena amandmana koji čine njegov sastavni dio, prijedlog je dostavila Vlada RH.

Zastupnici su većinom glasova prihvatili zaključak kojim se prihvaća Izvješće o izvršenju Godišnjeg provedbenog plana statističkih aktivnosti Republike Hrvatske 2004. godine.

Izvješće o izvršenju godišnjeg provedbenog plana statističkih aktivnosti RH 2004. godine dostavila je Vlada RH.

O PRIJEDLOZIMA

U ime predlagatelja, ravnatelj Državnog zavoda za statistiku **Darko Jukić** obrazložio je Prijedlog godišnjeg provedbenog plana i Izvješće o izvršenju Godišnjeg provedbenog plana. Rekao

je da je Godišnji provedbeni plan statističkih aktivnosti RH za 2006. godinu redovni dokument koji svake godine Državni zavod za statistiku izrađuje u suradnji s ostalim nositeljima službene statistike i drugim relevantnim institucijama koje su u proces izrade bile uključene kroz statističke savjetodavne odbore. Prema Zakonu o službenoj statistici pribavljeno je mišljenje statističkog savjeta koji je prihvatio Godiš-

nji provedbeni plan. Od 25 amandmana Odbora za ravnopravnost spolova, nije prihvaćen 22. amandman, iz razloga što se takvi podaci već mogu naći u raznim drugim istraživanjima HZMO-a i njihovim evidencijama, a ovdje bi to iziskivalo dodatne resurse koje HZMO trenutno nema, rekao je Jukić. Izvješće o izvršenju Godišnjeg provedbenog plana statističkih aktivnosti RH 2004. godine je zapravo pregled realizacije Godišnjeg provedbenog plana za 2004. godinu. Izvješće je izrađeno u suradnji s ostalim nositeljima službene statistike i također je pribavljeno pozitivno mišljenje statističkog savjeta.

RADNA TIJELA

Odbor za ravnopravnost spolova raspravio je Prijedlog godišnjeg provedbenog plana statističkih aktivnosti RH za 2006. godinu u svojstvu zainteresiranog radnog tijela. Nakon provedene rasprave Odbor je jednoglasno odlučio predložiti Hrvatskom saboru da donese Godišnji provedbeni plan statističkih aktivnosti RH 2006. godine uz 25 amandmana. U obrazloženju se navodi: "Prema članku 17. Zakona o ravnopravnosti spolova svi statistički podaci i informacije koji se prikupljaju, evidentiraju i obrađuju u državnim tijelima, javnim službama i ustanovama moraju biti iskazani i prema spolu". Ti podaci moraju biti iskazani svugdje gdje se vodi statistika o pojedincu kako bi svi razni zainteresirani korisnici mogli jednostavno doći do razumljivih i pouzdanih rodno relevantnih podataka.

Odbor za turizam razmotrio je Prijedlog godišnjeg provedbenog plana statističkih aktivnosti RH 2006. godine. Odbor je raspravljao o predmetnom Prijedlogu kao zainteresirano radno tijelo. Nakon provedene rasprave, Odbor je jednoglasno odlučio predložiti Hrvatskom saboru da donese Godišnji provedbeni plan statističkih aktivnosti RH 2006. godine. Odbor za turizam također je razmotrio i Izvješće o izvršenju Godišnjeg provedbenog plana statističkih aktivnosti RH 2004. godine. Predmetno Izvješće Odbor je razmotrio kao

zainteresirano radno tijelo. Na temelju provedene rasprave Odbor je jednoglasno odlučio predložiti Hrvatskom saboru da prihvati Izvješće o izvršenju Godišnjeg provedbenog plana statističkih aktivnosti RH 2004. godine.

Odbor za financije i državni proračun raspravio je Prijedlog godišnjeg provedbenog plana statističkih aktivnosti RH 2006. godine. Odbor je o predmetnom aktu raspravljao kao zainteresirano radno tijelo. Nakon provedene rasprave Odbor je jednoglasno odlučio predložiti Hrvatskom saboru donošenje Godišnjeg provedbenog plana statističkih aktivnosti RH 2006. godine. Odbor za financije i državni proračun također je raspravio i Izvješće o izvršenju Godišnjeg provedbenog plana statističkih aktivnosti RH 2004. godine. Odbor je o predmetnom Izvješću raspravljao kao zainteresirano radno tijelo. Jednoglasno bez rasprave Odbor je odlučio predložiti Hrvatskom saboru Zaključak kojima se prihvaća Izvješće o izvršenju Godišnjeg provedbenog plana statističkih aktivnosti RH 2004. godine.

RASPRAVA

U ime **Kluba zastupnika HSS-a** govorio je **Božidar Pankretić (HSS)**. Osvrnuo se na Izvješće o izvršenju Godišnjeg provedbenog plana statističkih aktivnosti RH za 2004. godinu. Pankretić je stavio naglasak na pojedine točke ovog izvještaja u kojima se navodi da nisu prikupljeni podaci npr. za jesensku sjetvu, za obiteljska poljoprivredna gospodarstva, za prihode od kasnih i ranih usjeva voća i slično. Podaci koji nedostaju, njih oko 70% bit će vrlo problematični u kontekstu pregovora sa EU. U nedostatku ovih podataka gubi se kontinuitet u vođenju statistike, smatra Pankretić. Iz navedenih razloga ovo Izvješće Klub zastupnika HSS-a ne može podržati, jer je nedostatno i ne obuhvaća sve podatke.

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a** govorio je **Krešimir Čosić (HDZ)**. Rekao je da Prijedlog Godišnjeg provedbenog plana statističkih aktivnosti zaslužuje posebnu pažnju iz niza

razloga. U svakoj uređenoj, a posebno razvijenoj zemlji statistika ima važnu ulogu i mjesto. Ovaj trenutak statistika je važna za RH zbog činjenice da je 18. poglavlje pregovora o pristupu u EU vezano za statistiku. Odgovarajuće statističke analize omogućuju da se vrlo pouzdano vidi kud jedna država ide u smislu svog gospodarskog razvoja, koji su njeni dugoročni potencijali, koja je razina njene konkurentnosti i sl. Dobra, kvalitetna, agregatna statistička analiza je u ovom trenutku izuzetno važna za Hrvatsku kako bi kvalitetnije, pouzdanije i cjelovitije razumjeli sve probleme s kojima se susrećemo. U izvješću Državnog zavoda za statistiku naglašeno je da je u 2004. godini nastavljena harmonizacija hrvatske statistike u skladu sa standardima EU. Službena statistika mora biti temeljena na načelima: relevantnosti, nepristranosti, pouzdanosti, transparentnosti, pravodobnosti, jer je vrlo često temelj za niz ključnih i važnih strateških odluka na razini države. Statistički standardi EU moraju se uvažavati. Oni su vrlo zahtjevni i složeni, a posebna pažnja poklanja se programu statističkih istraživanja. U planu programa rada za 2006. godinu stoje nove obveze koje će nametati EU. To su proračunska izdvajanja za istraživanje i razvoj, statistiku i inovacije. Europska unija posebnu pažnju poklanja inovacijama kao onoj snazi koja treba povećati konkurentnost europskog gospodarstva. Iz svega ovog razvidno je da statistika predstavlja jednu važnu djelatnost RH i da Državni zavod za statistiku ima posebnu ulogu ali i odgovornost, rekao je Čosić. Klub zastupnika HDZ-a podupire ova izvješća ali očekuje da do slijedeće godine dobije konkretne pokazatelje u kojoj mjeri je unaprijeđena statistička djelatnost Državnog zavoda za statistiku.

U ime **Kluba zastupnika HNS-a** govorio je **Antun Kapraljević (HNS)**. Podsjetio je da bi u budućnosti, u idućim izvješćima trebalo uvrstiti i podatke o nasilju u obitelji.

Zastupnici su sa 72 glasa "za", 10 "suzdržanih" i 1 "protiv" donijeli

Godišnji provedbeni plan statističkih aktivnosti za 2006. godinu, zajedno sa 24 prihvaćena amandmana koji čine njegov sastavni dio.

Zastupnici su sa 85 glasova "za" 1 "suzdržanim" i 1 "protiv" prihvatili predloženi zaključak kojim se prihvaća Izvješće o izvršenju Godiš-

njeg provedbenog plana statističkih aktivnosti Republike Hrvatske 2004.godine.

I.Č.

PRIJEDLOG ODLUKE O IZMJENAMA I DOPUNAMA STATUTA VIJEĆA ZA POŠTANSKE USLUGE

Zastupnici su većinom glasova donijeli Odluku o potvrđivanju Odluke o izmjenama i dopunama Statuta Vijeća za poštanske usluge, koju je dostavilo Vijeće za poštanske usluge.

Vijeće za poštanske usluge je na 15. sjednici održanoj 19. listopada 2005. godine donijelo Odluku o izmjenama i dopunama Statuta Vijeća za poštanske usluge, sukladno Izmjenama i dopuna-

ma Zakona o pošti. Na temelju članka 28. stavka 1. Zakona o pošti, Vijeće donosi Statut koji potvrđuje Hrvatski sabor, a sukladno članku 29. stavku 2. Statuta Vijeća, izmjene i dopune općih akata donose se u postupku i na način njihova donošenja.

Odbor za pomorstvo, promet i veze je Prijedlog odluke raspravio kao matično radno tijelo. Nakon provedene rasprave Odbor jednoglasno pred-

laže da Hrvatski sabor potvrdi izmjene i dopune Statuta Vijeća za poštanske usluge.

Odbor za zakonodavstvo predlaže da Hrvatski sabor potvrdi izmjene i dopune Statuta Vijeća za poštanske usluge.

Zastupnici su, bez rasprave, sa 92 glasa "za" i 6 "suzdržanih" donijeli Odluku o izmjenama i dopunama Statuta Vijeća za poštanske usluge.

I.Č.

PRIJEDLOG ODLUKE O OSNIVANJU ODBORA ZA NAGRADU ZA PROMICANJE PRAVA DJETETA

Zastupnici su jednoglasno donijeli Odluku o osnivanju Odbora za Nagradu za promicanje prava djeteta.

U prikazu ovog prijedloga poslužili smo se izlaganjem **Marije Bajt** u ime Odbora za obitelj, mladež i šport. Marija Bajt je rekla da je zakonom propisano da Republika Hrvatska dodjeljuje Nagradu za promicanje prava djeteta, odnosno za iznimna postignuća u zaštiti dobrobiti prava i interesa djece. Zakon je donesen 2003. godine s izmjenama i dopunama 2005. godine. Prema zakonu nagrada se dodjeljuje 20. studenoga svake godine na dan prihvaćanja Konvencije o pravima djeteta. Nagradu za promicanje prava djeteta dodjeljuje Odbor za nagradu koji se sastoji od pet članova, a osniva ga Hrvatski sabor na vrijeme od dvije godine. Članovi Odbora imenuju se iz redova poznatih javnih dje-

latnika koji se bave pitanjima vezanima uz prava djeteta, a na prijedlog saborskog Odbora za obitelj, mladež i šport koji je i predlagatelj ovog prijedloga. 6. listopada 2005. godine Odbor je odlučio da za članove Odbora predloži poznate javne djelatnike:

*prof.dr.sc. **Mira Alinčić** - dugogodišnja predstojnica Katedre za obiteljsko pravo na Pravnom fakultetu u Zagrebu, sada u mirovini

***Dragan Zlatović** - ravnatelj Šibenskog kazališta i Međunarodnog dječjeg festivala Šibenik

***Akademkinja Alica Werthajmer-Baletić** - potpredsjednica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i istaknuta demografkinja

***Tanja Radočaj** - profesorica psihologije i predstojnica UNICEF-ovog ureda u Hrvatskoj

***Božica Šimleša** - profesorica glazbene kulture i kroatistike.

Odbor za obitelj, mladež i šport predlaže zastupnicima Hrvatskog sabora da prihvate ovaj prijedlog odluke o osnivanju Odbora za nagradu za promicanje prava djeteta.

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ove Odluke, a na njezin tekst nema primjedaba.

Vlada RH nema primjedbi na Prijedlog odluke o osnivanju Odbora za Nagradu za promicanje prava djeteta, koji je predsjedniku Hrvatskog sabora dostavio Odbor za obitelj, mladež i šport, aktom od 6. listopada 2005. godine.

Zastupnici su jednoglasno sa 82 glasa "za" donijeli Odluku o osnivanju Odbora za Nagradu za promicanje prava djeteta.

I.Č.

IZVJEŠĆE ODBORA ZA PREDSTAVKE I PRITUŽBE ZA 2004. GODINU

Zastupnici Hrvatskog sabora su većinom glasova prihvatili Izvješće Odbora za predstavke i pritužbe za 2004. godinu.

Izvješće je obrazložio potpredsjednik Odbora za predstavke i pritužbe **Tomislav Čuljak**. Izvijestio je zastupnike da je Odbor u 2004. godini zaprimio i obradio ukupno 2 375 predstavki što je u razini Izvješća za 2003. godinu. U izvještajnom razdoblju održano je devet sjednica Odbora. Najznačajniji slučaj je trinaestogodišnje pokušavanje otkupa stanova bivše Ljubljanske banke čijim je rješavanjem gotovo 30 obitelji uspjelo otkupiti stanove. Inače se najveći broj predstavki odnosio na pritužbe iz područja mirovinskih odnosa, korisnika socijalne skrbi, žalbe na dugotrajnost sudskih i upravnih postupaka kao i nemogućnost izvršavanja pravomoćnih i ovršnih sudskih odluka. Također je povećan i priljev predstavki iz područja zdravstvene zaštite i zdravstvenog osiguranja, kao i teškog zapošljavanja, posebno mlade populacije.

RASPRAVA

Prvi u raspravi govorio je zastupnik **Pero Kovačević (HSP)** u ime **Kluba zastupnika HSP-a** koji je izjavio da će njegov Klub podržati ovaj Prijedlog izvješća, no da ono ukazuje da je stanje na područjima koja su "rak-rane hrvatskog društva" nepromijenjeno u odnosu na prošlu godinu. Zastupnik je iznio prijedlog da se ova izvješća dostave i Vladi RH kako bi se potakla da se pokuša napraviti akcijski plan za stavljanje u funkciju državne uprave i efikasnije rješavanje ovih problema. "Ako se samo zadovoljimo svim ovim konstatacijama i prihvatimo Izvješće, nismo napravili ništa da bi poduzeli mjere i reagirali kako premostiti probleme i doskočiti ovakvoj birokraciji" dodao je.

Zastupnik **Nenad Stazić (SDP)** prvi je uzeo riječ u pojedinačnoj raspravi.

Naglasio je da će se Izvješće prihvatiti jer ionako nema drugog rješenja, a već je općepoznato da je Odbor uglavnom nemoćan. Problem je da u činjenici da se iz godine u godinu ne vidi nikakav napredak već se opetovano ponavljaju situacije nemoćnih građanina pred golemom birokratiziranom državom. Slijedeća velika tema jest pravosuđe, nastavio je, koje iako prolazi kroz reformu još uvijek gomila zaostatke te se sada broj neriješenih slučajeva popeo na oko milijun i šesto tisuća. Naglasio je da građane ne zanima reforma već njihovi konkretni predmeti koji ostaju neriješeni. Završio je izlaganje konstatacijom da je Izvješće korektno napravljeno, no da od samog pisanja i prihvaćanja ovih izvješća građani nemaju velike koristi.

Slijedeći u raspravi govorio je zastupnik **Miroslav Korenika (SDP)** izjavivši da kao član ovog Odbora može potvrditi da Odbor radi s puno entuzijazma ali nažalost s malo rezultata. Složio se s kolegom Nenadom Stazićem u ocjeni stanja reforme pravosuđa. Nadalje je skrenuo pozornost na još jedan problem pojedinih tijela i udruga, kojima je Hrvatski sabor dao javne ovlasti, a one se u isto vrijeme oglašuju kada trebaju dati odgovor bilo Odboru bilo nekom drugom državnim tijelu. Za takvo nepoštivanje trebale bi postojati adekvatne kazne jer ono bitno onemogućuje bilo kakav napredak u rješavanju dobivenih predstavki. Zastupnik je zaključio izlaganje prijedlogom da se povećaju plaće državnim službenicima i da se smanji državna uprava da bi se postigla učinkovitost i racionalnost koje bi za posledicu imala smanjeni broj predstavki građana ovom Odboru.

Nakon njega riječ je preuzeo zastupnik **Vladimir Štengl (HDZ)** osvrnuvši se u svom izlaganju posebno na dva područja kojima se Odbor za predstavke i pritužbe bavio, a to su imovinsko-pravni odnosi i obnova te povratak prognanika i izbjeglica. Napomenuv-

ši da je više od 20% obnovljenih kuća prazno jer vlasnici nisu preuzeli svoju imovinu, zaključio je da je to "za hrvatsku državu dobar pokazatelj da problemi ne leže u nedostatku političke volje od institucija države nego da su oni na drugoj strani i puno širi i puno kompleksniji". Vladinom politikom i sredstvima državnog proračuna, na područjima od posebne državne skrbi, do danas je riješeno i stambeno zbrinuto 11 903 obitelji dok je još 21 000 zahtjeva u obradi. U proračunu za 2005. godinu, za ove namjene, predviđena su sredstva u visini od 422 milijuna kuna. "S obzirom na rat i sve ono što je on sa sobom donio, problemi na kojima smo suočeni i nisu jednostavni za rješavanje ali niz podataka iz ovog izvješća ukazuje na to da smo na dobrom putu i da bilježimo rezultate koje nitko ne može osporiti" dodao je.

Drugo područje na koje se posebno osvrnuo, a usko je vezano za imovinsko-pravne odnose, jest obnova i povratak prognanika i izbjeglica. U 2005. godini obnovljeno je nešto više od 9 000 stambenih jedinica, a ostatak od 9400 neriješenih zahtjeva za obnovu trebao bi se riješiti do kraja ove godine. Sredstva koja su za to predviđena iznose ukupno 672 milijuna kuna na koje se nadovezuje daljnjih 678 milijuna kuna iz državnog proračuna za obnovu komunalne i socijalne infrastrukture. Nakon analize ukupnog broja prognanika i izbjeglica koji su se vratili u statusu povratnika, zastupnik je posebno istaknuo podatak da osam godina nakon mirne reintegracije Hrvatskog podunavlja 80% svih hrvatskih prognanika čine ljudi s ovog područja. To ukazuje na još velik posao da bi se osigurao normalan život i stvorilo ozračje sigurne, pravne i perspektivne države na ovom području, a iako je Vlada na dobrom putu, trebalo bi ga i što prije dovršiti jer je on u interesu svih građana, zaključio je.

Slijedeća u raspravi govorila je zastupnica **Jelena Pavičić Vukičević (SDP)**. Kao članica Odbora za predstavke i pri-

tužbe osvrnuvši se na opseg obrađenih predstavlki zaključila je da se uporno ponavljaju frustrirajuće situacije kršenja zakona u kojima se građani kao posljednjoj instanci obraćaju zakonodavnom tijelu RH. Zabrinjavajuće je što država u mnogo slučajeva mora izraziti nemoć u rješavanju problema građana, a zastupnica je posebno naglasila neodazivanje predstavnika trgovačkih društava i privatnih tvrtki na sjednice Odbora. Poteškoće se javljaju i zbog trodiobe vlasti prema kojoj je nemoguće predstavnicima zakonodavne vlasti vršiti pritisak na sudbenu ili izvršnu vlast. "Ponekad smo mi zadnja instanca kojima se građani obraćaju i taj pritisak koji mi možemo vršiti na različ-

te instance vlasti u državi mislim da nije negativan, nego da svima mora biti pozitivan poticaj" - zaključila je.

U ime Kluba zastupnika SDSS-a, posljednji u raspravi, govorio je zastupnik **Vojislav Stanimirović (SDSS)**. U svojem obraćanju, zastupnik se posebno osvrnuo na zaprimljene predstavke o imovinsko-pravnim odnosima gdje se većina problema odnosila na povrat imovine i sporost upravnih i sudbenih tijela. Iako je zakonski rok za povrat privatne imovine istekao završetkom 2002. godine, prošle godine učinjen je veliki napredak i vlasnicima je vraćeno 1312 kuća privremenih korisnika i oko 500 slučajeva bespravno korištene imo-

vine, ipak, dodao je zastupnik, ne može se otići dojmom da je dan prioritet kupovini APN kuća u odnosu na izgradnju objekata. Također, Odbor nije ukazivao Saboru na čitav niz kršenja zakonskih propisa niti je isticao pravo vlasnika nad imovinom. Velik broj pritužbi i žalbi odnosi se na stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskih prava čiji problemi nisu još ni približno riješeni jer trenutno postoji više od 9 tisuća zahtjeva stambenog zbrinjavanja.

Zastupnici su većinom glasova, sa 93 glasa "za" i 3 "suzdržana", prihvatili Izvješće Odbora za predstavke i pritužbe za 2004. godinu.

A. F.

STATUT NACIONALNOG CENTRA ZA VANJSKO VREDNOVANJE OBRAZOVANJA

Sukladno članku 7. stavak 2. Zakona o Nacionalnom centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Upravno vijeće Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja dostavilo je svoj Statut Hrvatskom saboru na potvrđivanje. Prvi put Vijeće je to učinilo 10. studenoga 2005, ali je Vlada Republike Hrvatske imala neke primjedbe na taj tekst Statuta pa je Upravno vijeće uzimajući u obzir te primjedbe izradilo i Hrvatskom saboru 1. prosinca 2005. dostavilo novi tekst Statuta (stari je povuklo), a zastupnici ga razmotrili na svojoj 17. sjednici, i nakon kraće rasprave, potvrdili.

O STATUTU

Na novi tekst Statuta Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja Vlada nije imala primjedbe, a iz izvješća **Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu** iščitavamo da iznesene primjedbe i prijedlozi nisu takve naravi da bi utjecale na uskratu suglasnosti, ali su predstavnicima Centra i Ministarstva preporučeni kao način poboljšanja odgovarajućih odredbi Statuta.

RASPRAVA

O Statutu je u ime predlagatelja govorila predsjednica Upravnog vijeća Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja, doc. dr. sc. **Dijana Vican**. Podsjetila je zastupnike na listopad 2004. kada je Hrvatski sabor donio Zakon o Nacionalnom centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja, a od tada do danas: imenovan je privremeni ravnatelj Centra koji je obavio pripreme za početak rada Centra, donio privremeni Statut, obavio proceduru upisa Centra u sudski registar i poduzeo radnje za konstituiranje Upravnog vijeća Centra. Vlada RH je imenovala članove Upravnog vijeća Nacionalnog centra, a oni su sukladno relevantnim propisima izradili Statut te ga uputili svim odgovarajućim državnim tijelima i dobili određene primjedbe koje su našle svoje mjesto u ovom dokumentu. Vican je upozorila još na grešku koja je promaknula u preambuli Statuta gdje se umjesto datuma 1. prosinac spominje 8. studeni te zamolila zastupnike da uvažavaju njenu ispriku.

Mišljenje Vlade RH obrazložio je dr. sc. **Želimir Janjić**, državni tajnik u Ministarstvu znanosti, obrazovanja

i športa. Zakon o Nacionalnom centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja Hrvatski je sabor donio zavidnom većinom prepoznavajući projekt vanjskog vrednovanja obrazovanja kao jedan vrlo vrijedan projekt. Vlada je prihvatila sugestiju parlamenta da Sabor, a ne Vlada kao što se to najčešće čini kada je riječ o ovakvim javnim ustanovama, daje suglasnost na Statut te da o rezultatima svoga rada Centar izvješćuje i Odbor Sabora za obrazovanje, znanost i kulturu.

Predstavnica **Kluba zastupnika SDP-a Marija Lugarić** izjavila je da će Klub podržati Statut Centra uz primjedbu koja indirektno proizlazi iz Statuta, ali nije baš u njemu posve precizirana, a odnosi se na suvremene trendove u obrazovanju koji na neki način pomiču granice gdje se ono događa. Pojašnjava da se do prije nekog vremena obrazovanje događalo uglavnom u obrazovnim institucijama, a sada se sve to pomiče prema konceptu učenja koji nije nužno vezan uz same obrazovne institucije u onom tradicionalnom smislu. Stoga bi bilo dobro da se naš Nacionalni centar bavi i vrednovanjem programa neformalnog obrazovanja i certificiranjem kompetencija

proizašlih iz programa kako formalnog tako i neformalnog obrazovanja. Tako bi se dala ključna poruka da je bitan proces učenja. Naglasila je važnost činjenice što će se o radu i rezultatima Centra raspravljati u Hrvatskom saboru jer bi rad Centra trebao imati veliki utjecaj na cjelokupni školski sustav u nas, na njegovu ustrojstvo, a napose na prilagodavanje obrazovnog sustava tržištu rada. Klub smatra važnim da se jasno definira pojam i važnost vanjskog vrednovanja u obrazovanju, a uz najrazvikaniji i u javnosti najpopularniji segment tog sustava (državna matura) potrebno je razvijati i ostale sastavnice sustava. Krajnje je vrijeme, kaže, da se resorno Ministarstvo počne baviti ozbiljnim stvarima, ponajprije donošenjem nacionalnog kurikuluuma, odnosno kurikuralnom reformom.

Klub zastupnika HNS-a podržat će Statut Nacionalnog centra s obzirom na to da se radi o složenom projektu osposobljavanja obrazovnog sustava u Hrvatskoj tako da funkcionira po nekim prepoznat-

ljivim i europski usporedivim kriterijima, rekla je dr. sc. **Vesna Pusić** u ime Kluba zastupnika HNS-a. Osnovna je primjedba nerazumljivo dugo čekanje na podnošenje Statuta te činjenica da se tek sada donose pravila po kojima Nacionalni centar može funkcionirati. Vanjsko vrednovanje obrazovanja jedan je od elemenata u sustavu vrednovanja obrazovanja, ali je razrada projekta unutarnjeg vrednovanja obrazovanja barem isto toliko važna pa je u tom smislu neophodno poduzeti energičnije korake kako bi se pomoglo u uspostavljanju tog projekta kada su u pitanju obrazovne institucije. Ako postoji nešto gdje je moguće i potrebno dobiti sredstva europskih fondova onda je to povezano s mehanizmom različitih aspekata vrednovanja obrazovanja, pa Klub zanima postoje li projekti koji su se u smislu razvoja programa Centra već kandidirali za sredstva iz tih fondova.

Odredbama Statuta, među ostalim, propisana je zaštita tajnosti podataka i dužnost čuvanja tajne što je vrlo važno s

obzirom na poslove koje obavlja Nacionalni centar, rekla je **Ivanka Roksanđić** u ime **Kluba zastupnika HDZ-a**. Očekuje da će nastavnici i učenici ulagati više u kvalitetu svoga rada. Tako se kod učenika očekuje podizanje motivacije za učenje i učenje više usmjereno na važne ishode, a kod učitelja i nastavnika da će unaprijediti kvalitetu ocjenjivanja, te da će se postići veća objektivnost u praćenju i vrednovanju učenika. Da bi se ostvarili ti ciljevi nužno je izvršiti dobru pripremu tj. stvoriti uvjete da svi učenici imaju jednaku mogućnost za ostvarivanje uspjeha što je i zadatak Nacionalnog centra. Na kraju je rekla da će Klub zastupnika HDZ-a podržati davanje suglasnosti na Statut.

Time je rasprava zaključena, a zastupnici su sa 75 glasova "za" i 2 "protiv" dali suglasnost na Statut Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja koje je 1. prosinca 2005. dostavilo Upravno vijeće Nacionalnog centra.

J.Š.

IZBORI - IMENOVANJA - RAZRJEŠENJA

Nevenka Majdenić, predsjednica **Odbora za izbor imenovanja i upravnih poslova** predstavila je slijedeći Prijedlog odluke:

• **Mirko Zelić i Željko Horvatić** imenuju se članovima Sveučilišnog savjeta Sveučilišta u Zagrebu.

Zastupnici su većinom glasova, sa 76 glasova "za", 8 "suzdržanih" i 4 "protiv", prihvatili ovaj Prijedlog.

A.F.

izvješća
HRVATSKOGA
SABORA

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:
Ružica Šimunović

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6
REDAKCIJA: Ivana Čerkez, Ana Favro, Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavne i odgovorne urednice), Đurda Krmpotić, Marta Micek, Jasenka Šarlija, Sanja Šurina i Vjekoslav Žugaj

GRAFIČKO - TEHNIČKI UREDNIK: Ivo Rada

TAJNICA REDAKCIJE: Gordana Petrović

ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

tel: 01/4569-722

fax: 01/6303-018

Web: <http://www.sabor.hr>

E-mail: sabor@sabor.hr

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb

PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR: 2390001-1100016162

Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

TISAK: Tiskara Hrvatskoga sabora